

تصوير ابو عبد الرحمن الكردي

2005

چاپی به کلم

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنتُدى إقراً الثَقافِي)

براي دائلود كتابهاي مختلف مراجعه: (منتدى اقرا الثقافي)

بِزْدَابِمْزَانْدَى جَزْرِدِهَا كَتَيْبِ:سَمْرِدَانَى: (مُنْتُدى إِقْرا الثُقَافِي)

www. iqra.ahlamontada.com

www.lgra.ablamontada.com

للكتب (كوردى, عربي, فارسي)

نوسیسسنی: انسدریسه کنریسسون وهرگیّر بو عهرهبی: د. بشاره صارجی وهرگیّسرانی بو کوردی: رهحیم سابیر

چاپى يەكەم

سليّماني سايّماني

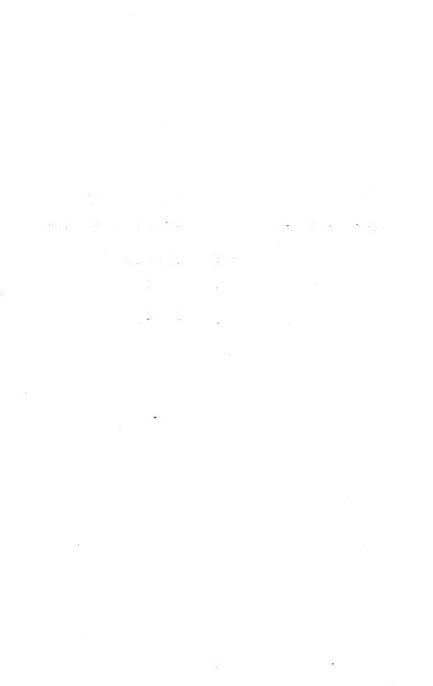
ندبلاوکراو کی خانهی چاپ و پهخشی رینما زنجیره(٤٢)

ناسیامهی کتیب بابدت: دهنسهفی بابدت: دهنسهفی نوسیسنی: انسدریسه کریسسون وهرگیر بو عمردیی: د. بشاره صارحی وهرگیرانی بو کوردی: رهحیم سابی شوینهجاب: چاپخانهی گهن نوبدتی جاب: چاپی یهکهم دیزاینی بهرگ نهخشهسازی: فوادکهولؤسر، سالی چاپ: ۲۰۰۵

ژمارهی سپاردن: (۹۲۹)ساٽي ۲۰۰۵ ی وهزارهتی رِوْشنبيري پيدراوه

ييشكهشه:-

- بهو روّحه پاكو بئ گهرده نهمرهى (خاتوزین)ى نهنكم
 كهههر لهمندالليهوه بهئهفسانهو داستانو چيروّكو مهتهلو
 - پەندى پێشينانى كوردى گۆشى كردم.
 - بەوكەسەى ئەم كتيبەى بۆ تايپ كردم.
 - بهوکهسانهی دهیانهویّت خوّیان بناسن.

ژیان:₌

فەلسەفە خۆ ئامادەكردنە بۆ مەرگ "سۆكرات"

دوو هێکار ههن وا دهکهن که ناسینی ژبانێك به نهزانراوی بمێنێتهوه نهویش کـهمـی ئەر بەلگەنامە سەلىنىدراوانەي كە يېشىور ھەبوون ھەروەھا بىرونى ئەفسىانەر ئەو چیروکه پرو یوچانمی که دەوروبهری رووداوهکانیان دابوو، ئیسه هیچ شتیك دەربارەي ژبانى يادشاكانى يەكممى حەبەشم نازانين، بىز ھۆكارى يەكمەر دورەم زه حمدته بزانین ژبانی (رومولوس)، کاتئ دهمانهوی ژبانی سوکرات بنوسینهوه بیرمــان بـــق لای هۆكــارى دووەمــدا دەچــيّت، هــيچ فەيلەســوفيّك ئەونــدە ناوبــانگى دەرنەكرد، ھىيچ كەسىپك ئەرەنىدە جېگاى سورسورمان نىەبورە، رۆشىنگەرو بىروا بهخزیروه، بهلام زور نه فسانه یان هزینه وه دورباره ی ژبان و کهسایه تی، راستیبه کان زۆرترن لەقەللىدكانى دەربارەي ژبانى، خاوەن رۆشىنايى يىك بوو وەك قەشىمكانى ئايينى كاتۆلىكى كە ھەيان بور، بارنگا بكەينەرە بى ئەو مىنۋروە راستەي كە زانياريمان يئي دەبەخشىنى سەبارەت بەسىوكرات، ئەفلاتۆن و كسىبنوفون دىوجىن لایرس دەبنه سەرچاوەيەكى گرنگو بايەخدار بۆ ناسىنى سوكرات، بەلام دەبى زۆر ئاگاداری ئەر چیزکه دەماو دەمانه بین که دیوجین لاپرس باسیانی لینو، کردووه، لمسالی ۲٤٠ (دوای ممسیح)ی نووسی واته زیاتر لمشمش سمده بمدوای مردنی سوکرات، کموابی دهبی زور به ووریایی یموه شمو قسانمی وهرگرین، ناچار دهبین کردارنکی ماتماتیکی وورد بین بگرینه بهر بن دانانی مینژووی لهدایك بوونی

سوکرات، دەقەکان يەکن دەربارەی سملاندنی ئموەی کە لەسالى ۳۹۹ پ. ز ناچار کرا ژەھىر خوارد بکری بەپئی فىمرمانیکی سىتەمكارانە لىمو ساللەدا تەمىمنی سوکرات ۷۱ سال بوو،

لەمسەش ئىمو ئانجامگىرىيەمان دەسىت دەكىموى كى سىوكرات لەسسالى ٤٧٠ پ. ز لهدایك بووه، بني تمودي به ووردي ميتروو روزو مانگي لمدایك بووني بزانين، ئەفلاتۆنپەكان لەرۆژى شەشى مانگى (تارگېليون) ياديان كردەوە، واتـە مـانگى نیسان یان سهرهتای مانگی پیننج دهگهیهنی، لموانهیه یاساو همیی بو ئهم رهفتاره به لام مه حاله تا ئيستا ههستين بهليكو لينهوهي زياترو فراوانتر ده ربارهي ثهو بابهته، کهواته سوکرات ژبانی لهسهددی پننجهمی ب. زیمسهر بردووه، سهدهیه کی گرنگ بوو لهشارستانیهتی ئهگریکی و بهتایبهتی ئهسینادا، هاودهمی (بیرکلیس) بوو که تاسالي ٤٢٠ ژباوه، (فيدياس) له كاتي لاويتبدا (برتينون)ي شاكاري تمواو كرد، بواری همبوو که گوێ بۆ تراژیدیاکانی (سوفوکلس)و (ئـمور یبیـدس)ی بلیمـهتو گەورە بگرێ، (ئەربستۆفان)ى لەنزېكەوە ناسيوە، يەيوەندى يتـەوى ھـەبووە لەگـەڵ (ئەلسىيىياد) و ئىەفلاتۇن يادەرەرىسەكانى لەيرىسەكردوە سەمرى كىرد، لەوانەيسە لەفەپلەسوفەكانى چەرخى خۆى وەك (برمىنىد)ش گفتو گۆى كردېتى بەھەرحال له گهل دیارترین بیرمهندانی چهرخی خوی پهیوهندی ههبووه و ناسیویانن وه ك (ئەناكساگور)، كراتىل ى قوتابى ھىرقلىط، لەسۆفسىتتەكانىش وەك بروتاگوراس، ئەيبياس، بروديكوس، گورگياس)، سەرەراى ئەوە پەيوەندى ھەبووە لەگەڵ زانايانى ماتماتیك، ووك فلكیین، زانایانی سروشت كه كهله روّشنییرانی هیلینی بوون لهو سهردهمهدا، دهزانین که باوکی سوکرات ناوی (سفرونیسک) بوو کاری پهیکهر

تاشى دەكرد، بەر يى يە لەرانە بورە سوكرات ئەر پىشەيە فىربور بى لەسەر زارى (دیوجین لایری) که بهم شیوه یه بومانی دهگیریته وه (دورس پهیکهرتاشینك بووهو ئىمويش يەيكەرى گىراس)ى ئەكتىمرى دروسىت كىردووە كىه جىل و بىدرگى قىمالاى ئەسىناى پى درا بوو، ئەمەش بوارى بە (تىمون) دابوو كە بەگاڭتەجارىيەوە باسى ليّوه بكات لهم (گراس) وه نهو يه يكهرتاشه هاتووه، يهكيّك بوو لهو بيرمهنده ياسادانمرانه، ثمو لاوه يوناني به، ثمر ساخته چييه تمو فيّلبازه، ثمو گالته جاره، ثمو نيو ئەسىنى بەو مرزقە كىد، ئەوانەشە نيوەى ئەممە راست بينت، سوودى زۆرمان وهرگرت که زانیمان دایکی سوکرات ناوی (فیناریت) بوو پیشهیه کی مامانی بوو، لهوانهیه نهم رهوشه کاریگهری زوری کردبیته سهر میزووی بیروباوهرهکان، سوکرات همستی بهوه کردووه که خوّی وهك ماموّستایه کی وانهوتنموه سهیر نهده کرد. به لکی وەك يارىدەدەرىخى لىدايك بوونى بىركردندوە كىد يارمىدى دۆزىندودى ئىدودى له کرۆکدا هـ مانگیراوه بیدات، ئـ مم ناکاوه کییه سـ میره و سـممره کـ م دواجـار وای لەئەفلاتۇن كرد رېبازه بەناوبانگەكىمى بهينىيتىم گۆړى كى دەڭى (زانىين بېجگە لەيادكردنەوە) ھيچى تر نيەو ئيمە ھەر لـەدايك بونمانـەوە ھـەلى دەگرين لەگـەلْ خرّماندا بیّ نعوهی پیّ بزانین، تیّ گهیشتنه خرّبه خرّکان، گمر (فینایت) مامان نهبوایه ثایا نمو ریبازه بمو شیوهیه نمو گهشه سهیرهی ده کرد ، نمو روشنبیریه چی بوو که سوکرات لهلاویدا فیری بوو؟

پرسیاریّکه تا ئیستاش لیّلی پیّوه دیاره، سهره پای دوّخ و واری خانهواده کهی، شهو شتانهی که همموو لاویّکی نهسینی فیّرده بوو فیّربوو، سهرمان ناسوپمی لهوه، روشیّکی وا ساکار هاتبووه ناراوه که ناسان بووه بوّ بلاوبونه وی زانست، ههموو

شتى: بەخراپى نەدەھاتە بەرچاو بەتاپبەتى ئەنىنو ئەو سىستەمەي كە ئەسەر پەرسىتنى بەربەيمەت داممەزرابور، لەلايمەكى تىرەرە كۆپلىمكان ھىممور كارتكى ناخۆشو زەحمەتو كۆيلەيىيان دەكرد، لاوە ئەگرىكىيە ئازادەكان ژبانى خۆشىيان بهسهر دهبرد، کاتی زوریان لهبهردهستدا بوو بو نهوهی مهشقی هونهری زانست و هزر بكمن و فيرى بين، خه لك زؤريه لاى ئمو مهشقانه دا نه ده ووون له تمسينا دا لمهم زۆرى مامۆستاكان و جۆرى بيروباوەريان، ھەندى قوتابى ناچار دەبوون پارەبدەن بۆ ئەرەي فيربن، ھەروەھا لەنيوانياندا ھەندى قوتابى ھەبوون لەرىي راستەرخى بوابـــــ یان به خورایی بوایه سوودیان لموانه کان وهرده گرت، سان ناراستموخو سوودیان دەكرد و بەھزى ئەو دىالۆگەك و گفتو گۆيەى لەگەل ئەو قوتابىانەي كە لەوانەكاندا ئاماده دەبوون، (ديالۆگەكانى ئەفلاتۆن) و (گفتو گۆ نەستەقەكان)ى كسىم فون ویندی ندو سدردهمهمان دینیته بدرجاو که سوکرات بیش ندوهی خدانکی فنریکات يان فيركرا بينت تموا خوى فيربووه، همموو الوانى تمسينا بمتايب متى كوران مەشقىكى تەقەنى فيردەكران ئەمەش ئامادەكردنيان بور بۆ ئەرەي بېنىد سەربازى نیشتمان! مهشقی بهدهن، مهشقی سهربازی ژبرانه، سیستهمینکی تزکمه، سروودی جەنگى بابەتيانە بۆ ئەوەى لەگەل دەرووندا رېك بىنى دەروون بھەۋېنىن، سەرەراى ئەرەش ھەندى لەلاوان مەشقىيان دەكرد بۆ بەشدارى كردنيان لـەيارى ئۆلەمىيىدا، پيّشكەوتنى گاليسكەو ھەلدانى ئەستونو رمو كۆلەمشتى بەھەموو جۆرەكانيەوە، هەنىدىكيان ئەرشىيفى لەبەركراوى شاعيرو دانىراوە تراژبىدياكانو گوتىه بينـژە هەزەلىدكانيان ھەلگرتبوو، سەرت دەسورمىي كە چۆن لاوپكى خاوەن بەھرەو خاوەن كەسپەتپەكى سەركەوتو لەو رەوشەدا بتوانى مەشقىكى چاك فىرىبىت؟

بههمموو بروایه کهوه سو کرات بهخت یاوهری بوو که هاودهمی دوو ماموستای فهیلهسوف بوو، گهر بروا بهو قسهیمی (دیـوجین لایـرس) بکـهین کـه دهنگدانـهوهی ههندی باو بسوه، لموانهشسه سسوکرات قوتابی نهناکساگور بویسی دوای تسهوهی نسهو ماموستایه بمهوی بریاریکموه ناچارکرا تمسینا بمجی بهیلی، دهبی سوکرات هاتوچۆي قوتابخاندي ئەركىلاوسىي فىزبايى كردبىن، ھەموو ئەوانىه ئىدو دەنىگو باسانهن ده ربارهی سوکرات باسیان لیّوه کراوه، بهده ر لهوهش گوی بیستی سەفسىمتائىيەكان بىروە، لـەگفتو گۆكانى (ئىمفلاتۆن)دا دەردەكمەرى دووبارە ده کر نتیموه که سوکرات قوتایی (برودیکوس) و بنی یمكو دوو (ئەلىبياس)و (بروتاگوراس)و (گورگیاس)و (ئەنتىگون)ى ناسيوە، كە ئىەفلاتۆنو كسىنوفون رێبازو گفتو گۆكانىمان بۆ دەگێرنەرە. بەھۆى ئەرەرەيە كە خەڵكان بارەريان پـێ کردن، تهمهش کاریکی روری کرد و زیانی گهیاند به سوکرات نهمهش دوای نسهوهی كارله كارترازا، بادان بموهدا بنييت كه سوكراتي لاو زور به باشى ناناسين، تايا زانباري باشترمان دەست دەكموى دەربارەي كاتى يېرى، ھەموو شاھىدەكان لەسەر ئموه بهك دهنگن كه ژباني لمسمر ئمم دوو رنچكهيه بووه ـ

یه کهم / سوکرات خاوهنی خیزان بووه و همندیکیان وا دهری دهخمن و وای بـ ق ده چـن که خاوهن دوو ژن بووه،

به لام راستی یه کهی سو کرات ژنیز کی هه بوو ناوی (کسانتیب) بووه و زور هاروها ج بووه به ژنیز کی تو وه و هه له شه ناوبانگی ده رکرد بوو، با (خوان)ی کسینوفون بخوینینه وه، (ئهنتیستین) یه کینک له قوتابیانی سوکرات بووه گوی بیستی شهوه بسووه و پینمسان راده گفیسهنتی کسه زوّر شست رودهدات لهپسهروه رده یی ژنهدا، بهسسهر سورمانهوه وتی (زوّر باشه سوکرات، نهگهر نهوه رای توّ بیّت،

بۆچى لەبرى ئەوەي لەگەلىدا رابويريت فيرى ناكەيت، كە يەكىكە لـەو ژنانـەي كـە زۆر داخراون بەسەر خزیاندا لەنیو ئەو ھەموو ژنانەی كىە ھەنو لەوانەشى دەپىنو لموانمشي دين، سوكرات وه لام دهداتموه و ده لين (لمبمر ئموهي ئموانمي كه ده يانموي سوار چاك بن لههونهري سوارچاكيدا ئهوا باشترين ئهسب ههاندهبژيرن كه تاودار بیّت نهك لمپینشهوه بیّت، بهو بروایهیان گمر رازی نهكهن، ئموا به ئاسانی نموانی تسر دسپلین ده کهن، دهمویست هونهری ژبان له کومه لگاداو لهنیو خه لکیدا فیربیم، (کسانتیب)م هیننا بهباوهری خوم گهر تهحهمولی بکهم ئهوا به ئاسانی دهتوانی خوی لهگهل ههموو سروشته کاندا بگونجیننی، سوکرات خاوهنی سی مندال بوو، دوانیمان هینشتا لهتهمهنیکی پیش وهخت بوون که مردن. شاهیدهکان یهك دهنگن بهرامبهر رەوشى نالىەبارى ئىابوورى ژبانى سوكرات كىه تىابىدا ژباوە، بەيىزى قىسەي (کسینوفون)ی ئابووری گەر ھەمموو نرخى كەلوپىدلى ماللەكىمى كۆبكەينىموه نهدهگهیشته (۵۰۰ درخم)، که بهشیّکی زور کهمه لهدراوهکهمان! چوّن بهو شنّوهه بژیوی خوی بهسهر دهبرد لهو رهوشهدا؟ بژیوی نهو کاته همرزان بوو، خوبی و مالو مندالی بژیویان خاکی بووه، بهساکاری ژیانیان دهبرده سهر، لهگهل نهوهشدا (ديوجين لايرس) سەرنجمان بۆ ئىموە رادەكينشىن، ئىمزمان حالنى (ئەرست كسين ي کوری سبینتاکس)، که سوکرات کهمه کهمه یارهی به قهرزو بهسوو وهرده گرتو زۆرجار قەرزى دەكرد بىز ئەرەي قەرزەكە بىگەرىنىتىموە لەلاسەكى تىرەوە (دىمىترى بيزەنتى) جەخت لەوەدەكاتەوە كە (كرېتون)ى دەوللەمەندو خاوەن يارە لەدوكانەكەي لای بردو لهگهل خوّی بردی بو ئموهی فیّری خویّندهواری زیاتر ببیّ ئممهش دوای ثموهی که بیروباوه رهکانی سهرسامی کردن.

لهگمل ئموهشدا سوكرات يارهي وهرنمده گرت، دهقينك هميه لـمژياني (ثمريسـتيب)ي ديو جين لابرس) وه گيراوه ثهر باوهره ههانده گرئ كه گوماني لسي ناكري سوكرات خدلاتی بدرچاوی وهرده گرت تعویش گهنمو شهراب بووه، بههمر حال هیچ پیشهیه کی كاسيى رېكخراو لاى سوكرات بىدى ناكرى، كاتينك ئىمو رەوشىه دىنىنت بەرچاو دەپىينىن، بەباشى ئەر ھەڭچرنە غەزەبيانەي لاي كسانتېب ھەن تىن دەگەين ھۆي چى بووه، ئموهش دەزانىن ئمو سوكراتمى لەئمسىنا لمدايك بووه ھەمىشمش تيايدا ژیاوه، یه کهم گهشت که ینی ههستاوه و لهنهسینا چووهته ده رهوه نهویش گهشتیك بوو بن (کورنثوس) بن ئامادهبوونی لهیاری (زوران بازی) لهمهیدانی گشتیدا، لههمندي دوكاني هاوريكانيدا، يان كۆلانان، لەژير سيبهرو كۆلەكەي يەيكەرەكاندا ژیانی دهگوزهراند، ژیانیکی پر لهگفتو گۆر دیالزگو فهلسهفیانهی دهبرده سهر، گەرىمانەوى ژبانى سوكرات باشتر بناسين، بابگەريينىدە، بۆ ئىدو گفتو گۆيانىدى ئەفلاتتۇن كە لە (خوان)دا باسى دەكات، روداوەكە لاى (ئاگاثون) بەربوەچـوو لـەو ئنواره مداو به بوندي خدلاته كدره كردي به ناههنگ گيران به بوندي تراژيدياي به كه مەكەپمەوە، سىدركەوتنى بەدەست ھينا، بىز رۆژى دوايى ھەنىدى ئىمھاورىكانى بانگهنشت کرد بن کزیونموه، پهکینک لمو هاوری یانه سوکرات بوو که نهفرهتی لمو ده کرد و بدرنگاوه بوو (بق مالی لاویکی جوان)، نعو کومهاله لهم کهسایه تیانه پیك هاتبوو (ناگاشون) خنویی و (نهریستودیم) و (بوزانیاس) و (نمریستوفان) و (ئەرىكسماك) و (فىدرى يزيشك) و ھەندى كەسى تر، لەبەر ئەوەى دوينىئ شەوى

رابردوو زۆربان خوارد بووه لمنيوان خزياندائمو شموه خواردنموهي شمراييان قەدەغەكرد، ھەر يەكىكىان لەرى خۆيەوە چىرۆكى خۆشەرىسىتى و پياھەللدانى دەگيرنىدو، بەمسەش كۆمسەلىنىك گوتارى بەھرەمەنىد كۆدەبىتسەرە لەلايسەن (فىلىدر، بوزانیاس، ئەریکسیماك، ئەربستوفان) و سوكراتیش خزى رووداونك دەگېرېتموه كه رووی دابیّت لمنیّوان خرّیی و (دیوپیم)ی ژنه قمشمدا، لمو ساتمدا لـمدهرگا دهدریّو لاریّك دەرگاك دەكات موه لىمدەرەرە دەنگى (ئەلسىيبىاد) مان گوئ لىتى بوو سهرخوش بوو بهدهنگه بهرزه کهی ئمو ناوهی همژاند بوو هاواری دهکردو دهیوت (کوا ناگاثون، بمبهن بن لای ناگاثون! یه ل راست دهستم دایه بن بالی له گهل کچه بلۆيژەنەكەداو ھەندى لەھاوريكانى ترى بردمانە بەردەم دەرگاي ھۆلەكە ئىمو كاتــە كۆببوينەوە، ئەلسيبياد راوەستا، سەرى خۆى بەچەيكە گوڭى وەنەرەشەر چلو چيۆو رازاندبۆوه، سەرەراى ئەو حالمى كە ئەوى تيادا بوو لەسەر ئەو مينزەى كى تايبەت بوو بـ خواردنـ هوهى دانيشت، لـ هو حالهتـ هـ هـ هـ هـ هـ سمرخوشـ يهدا چـ يروكى سوكراتى بۆ دەگیراینموه ئەركەسمى لەتمنىشتىموه دانىشتبور واى دەردەخست كىد ترسى لىي نيشتووه، بهلام بهم شيوهيه سوكراتي وينا دهكرد كهسيكي سي گۆشه، سروشتى، ژبرانه، ئەفرىدە كراويكى سروشتيانه، سوكرات زۆر ناشىرىند، وەك شۆشەيەكى رورگنى چەيەل رايە، بەلام رەك ئەر شوشانەي كە ئالتونسان ھەلگرتىن، (بهههر حال نهی هاوری یانی نازیز، بن نهوهی ستایشی سوکرات بکهم پیویستیم بهجیاکاری هدید، ندو وای دادهننی و لمواندیه وابزانتی کهمن گالته بکدم، بدلام برتان دەردەخەم كە ھىچ لەوقساندى كە دەيلىنى پتدوتر نىد، لەسمرەتادا دەلىنى كە سوكرات بەراستى لەو (لەبەر رۆشتوانە) دەچىت كە لەشوىنى نمايشكردنى بەبكەر تاشەكان که هینمان بر نمو هونمرمهندانهی شمشالیان بهدهستهوه یه. کاتینکیش ده یکه ینه وه مینمان بر نمو هونمرمهندانهی شمشالیان بهدهسته وه یه که نموا خویان جیان بر دوو پارچه ی ناوخ نمهی ناوخ نمهی تاییسه ت و روکه شهوه له (سیرمارسیاس) ده چینت وه ک نموه ی سوکرات خوت بیت واشی ده بینم که تو بمرپهرچی راستی نم قسمیه ناده یته وه،

بني يجران لمميّرْووي كۆندا بابەتى ناشيرينى سوكرات ھەيـە، سەريّكى كەچـەلّ، ناوچموانیکی قیرقز، لوتیکی گمورهی ناشیرین، لمش یانو بعدهنیکی زل، يەپكەرتاشان ئەو واقىع حالامى سوكراتيان لەيەپكەرەكاندا بەدى دەكىرد، بەلام لە (خوان)ی کسینوفون)دا دهبینین سوکرات بهگالتهوه باسی ناشیرینی خوّی دهکات لهبهشی پینجهمدا لهسهر خهالاتی جوانی رکابهری (کریتون) دهکات (ثایا تق ئەرەندە بايەخ بە بەھا دەدەيت، ئەرەم بۆ بسىملىننە كىه تىق لىەمىن زىاتى جوانترىت، تەنھا ييوپستمان بەچرايەكە، با ئىسستا ئەو كىشەيە كۆتايى يى بهىنىن، وەلام بدهرهوه - خوّت ليم بيرسه، - ئايا باوهرت وايه كه تهنها جوانى لهمروّقدا ههيه يان لمشتى تربشدا هديه، بن گومان لمشتى تردا هدن، وهك تمسيو گاو تعو شتانهى كـ زينـدونين، ئـهدى نـاوترى ئـهوه گوللـه بهنـديكى جوانـه دەتـوانرى شـتهكان لەنپوخۇياندا جياوازبان ھەبى و بەو يىپە جوان بېت؟ سروشت يان ھونەر واي لىن کردووه که بهکار بیّت لمو ییّنارهدا، ئایا ٹمزانیت بق پیّویستمان بهچاومان همیـه؟ دباره بر بينين، مادامه كي شته كموايه كمواته چاوه كانم جوانتره لمجاوه كانت ـ چزن؟ لەبەر ئەوەي چاوەكانت تەنھا يەك راستە ھيۆلى راست دەبىيىنن، بەلام چاوەكانم ئىم لاو ئەولاش دەبىينن لەبەر ئـەوەى دەرپۆقىيون بـەپـێى ئـەو بـۆ چـوونەت قـرژاڵ ئـەو

سؤكرات

ئاژەلەيە كە خارەنى جوانترىن چارە، بى گومان لەبەر ئەرەي سروشت دورچارى يىي بهخشيوه كه زوريه هيزن! باوا بيّ! بهالم ئايا لوتت جوانتره لـ الوتى مين؟ _ لـ وتم جوانتره گمر ئموه راست بینت که خوداوهند لوتی بۆ ئموه پی داوین که بـۆن بکـات، هدر دوو کونی لوتت ئاراستدی زاوی بوون، بهالام کونه کانی لوتم به شیوه یدك بهره و سهرووه كه بتواني لمهمموو لايدكموه بؤن بكات؟، بهلام لوتيكي چمماوه _ جوانتره لەلوتىكى رىك؟ لەبەر ئەوى لەبرى ئەوى بېيتە بەربەستىك يارىدى ھەر دووچاو دەدات بن بینین پیش ئموهی ئارەزووی بینین بكات بملام لوتى بمرز نینوان جودا ده کاتموه همر وهك نموهي ناماده کرا بينت و بوبينته بـمر بـمسـتينك لمنينوانيـانـدا، نـمم گالتهیه برهوی پنی دهدری له بۆچونهکاندا واته لهو بابهته کلاسیکیهدا، دهروونیکی جوان لهبهدهنیکی ناشیریندا گهر ئهگریکیهکان بهو شیوه ه جوانی نیرینهیان لاخزشەويست نەبوايــە، لاو، رووتو قــوت، خــاوەنى ھەســتيْكى دلــْرفيْن بــوون بــۆ جوانی، بن گومان تعوا رقیان لمو بهدهنه ناشیرینه دهبوّه! (ته**لسیبیاد) ناماژه**و ستایشی ئهم جوانیانه ده کات له قسه کانیدا، ههموو جوانی و ژبری سز کرات لهوه دا دەردەكموى كە ئەو مرۆڤەيە بانگەشمى ئەرە دەكات كە ھىچ شتى نازانى، لموانەيــە تمنها همندي خرشمويستي بيت، له گمل نموهشدا له كرتايي همموو گفتو گريمكدا بەلگەكانى سەركەوتوانە دەبيت، ئەوە ئەو مرۆۋەپ كە زمان پاراوى فىزنىدېووەو خزی وا دەردەخات كه نامزیه لىخى، كاتېكىش قسە دەكات سەرنجى ھەمور كىس بهلای خزیدا راده کیشی وهك تعومی ساحیر بیت، لعولایهنموه همر وهك چون لهلایهن هه لکه و توی به ده نیموه له (الستیرمارسیاس) دهچنی (نمو کهسه بوو که به شته جوانهکان خه لکانی ته لیسم ده کرد لهو ئامیرهی که ینی بوو بـه لام تاکـه جیـاوازی که لهنیّوان توّو مارسیاس دا همیه نمویش نموهیه که تو نامیّریت، بهگفتو گیّی ساکارت هممان شت نمنجام دهدهیت، کاتیّك گویّمان لمهمر قسه کمریّکی تر دهبیّت، تمنانمت باشترین قسه زان، هیچ کمسیّکمان همانگری شمو کاریگفریمی توّی نابی به الام کاتیّك گوی بیستی تو دهبین بمتاییمتی تمنها خوّت بیت یان لمریّگای کمسیّکموه لمقسه کانت ده گیریّتموه چهنده گیرهرهوه همژار بیّت لمهونمری دواندندا همموو گوی گران لمپیاوو ژنو لاو قسه کان کاریگمریان تی ده کات و وه ک شموهی کمه سحریان لیی کرابی، شمی هاوری یان به لای منهوه، گهر نمترسابام لموهی کمه بمتمواوی خوّم پیشان دهم نموا سویّندم ده خوارد بمو رووداوه سمیره کمه لمگفتو گوکاندا بهدیم کر دبوو که ناکر ئیستاکه ده ده ده ناکر کیستیت بوّی،

وا هست ده کهم که دلّم زوّر بهتوندی لین ده دا وه ک نهوه ی که نارهزوویه یان خوّشی یه کی سهمای قهشه یه که به ووشه کانی فرمیسک له چاوم دیّته خواری، له نزیک نهم (مارسیاس) هوه زوّرجار به کاریگه ریه ده له رزم، به و ده یبینم له رایانی نه اله نزیک نهم (مارسیاس) هوه زوّر تامه زروّو کفت نه بو و بو ژبان، له جیهاندا ته نها له به له ده من ده ژبم، زوّر تامه زروّو کفت نه بو و بو ژبان، له جیهاندا ته نها له به له ده ودا که که سه بروای پی نه کات خوّم تاقی کرده وه که ده توانم شهر من به له به به له به ده مروّقی کی تردا. شهر مه زار بو و بوسه ر نه که و تنم له رووبه پروو بونه و می نه و ده ستخه روّیه دا هم دوه هم شهره هم داد په روه می نازیه تیه که یا نایانه تیه که که ده توانی می نازیه به به که نه نه ویش کاتیک ده بین ناسو کرات که همیشه همول ده دات دوای جوانترین لاو بکه وی، به لام نه لسیبیاد به هوی تاقی کردنه وی تاییه تی خویه وه ده زانی، نه مه ستیه که ی ده بوری گمر روود اوه کانی چیرو کیک بگیری پته وه که ده تباته نیّو به هه شت، نه وه ی سو کرات نه لاوه جوانه کانی

داوا دەكرد بەدەنيان نەبوو بەلگو ھەول دان بوو بۆ ئەو ھاورى يەتييەر متمانەيەى كە ھەيانە، بەر پېخەوە ژيانە رۆكخىراو رۆكخسىتنە، ھەروەھا ژيىرى تىمواوى دروسىت بونيان، ئەلسىبىيادە ئەمانە لەھەموو كەسى باشتر دەزانى، خۆى پېشكەش پى كىرد بەھەموو داواكاريەكانيەوەو نرخى ئەرەشى وەرگرت!،

چۆن ھاورى يانى سوكرات ھەلگرتنى چىك لەرو لاوازى دەكردن؟

ئەلسىبياد لەھەلمەتى (بوتىدە) لەگەلىدا بور ئە (ھىلاكىدا)، ئەلسىبياد دان بهوهدا دهنتي واته لمخزراگريو ئازايمتيدا لمهمموويان سمركموتوتر بوو، نــك تــمنهـا بهسهر مندا بهانكو بهسمر ههموو هاوريكانمدا، كاتينك نان هيننهر دوا دهكموت ناچار بووین خومان راگرین بو تعوای تازاری تعو برسیتییه بگرین وال سوکرات که زۆرجار ئەمە لەكاتى ھەلمەتەكاندا رووى دەدا، ئەوانەي تەنىشتى كە لەلايەرە بوون توانسای ئسەر برسىيەتپەيان نسەدەگرت، كاتېنىك ئاسسوودەو خۆشسگوزەران بسووين لمبه كارهيّناندا نمونه و چالاكي خزى دەردەخست، حمزى لمممى خواردنموه نمبوو گمر بەزۆر نەبوايە، گەر ناچاركرايە بۆمەي خواردنىموە ئىموا لىموانى زياتر دەخىواردەوە، سەرسورمیننەترین شت ئەرە بورە كە هیچ كەستى لەجیھانىدا نىهبېنى سوكرات جاريك سمرخوش بيت؟ تعممش بمراى من لمم كاتعدا دەتوانن تاقى بكمنموه، كاتيك وای یپریست ده کرد که خومان لهسهرماو سولهی زستان بیاریزین لهو شوینهداو تەحەمىرلى ئەر كەشەبكەين. ئەر شتەي كە ھەندى جار سوكرات دەيكىرد زۆر سەير بور، نمونیه: لیممارهی سیورماو شیهختمی زوردا کاتنیك کیه کیمس نه سده وترا لەسەربازگەكە بچىنتە دەرەوە يان كە ھەنىدى كىەس دەچىورنە دەرەوە يۆشاكىنكى گەرمىان لەبەردەكردوو ھەر دووقاچيان بەلبادو ييستى ئاۋەل دادەپۆشى سوكرات حمزی بموه نمده کرد که لمرزشتن و هاتندا پالاتن لمبمر بکات و به پینی پستی بسمنا و بمفردا ده هات و ده چوو نممه نارامی به نیمی شمحاته لمپی ده به خشی) نازایسه تی سوکرات له کاری سمربازیدا کهم نمبووه، لیره دا نماسیبیاد وه ک شاهیدیک ده دوی، (بوتیده) و (نممنیولیس) و (دالیوم)ی بینی کاتیک لمو باره یموه بمسمر هاته کمی بو پیشمواکان ده گیرایموه، تمواو خوم بمقمرزاری ژبانی نمو ده زانم، کاتیک بمزامداری بینیمی بسمیچ جوریک جسی نمهیشتم و توانی خوم و چه که که شمم رزگار کات لمده ستی دوژمن،

شتیّکی تر هدیده که سدرنج راکیتشده المده فتاری سوکراتدا تدویش کشانده هی تدرتهشه که مان بوو تعو کاتمی له به رامبه ر (دالیوم) تیّك شکاو هدایّهات، هدر له سدره تاوه تاگاداری تعوه بووم که دهست پیتشخه ری تعوه ی ته کرد که پیتش لاشیس بکه ویّت و بینینم وه ک تق تعریستی فان قسمی ده کرد وه ک تعوه ی له سدر شدقامه کانی ته سینادا بی قینج ده روات و به چاویّکی سوکه وه سدیر ده کات، له سدرخق له پیاوه کانمان و دو ژمن ده روانی و واخی ده نوان که چیو ک خوان و قدر زارباره کان خوراگرین و وه ک پیاوی که هدر که سینان نریک ببوایه تدوه پیتسوازیه کی گهرمی لیّ ده کرا،

ئمو شتمی سو کرات ده یکات به شینوه یم کی جوان ده یکرد، دوای (بوتیده) ئه لسیبیاد ده نی (نمی سو کرات لای سمرهه نگه کان زوّر پیم داگرت و داوام کرد بو نموه ی خملاتم کمن، تو پیش نموان کموتیت بو نموه ی که پیویسته بو خوّت بیت بیده یتموه به من بمو شینوه یم و روحموه سو کرات به کاره کانی خوی هم نده ستی بم نام بو سمان به رامیم و وانم ره وانیم کانیان پاره یم کی زوّر داوا ده کمه نو و هری

ده گرن نه و به هیچ شیّوه یه که پارهی موکافه شه رازی نه بووه ، به راستیش نه وه یه سو کرات ره وان نیه و شتیّکی تره له پوّلیّنیّکی ترو باشتر، گوتاره کانی له (سیلین) ده چی کاتیّک ده مانه وی گوی بیستی بین ده کریّته وه ، وا پیّ ده چی له سه ره تا دا نه وه ی ده یکی هم زه لی و گالّته جاری نه بی ؟

به جزریّك که واچ نهزان وچ گهمژهیه کی بیر نه کهنه وه لهگالته پی کردنی، باگفت و گوکانی بکهینه وه بچینه نیویانه وه، ههر له سهرتادا وا ده رکی پی ده که ین که پین لهمانا دوایی لهناوه پوکدا ههمووی خوداوه ندیانه بوو، جوانترین ویّنه ی فهزیله ته گهر ههر که سیّك بیموی بیخاته بهرچاوی خوی و بیموی بییت مروّقیّکی کامل، سوّکرات نمو پیاوه یه که ته فلاتون بوّمانی ویّنا ده کات لهزمانی نه له سیبیادی سهرخوش و راستگووه، گالته جارو خاوه ن ههستی تونده وه، ههندی شتی نامو لهم پیاوه وه ده رده چوو.

دور شتى نامق لموانه سمرنجمان راده كينشن.

یه که م مه ندی جار زهینی تووشی به ربلاوی ده بوو که زانستی ده روونناسی هاوچه رخ پینی ده لی فیزیولوژی کاتین بیریکی بو ده هات وه ک خوی بی جوله ده مایه وه گیل ده بوو له هه موو شتیک وه که نوستویه کی موگناتیسکراو، کاتین ک تووشی نه و ردوشه بوویان کاتیک نه وحاله ته ووی دا که له گه ل (نه ریستودیم) دا

نهده جو لایه وه، به بیر کردنه وه یه کی دانه براو له و ره و شهدا و به و شیره یه مایه وه ، نيوهروٚهات: خهڵك بهسهرسورمانهوه چاودێريان دهكردو ههندێكيان بـهواني تريان دەرت سوكرات لەپەيانى بەرە ئېرەي بەجى نەھېشتورە، دواي نان خواردنى ئېتوارە سەربازەكانى (ئەيونيون) خيّزانەكانيان هيّنا بۆ ئەويّ بـۆ ئـەوەي لـەو دەشـتە شـەو بمسهر بهرن و مخمون، (لمبهر نموهی وهرزی هاوین بوو) شمو چاودیری سوکراتیان دەكرد كە لەھەمان حالەت رەوشى خۆيدا بوو، سوكرات تا بەيانى خۆرھلەلات بهراوهستاوی مایموه دوای نموهی نویّژی بر خور کرد کشایه دواوه، لهلایه کی ترهوه دەربارەي (جنزكه) تايبەتيەكەي خزى دەدواو قسەكانى دووبارە دەكىردەوه، كاتينىك مەپلى دەبى بەلاي شتېكى تا بىزدا ئىمو جنۆكەيلەي ئاگادارى دەكاتلەرە، گلەر بىز كاريكى ستهم بيت يان بن ئيشيكي بيزار بيت ئموا ده خاته ييناو بمرژهوهندي خزى یان بهرژهوهندی گشتی، تایا سۆکرات بهراستی نیمانی به و جنزگهیه و دهست تيوهرداني همبروه؟ كاتيك دهربارهي ثموه دهدوا، لمكوّتابيدا بينجموانهكمهان دهبيني بهشینوازیکی تیرو گالاتیه جارانیه هیهانس و کیوتی ده کیرد، بهشینوهیه ک نامیاژهی گوزارشتی سمرزمانمانی دهکرد، فزنه تیکیکی (رهمه کی) یه کاتیک که بیرده کهینموه لەرەمەكى دروستبون كە ھەندى كردارمان لىن قەدەغە دەكات، يان بەفۆنلەتىكى

سۆكران

همستی ناوه کی ناومان ناو ناماقولآنه تیمان روانی ئموا لهکاتی رهفتارماندا کزنترولمان ده کات،

لهههندی چرکهساتداو بی بیرکردنهوه له کار رای دهوهستاندین هیچ گریمانهنه و رهچاو نه کراوه ده ربارهی نهم بابهته،

دەزانى، تەنانەت بۆچونەكانى ئىمو راقەكارانىمى كىم تىمنھا قسىمكانى بىز خۆشىي سوكرات هەندى لەبريارەكانى دەگەرينيتسى بۆ دەنگى جنۆكەكەي، يـەكيك لموانــە وه لی نمونه بی بایهخ دانی بوونی بو بهرگری کردن لهخوّی و ریّگه پی ندانی خوّی بوو بن ههاننههاتنی لهبهندیخانهو گهوار کردنی ئمو مردنمی که دهیتوانی درینژه بــه ژیانی بدات، بنی گومان نمم روخسارانه بمس بوون بن نموهی سوکرات ببیته كەسايەتيەكى ديـارو نـاودار، لەلايـەنى دەوروبەرەكەيـەوە پەرۆشـى رێـكو پيێكـىو هــهرودها بــهجوان بيّــژي جياوازكانيــهوه، دەمــو چــاوێكى رەســهن و ســاده بــهپێ يەتنيەكەيموه كە بەراستى دياردەيەكى مرۆڤايەتى سەرسورھيننەرە ھەروەھا باپالتتۆ كۆنەكەيمەوە گاڭمتە جارىيەكەيموه ھەروەھا بىمبى زار بىوونى بىمو شىتاندى كىد خەڭكان بەرزيان دەكەنـەوە، وەك پارەو توانايىو ناوبانگ دەركـردن، زياتر لـەوە سهرسورمان تر ئهوه بوو ثهو كاتهى كه پرسياريان لـه (دلف)ى قهشـه كـرد كـه چ گویزانموه یه بکهین که له کتیبی (بسرگری) (ئهفلاتون)دا هاتووه، بو جهخت کردندوه لهبههای تدو بریاره، سوکرات وهك خوی هدمیشه پرسیاری یهك لهدوای

پهك دهكرد؟ به همرحال، بانگمشهكمي ئمو قهشميه دهنگي دايموه، بمراستي و بي گومان نمو بانگهشهیه کاریگهری گهورهی کرده سهر دهستهبهر کردنی سهرکهوتنی سوکرات، ئمو مرزقه جیاوازهی که لموان دهچی و ناوبانگیان به (کلبیین) دهرچووه و یه کینك نهبووه لهوان، چون به چ شیوهیه کاتی خوی بهسهر دهبرد؟ زورسهی كاتدكاني نيوه روّى به گفتو گۆوه بەسەر دەبرد (دەتوانين جەخت ئـموه بكەينـموه)، کسینوفون دەنوسێو دەڵێ ھەموو ژبانی سوکرات گشـتی بـوو بـﻪیانیان لــﻪباخو یاریگاکاندا بهسمری دهبردو پیاسمی ده کرد بهدریّژایی کات لهر مهیدانهدا دهبینرا، ئەر مەيدانەي كە گەل جار جار سەرداني دەكرد، ئەر ساتانە شى كە لـەرۆژگارێكى دوورو دریّژ دەمانموه، بێ ئمو کۆړو کۆمماڵمیمی که کۆدەبونموه قسمی دەكىرد، گـــــەر کهسینک بیویستایه گوی ی، لئی بگری نهوا دهیتوانی لهو کورهدا گوی ی لئ بگری خیتابی نهدهدا به لکو تهنها همر قسمی ده کرد، پیویستی به گفت و گو کمریک همبوو، همموو مرؤڤێےك دەپتوانى لەگەلپدا بدوێو رۆڵ بېينىێ هيچ بەربەستێكى لمبمردهمدا دانمدهنا نمتمممن نه جیاوازی رهگمز نمباری ژبانو نمپیشمش، هیچ شتیکی وا نابینین که رووناکی بخاته سمر ئمم کاره، لیستی ناوی نمو کهسانمی که له گه لیدا دادهنیشتن گهر لای نه فلاتون بوایه یان لای کسینوفون بوایه، نه و لاوه ب مخر وانمی کم خاوهنی رؤحی کے خاکی و جوان بوون وه الینزیس، شرمید، ئەلسىبېياد، ئەو تىدم، ئەوانىي گفتوگۆكانى ئەفلاتۆنو ياداشتەكانى كسينوفون دەربارەي سوكرات ناوبانى نەمركرد، ھەنىدى سۆفسىەتائى رېباز جياواز ھەبوون وهك، ئەيبىياس، بروناگوراس، برودىكوس، ھەندى گوئ گرى تر ھەبوو كە بەدەست پاکىو دڵ پاکىيموه گوێيان دەگرت، وەك ئەنتىستانو ئەرسىتىب، سـەرھەنگێكو

لاشـيس.و فالٽچـيهك.و ئــهو تيگـرون (كريتــون)ى هــاوړێى دێـرين.و چــاك هـــهرو،هـا شريگون وشريكرات لهوي بوون. هـ هروهها دوو بـراش لـموي بـون كـه هـمولي دهدا پیّکیان بهیّنیّ، همروهها (لامبرو کلیس)ی بوغز لمسـكو رق هـملّگر لمكسـانتیب که سوکرات به باوك بانگی ده کرد ، کریتوبوم ئهو کهسهی که پینویستی بـ مرینمایی هــهبوو بــق ههالبـــ اردنى هاور يكانى، هــهروهها ئهرســتارك ئــهو كهسنهى كــه بــه كۆمەڭەيەكى تا راوگەوە خەرىك بوو بۆ دۆزىنـموەى جېڭگايـەك بىق ئـمو يەنابەرانـەو پهیدا کردنی خواردن بزیان، همروهها (ثموثیر) که سوکراتی هان دهدا بن کارکردن بق ئەوەي يىي بژى، ھەروەھا ئىودوت ئەو گۆرانى بېژە خۆشەرىستە كە بىرىسىتى بەھەندى ئامۆژگارى ھەبور دەربارەي مەسەلەي ھونەرى دەست خەرۆپىيو پاراستنى عاشقه كانى به لام بابه ته چاره سهر كراوه كان ئه واجيها وازن وجودان! قسه زوركرا له گهل خه لکاندا! دەربارەي ئەو شتانەي كـه وايـان دەزانـي دەزانـي لەگـهل ئەوەشىدا نایزانن، همرودها دەربارەي ئەو شتانمي كـه خـهالكان دەيانـمويّ بگەنـه روونـي ئـمو بيروباوهره تايبهتيمي هميانه، وهك بهختياري، حيكمهت، ريدكو ييكي، ئازامهتي، دادیمروهری، پمرستنی دروست، همروهها راستگزیی، جوانی، نرخی پاساکان، بایه خی د او لامت و ریگاکانی به ریوه بردنی، هه روهها به های شه و سوزه گهرمانه، هونەرى خۆشەرىستى، هونىەرى بەخشىن ھەنىدىك خۆپان لىمو بوارانىدا بەيسىيۆر نده دزانی هدند یکیش ییویستی بسه فیربوونه نسهبووه لسه بوارانددا؟ بسو چارەسىمركردنى ھىللى جەوھەرىدكانى بىروباوەرو قسىم فەرەزىدكانى سىوكرات دەربارەي ئەر بابەتانە، شتيكى تر ھەيە ئەرىش كە گومانى تىادا نىد سوكرات لاي گویّگرانی سەركەوتنیّكی مەزنی بەدەست ھیّنا ، ھاوكاری دەكىردن بـۆ دۆزینــەوەي راستییهکان، بزیه نمو دهسه لاتمی که نمو سمرده مه همبوو رازی نمبوو لمسوکرات، نممه شی کرد که ببیشه نممه شاوی لین کرد که ببیشه نمونه بز همموو جیهان یه کهم شههیدی بیروباوه پی نازاد و فعلسه فه، سمرده مین دینه ناراوه که مهترسی به شیخ وه یه کی تایبه تی لاده چی نهسه ر ههموو کهسینکی همانگه و تو نامیش).

ليره دائمو رأستي به تاله روون ده بيته وه بهشيوه يه كه له بيرنه چيته وه. نه ويش كۆتايى سەدەي يېنجەمى ب. ز بوو كە لەو جۆرە شېوانە ھەبور لەئەسىنادا واتــه پیاوانی دەركەوتوو بەتوندى ھەرەشە يان لىن دەكرا! بە كورتى باسى ئىو سەردەمە دەكەين كە يۆنان يېيدا تى يەرى، لەسالى ٤٩٠ پ. ز سەربازانى ئەسىينا بەسەر (داريوس)ي فارسدا سەركەرتن لەجەنگى (ماراتون) لەسالىي ٤٨٠ پ. زېمتاليۆنە دەرباوانەكانى بۆنانى كە لەسالامىن كۆپبونەرە بابۆرەكانى كسپرسىس بان لەناوبرد لەسالىي ٤٧٢ ئەممەي دواپىي بەھىلاكەت چوو، لەسالىي ٤٥٦ ئەسشىيل دانموي تراژیدیای (سوارچاکان) مرد، که کاریگهریه کی زور گرنگی همهوو که لهمندوو هـ هروهها له تعده بي يونانيدا لـ هيرنا كرين، يه كيتي شاره كاني يونان گـ هر تـ هو یه کگرتنه به و شیره یه بهردهوام بوایه توانای نه گریکیه کان چون به دی کرایه، به لام ئمو په کگرتنه بهردهوام نهبوو لهدوای سهر کهوتنه کانی یونان په کسهر دوو سهنتری جياوازي شارستانيهت هه لكهوت، سهنتهري ئهسينا لهلايه كمهوهو سهنتهري لاسيديمونا لهلايهكي ترهوه، ئەسينا دەبيته شارى هونىەرو ئىمدەبو زانسىتو رەوان بیّژیو بیرکردنموهی فهلسهفی، لمهممان کاتیشدا دهبیّته شاربّکی دهربایی گمورهو لهگهل دوورگه کانی ئهگریك و كۆلۈنیا هیلینیه کان و ههموو ئه و بهنده رانه که نزیکن لمئاسیاو نمفریقیاوه، واته پهیوهندیه کی گهوره پهیدا دهبی لمو نیوهنده دا، بهتایبه تی پهیوهندیه بازرگانیه گهشه کردووه کان، نهم کرانموه یه وای کرد که پیشوازی زوّر لمکهسایه تیه ده رکهوتووه کان بکهن، بهتایبه ت لهبواری زانست و هونه ری وره وانبیژیدا، به لام لمگهل نموه شدا دووچاری نمخوشی کومه لایه تی بوون، همولدانی زوّر بو خوّشی و بهزم و رهزم، نمبوونی دیسپلینی کی کومه لایه تی دایه زینی دیارده ی ناکار، مهیلیکی زوّر بو رهوانبیژی و قسمی زل، به کورتی نمو همموو لیدانه درا لمو بنه ما کومه لایه تیه دره و شاوه ترو جیزی متمانه و بروا بوو بویاساکانی کرکورگ،

سبارت لهههندی بواردا پیشکهوتنی بهخووه بینی بهپیچهوانهی نهسیناوه، لیرهوه هونهرو زانستو تهدهبو فهلسهفا بههای نهما، (تهیلوت)هکان کار بو چاکهی دهولات دهکهن، گهروانه بوایه تهوا سزای مردنیان بهسهردا دهدرا،

هاولاتیانی نازاد بهژنو پیاوه وه مل کهچی ژیانی زه حمه تو سك هه تگوشین ده بون، همه مو شتی به ده و ناماده كردنی خه تكانی جه نگاوه ر ده چوو، مه شقی به ده نی زور، مه شقی سه ده نی زور، مه شقی سه ده نی زور، مه شقی سه دربازی، خوانی هاوبه ش، چه سپاندنی دیسپلین له همو و ساتیكدا بی دایین كردنی ریز لای پیره كان و رواقیه ش لای لاوان، نه نجام، سبارت ده بیته شار بكی ریک خراوی سه دربازی به توانا و به هه ته بوسه دربه خویی خوی، به هوی باری زمینه كه یه و شوین هه ترک موتوی ناوچه كهی زیاتر هه ته په ی ده كرد بو ده ست به سه دارگرتن، له ده ره و به داری سبارت شاری بیلوبونیزی سه ده كی ده دربای (نیجه) له ده و رود در و شاری با كوری یونان و دو و رگه ی ده ربای (نیجه) همیه، نه م دو شارستانیه ته رووبه رووی یه كترن بی له یه كتر گهیشتن، له كوتاییدا رقو

گمر بمانموی و ینده ی نمو کهشه ی نهسینای تیا بوو و یننا بکهین نموا بهخویندنهوه ی گالته جاریه کانی (نمریستوفان) سوود یکی زوّر ده بینین، ریوایه ته کانی و ینده ی گالته جاری و گالته پی کردنیکی روونن به و سهرده مه ی یوّنان، قسمی زوّر گموره ی تیا به دی ده کهین، به لام بابه ته کانی، نوکته کانی، جنیوه کانی، شته سهیره کانی، رووبه پرووه کانی، بی گومان نموانه ههموویان گوزارشت له و بایه خدانه ی نه و سهرده مه ده کات، نمو پرسیاره ی لامان دروست ده بی و هه لاه توقی نه بریش مهویه، نایا نیداره ی نهسینا نیداره یه کی جاك بوو؟ بیرکلیس بانگه همی جهنگی (بلوبونیز)ی کرد به لام نهسالی ۲۹ به نه خوشی په تا به ناوبانگه که ی نهسینا مرد، دوای نمو (کلیون)ی سیاسی و دیما گوج و بازرگانی ده لالی پیست هاته سهر دوای نمو (کلیون)ی سیاسی و دیما گوج و بازرگانی ده لالی پیست هاته سه به خورینی ناوه ها پشتی گه لی ده خوراند.

پارهیدکی زوّری دابعش ده کرد بعسم ده ست دایمره کمی خویدا، ژبان و تازادی شهوانی تری لعبمرده م گدلدا ده کردده قوربانی. کهسیخکی بیخ تابروو بوو، چهند کهسیخکی بازرگانی جهنگ لهدهوری خرببونهوه وه که ثه جهندرالو میراندی که خویان بو هدلبژاردن پالاوتبوو، دروست کمرانی چهک، نموانهی کهشتی جهنگیان دروست ده کرد، بازرگانه کان، پیلاو دروست کهری سهربازان، دوو رووسوومهند بوون لهداماوی گهل، همموو بیرمهنده سهربلنده کان دژی (کلیون) بوون، نموانه بههای تاشیتی ناکزتایی سان دهزانی چهنده بویه همیشه هانایان ده بسرده لای خوداوه نده کان بلیمه ته کانی نمو سهرده مه، کهس وه لامیان نمده دانموه ؟، همر بویه خوداوه نده کان به بلیمه ته کانی نموانه وه هاواری ده کرد به همهمو هینی خوی، با (نمربستزفان) بهناوی نموانه وه هاواری ده کرد به همهمو هینیزی خوی، با (نمربستزفان) بهناوی نموانه وهاواری ده کرد به همهمو هینیزی خوی، با

بیسیسترات، کومه آنهی ژنان، بخوینینه وه، نهمانه هه موو باسی له عنه می کردنی جه نگ ده کات، نه و جه نگه شینه هه همو شتی ده پرمینی، نه پرستوفان به به ووی گوزارشتی هوکاری داپرمانی ده رده خست، له وانه شگرنگی نه دان به پروگرامی په روه رده یی کون و دیسپلینی کومه آلیه تی همروه ها گهشه سه ندنی سه فسه تائیه تک که بوار ده کاته وه له به به رده مسته مین که وه که داد په روه ریه که سه یر بکرینت و داد په روه ریه که وه که داد په وه که سه یر بکرینت و داد په روه ریه که وه که می به بارانه ته نازنه ته کردن له بونیان، نهمانه ده بینت به ماراثون و سالامین په ی په روه رده به بوون، نایا وای نابینی که نیمه گوی نه سو کرات ده گرین قسه ده کات؟ هاور پنکه به بوون، نایا وای نابینی که نیمه گوی نه سو کرات ده گرین قسه ده کات؟ هاور پنکه وتی که واته نه توانم، نه ی لاو که هو گرم بیت، منم که دوای دادو ئاوه ز که وتوم،

دەرك بەرە دەكەيت كە چۆن لەگۆرەپانى گشتى كەربتەرە، وە لەگەرماوى لەش خاوبوونەرە وازبهينىيت، شەرم لەكارەكان بكەيتو زۆر تورە بىت گەر كەسىنك گائتەى بە چاكەكەت كردو جىنگاكەت بەجى بهينلىت بىز بەسالاچووەكان، رېزى دايكو باوكىشت بگرەو لەدواجاردا واز لەھەمور شتىنكى خراپ بهينىيت، شەرم لەخۆت بكەر بەرووى دايكو باوكت ھەئمە شاخىر بە پىرو پوچى مامەللەيان لەگەلدا مەكەر تەمەنى بەخىركەرت بەفىرى مەدە.

خرآپه کآر وه لامی بن نه و قسانه نهمه یه (گهر گوی ی بن رانه گرم، به باخوس قه سه مه نه اناوت ده نین گهوره گه مژه کهی دایکی)، هاور یکه وه لامی ده ده داته وه، نه خیر، کاتی خین به وه رزشه وه به سه ر ده به یت که هیزو ته ندروستیت پی ده به خشی اناچیته گویهانی گشتی و قسمی زور بکه یت و گفت و گوی بکه یت هم وه که خه لکی له مروژانه دا ده یکه ن... به لکو ده رویت بن نه کادیمه که و تاجه گولینه سیبت له سه ر کردووه و له گه ن هاوری چاکه کهی ته مه نت له ژیرداره زه یتونه پیروزه کاندا کاتی خشی به سه ر ده به یت بونی نه یف و گه نای دار بی نوی هه ناده مثریت.

ئایا سوکرات لهمهزیاتر نامیزژگاری ده کرد؟ به لام بروانه نهو شته چاوه پروان نه کراوه، نهر بستوفان خودی خوی نهم قسه یه لهسهر زمانی هاوری کهی ده لای و وای ده رده خات که قسمی تایبه تی خوی بیت، بهمه ش لهسوکرات هه لاه گهریته وه خو دانه ده ستی پیچهوانه یه کی سه بر لهوانه شه مههه ستدار بیت، ده چینت بو لای کومه له سوفسه تائیه کان و بیژه وه ساخته چیه کان به هونه ری سته مکاری له بری دادپ مروه ری تاوانباری ده کات، پیوه وه که پر بوو، له کوتایی (گیوم) دا داوای چه پله لیدان ده کات بو (ستربسی) له به رئموه ی نه و ماله که ی سوکراتی سوتاند و هه موو که لو په له که که

گر تئ بمردا، که شیریفون و قوتابیانی ماموّستاکهشی تیا بوون، پهلامارو شالاویکی چاوه روان نه کراو بوو بی ده نگ نهده بوو بی تنویه کردنه وهی سوکرات (گیوم) له ۱۶۲۲ نمایش کراو تعوجا لهسائی ۳۹۹ بریاردرا بهسمر سوکراتدا، دیار بوو لەنيۆوان سىوكراتو ئەرىسىتۆفاندا ھىيچ كىنشەيەك رووى نــەدا، لــە (خــوان)ى (ئەفلاتۆن)دا ھەردووكيان بەيەكەوە دەردەكەون ھەر نىەبى سىوكرات ھەسىتى بىمو ژیریه ده کرد ، بهو ژیریه ناو نهبراوه ، لهگهل ثهوهشدا نهو ساتانهی که نهسینای تیادا ده ژبا ئەم پىخى تېك نەدەچوو بەلام بريندارى دەكرد ئىمو جەنگىمى ئىسىالىي ١٥٤٣١ هەڭگىرىسىا بەراسىتى رووداوەكسانى لىىەبارودۆخىنكى ناخۆشىىدا بسوو بسۆ ھسەموو يۆنانيەكان، دڭتەزنى بوو بۆ ئەسىنا، مېزۋونوسان وەك سى قۆناغ دياريان كردووه، لمسالّی ٤٣١ تـا سالٽي ٤٢١ کـه سـهرکموتنو دارماني بـهخووه ببينـي، هـمموو سالّیکیش ییش دروینه کردن بینستانهکانی (لاتیك)و لاکونیا) تالان دهکراو ئەگرىكىيەكان لەبرسانا دەمىردن، سالى ٤٢١ (نىسىياس)و (سىبارت) پەيمان دەبەستىن بىز ماوەي ٥٠ سال بەلام ئەو پەيمانە رېزى لىن نىاگىرى رە ھەلىدەوە شىيىتموە، قۆنساغى دووەم سسالى ﴿٤٢١ - ٤٢١﴾ رەزامەنىدى درا بىق ھەللىمەتتىكى بىمھيىز بەسەرۆكايەتى ئەلسىبىياد دژى (سقليه) بۆ كۆشەي ئەسىناو سەرھەنگەكەي ناچار بيّ و مل كهچ كات بـ قر بـ دوور خستنهوهي لـ دولات، قوناغي سـيّ هـ ٤١٦ ـ ٤٠٤ ﴾ پيش ههموو شتيك بهتيك شكاندني دهريايي بلوپونيز ناسرا لهدوورگهي ئەرگىنوز (٤٠٦) تەنھا ئەم سەرنەكموتنە بەس نەبوو، مىرەكانى سبارتى، ئىسساندر لمسالی ٤٥ به سمرکموتنی بمس نمبوو، میرهکانی سبارتی، لیساندر لمسالی ٤٥ بهسمرکهوتنی (ئهیگوس ـ بوتاموس)و دهست بهسمر ئهسینادا دهگری، شورا

روخاوهکان، کهشتی به سوتاوهکان، داگیرکراو بزر بووهکان، ئهمه بهیان کردنی ۲۷ سالامی جہنگی ٹیسینای گیشیہ کردو ہوو، سی سالی ستعمکاری حکومہتی فەرزكراوى سەركەوتوانى دەخەينە سەر، زۆرېدى ئەنداميان، سبارتى بوون، ھەنىدى لەئەسىنسىيەكان چوونە ياليان لەوانە كريتياس، تيرامن، شاركليس، راستيش ئەوەيە که فدرمانرهواییان تدنها هدشت مانگ بوو، سالی ٤٠٣ (تراسیبول)ه کان دهریان كردن، گەر ئيمه بروا بەقسەكانى كسينوفون بكەين دەبينين كەخراپەو ستەمكاريان گەیشتە ترۆپك، ئەر پلانە شاراوەيەي كە سوكرات كراپىە قوربانى، ئىم كردەوەيمە دەگەرىتتەرە بۆ كردەرە درندەكانى ھەندىكىان، لەواقىعدا لەنيوان سىي سىتەمكاردا (كريتياس) ديارهو دەردەكمون، ئەم مرۆشە ھەللەيدىك يەكىك بسوو لههاوري ياني سوكرات به لام بووه دهمه بؤله يان (ئايا سوكرات كريتياس ي ئاگادارنه کردهوه، کسینوفون دهنوسن که زور هزگری ئهو تیدیم بوو؟ چهند جاری باسه کهی بق دوو باره کردهوه، که شهرمهزارییهو نابی پیاویکی نازاد و سهربهرز بچینت بق لای خوشهویسته که یی و داوای لئ بکات ریزی لئ بگریت؟ کریتیاس نەترسا بۆ رېنمايى كردنى سوكراتو نەپتوانى مەيلە بۆگەنەكانى كۆنترۆل بكات، لەنئو خەلكانئكى زۆردا كە ئەو تىدىم يەكئىك بور لەرانى سوكراتى بە ئاژەللە قبوه زنه کان ویک چوان به مهش کریتیاس بووه دوژمنی سهرسه ختی سو کرات، كاتنك كريتياس بهكنكي لموسى كمسه بمتايبهت همالبـ ژارد بـ و دانياني ياسـاكان، یه کیّک لمو پاسایانمی دانا که دژی سوکرات بوو، نه هی له (فیرکردنی هونمری قسهکردنه) دهکردو سو کرات هیچ ئهرزشینکی بو دانه دهنا، به توندی دژی نهو سىستەمە راوەستا كەسى كەسە كە دەستيان دابويەو دەست يېشخەربان كرد لىمو

سيستهمهو زؤر لههاولاتياني چاكيان لهسني داره دابوو، همنديكي تربان ناچار ده کرد بن کاری تیرنریستی، (سمرم دهسورِمی که سوکرات ده لنی، گمر شوانی میّگهل بهشیّکیان سهر بریّو بهشهکهی تریان لاوازکات ئـموهیش رهت کاتـموه کـه شوانيكى بي كاره، هدروهها سدره لدوهش دهسورمي گدر مرؤڤينك ببينم ببيته بالا دەست بەسەر ھاولاتيەكانيدا، لەگەل ئەوەشدا شەرم لەرەفتارى خۆى ناكاتو دانىي پیادا نانی که فهرمانرهوایهکی ستهمکاره)، ئهم گفتوگزیه دهگویزینهوه (کریتیاس و شارکلیس) سوکراتیان بانگ کردو ملیان بؤ یاساکه چ پی کردو فهرمانیشیان پئ دا که ئیتر لهگهل لاوهکان به هیچ جوری گفتوگو نه کات (کریتیاس وهلامی دایموه، نمی سوکرات بیرت نمچینتموه، پینویسته لمسمرت که پینهچییهکانو کانزا دروست کهرهکانو پیشهوهرهکانی تر دلخوش کهیت؟ همرودها وادیّته بمرچاومـان که تموان بیّزار بوون لمهممـوو گفتـوگۆکـان، بـێ گومـان سوكرات وهلام دهداتهوه، سوكرات وهلامي دايهوه، همروهها گهيشته لهو تەنجامگىرىــەى كــه لەپيشــەكانياندا دەرى دەكــرد لەســەر مەســەلەي دادپــەروەرىو چاکهکاری؟ ۔ شارکلیس وه لام دهداتهوه، به لئی بزفس، شوانی مانگاکانت بخهره ئـهو لاوه دەنا پاشــهرۆكانى لــهنێو مێگملهكمتــدا دەدۆزيتــموه) ســمرەتا ســيماي وەك گيْژەلۆكەيەك دەرئەكموت لەگەن ئەوەشىدا ھەلنىەدەچوو بـەلككو دواجــار ھەلندەچــوو لەساڭى ٣٩٩ پ. ز سىن كىەس ھەسىتان بەدژايىەتى كردنىي سىوكرات ئىەنىيتوسۇ میلیتوس ئەنیتوس یەكیك بوو لموانمی ئیرەیی به سوكرات دەبرد همر ئـمویش بـوو (تەربىسىتۆفان)ى دژى سىوكرات ووروژانىد، ھىمر ئىمويش بىوو شىيرىنى دا بىم

(میلیتوس) که شاعیریکی تهمبه لو بن به هابوو، (لیکون)یش بینژهری: بوو که

ئەو تۆمەت و قسانەى كە دژى سوكرات ھەلبەسترا لەلايەن دوژمنانيەودو پىنى تاوانبار كرا ئەم سى حاللەي خواردو، بوون:

۱ ـ بن بروان بوون به دینی د هوالهت.

۲ـ هيٽنانه نانهوهي خواداوهندي نوي بو يونان

٣ تيك داني لاوهكان.

ثموانه نمو تزممتانهن که سوکرات پیّی تاوانبار کرا که لهلایهن (دیـوجین لاپـرس) گیپردراوه تموه، نممهش ده قی نمو تارانهیه "میلیتوسی کوری میلیتوس لامبساك، سوکرات که له (نملوباس) لمدایك بووه و کوری سفرونیسـك بـم تاوانانـه تاوانبـار ده کریّت: پیروزی یاساکان ده شیویّنی واته نـمو خوداوه نـده رهت ده کاتـموه کـه شار دانی پیادا ناوه، لمجیّگای خوداوه نـدی شار خوداوه نـدی نـوی داده نـی، لاوان تـنـك

دهدات، ناتوانین بیر لمو تاوانانه بکمینموه تمنها بممردن نمبی"، چون سوکرات وه لامى ئهو تاوانانمى دايموه؟ دەربارەي ئىمو مەسىملەيە دوو چيرۆك ھىمن ھەنىدى دەقى ئاراستە كراو، يەكينك لەو دوو چيۆكە لاى (ديو جين لايرس)، وا پىي دەچىي که (لیسیاس)ی گوته بیّن نمو بهرگریهی بو سـزکرات خویّندبیّتـموه کـه لـهپیّناوی ئەودا نوسىبېتى، (ھاورى كەم ئەوانەيە فەيلەسوفەكە يىيى وتبى كـە دەقەكـە باشـە به لام بق من ناشی لهراستیدا دارشتنی دهقه که چاکه بق دادوه ری وه ک بشتی بق فهیلمسوفیّکی ریّك پیک، لیسیاس كتو پر گویّی لهپیاههالدان و بهرگری كردن بوو، سوکرات تکای لئی کرد نفوهی دهیلتی بـدی شـی بکاتـموه، (وه لامـی دایـموه، مدحال نیه گدر جلو بمرک و پینلاوی چاك همېني و لهگهل تموهشدا بن من نهشي و بـ ق خزمه تى من نەبىخ)، مەسەلەي ئەو بەرگرىدى دەخرېتــە يــالْ ســوكرات، كســىنوفون چيروكيكى ترمان لمه بارهيموه بو ده گيريتموه، هيرموجين سوكراتي سهوه ئاگاداركردەوە كە بەرگرى بكات لەخۆى، (پىيى وت، ئاگادارى ئەوە نىين كــە چــەند لەبى تاوانباران تووشى كېشە بوون لەبەردەم دادگاكانى ئەسىنادا، بەلام لەلايسەكى ترەوە زۆر لەتاوانباران بەرەلاكران دواى ئەوەى داواى پارانموەبان كرد لـ دادوەرانو سیحری قسه کانیان و و ته کانیان دادوه رانیان بی هنرش کرد ، سو کرات و ه لامی دايهوه، باشم دووجار ويستم شهم بهرگريم بكمو جنزكه كمم دووجار نهيهيشت بهرگری بکهم، ـ تهوهی لینرهدا دهیلینت جنی سهرسورمانمه، .. جی! سهرت سوردهمیّنیّ گمر خودا بهسوودهوه کوّتایی به ژیانم بهیّنیّ، نازانیت که من دهتـوانم به بەلگەرە تەحەداي ئەر كەسانە بكەم كە خزيان بەچاكتر دەزانىن لـممن، منىيش زانیم که ئمو بیرزکهیه بهلایه، من ههموو ژیانم ئیمانداریو هاوری بعتی بـووه؟ زور بههیز بووم بق سمرنج راکینشانی خه آلک به لای خوّمدا، همروه ها نموه شم بینی که قوتابیه کانم به هممان چاکه مامه آنهم له گه آن ده کهن، لهمه و دوا گهر پیشه کهم بمرده وام بینت نموا ناچار ده بم که باجی به سالآچوویی بده م؟ چاوم کز ده بین و گوینم گران ده بین و تنی گهیشتنم هینواش تر ده بوو، نموه ی به ناسانی فینری ده ببووم اله بیرم ده چووه وه، گهر نمو پینچه تاقی بکهمهوه و له خوّم بینزار بووم دوایی چی رام ده کینشی بق ژیان؟ نمم ریوایه تانه چه ند بایه خیان هه بین، نموا که متر بنیان دوو ده قی گرنگ و هاو شینوه ی توندن که ده بین ناگاداری بین، نمو (به رگری سوکرات) هی که نام فلاتون بلاوی کر .ه وه به دوای چه ند روزی ژه هر خواردنه که ی سوکرات، نامو به گری به ی سوکرات، نامو به گری به کی سوکرات، نامو به گری به کی سوکرات که کسینوفرن باسی لینوه ده کات، له به شمکانی یه کهمی کتیب ی در گفت و گون نهسته قه کان) دا ها تووه، نایا نم ده قانه هی دوزی راستی و تمواویان تیادا به دی ده کری که سوکرات خستیه به رده م دادوه ران؟ لموانه یه مه سه له که وابی،

وا دەردەكموى ئىم دەقانىد دواى مردنى سىوكرات نوسىراون بىز پاساو كردنى يادكردندوى سوكرات. ئەوەشى تيا بەدى دەكرى كىد دەبوايىد سىوكرات بېددادوەرى گەل لەوەزياتر بلى كەوتوويىدى، بىدلام سىدرەپاى ئىدوەش ھىشتا لەبدھاكىدى كىدم نابىتىدو، ھەروەھا ئەر گرى بەستەى كە لەھەر دوو ريوايەتدكەدا ھەن رووداوەكانيان بە ناوبانگە ئەوە دەگرند خۆ كىد ئىدو رووداوانىد لەواقىيىدا روويان داوە، جىياوازى دەكەيىن لەنىيوان ئەم دوو دەقەدا، پىش ھەموو شتى ئەوە تۆمار دەكەيىن: لەھەر دوو دەقەكەدا وا دەر دەكەوى كە سوكرات خۆپاگرىدىكى پتىدى ھىدبووە بەرامىبەر ئىدو كەرەستەو قىلىد قىيوەزنانەى كە تاوانبارە ئاسايىيەكان دەتىوانى بەھزىيانىدوە بىدزەيى دادوران بۇ لاى خۆبان راكىتىن، كە زۆرىدىان دەنىوانى بەھزىيانىدوە بىدزەيى

رزگاریان بینت بو گهیشتن به کهناره و ناگه رینه ه ه گهر که رامه تیشیان له سهر دانابی، بو شهوه شده شده شد شهان و دانابی، بو شهوه شده شده شهارانه و می ده ده شه شهران و ده ده نابی باریزگاری کردن له شهران نرخیکی تر ده ده ن به که رامه ت، به هه رحال دانیا نین له و که مردن به هایه که دابنی بو شیان،

به هدرحال ژیان هیچ شتیکی سدرنج راکیش پیشکدش به پیاویکی تدمدن حدفتا سال ناکات، گدر تدمدنیش دریژ بیت ندوا هیچ شتیک ناگدیدنیت تدنیا بارودوخیکه بو هدزاران تازاری سروشتی و سگماکی.

ئه و جنو که یمی که به سروشت دینت بو سو کران به رده رگای داد وه ری پی نه گرت بو نه وه ی که نه و نه وه که نه و که نه و کاره کاری کاریکی باش بووه بو سو کرات خوی، به چ شیوه یه که واته لهم ره و شه دا سو کرات لهمردن ده ترسی که له (بوتیده) لهمردن نه ده ترسا، ته نانه ته له (بوتیده) لهمردن نه ده ترسا، ته نانه ته له (نهم نیبولیس) و (دالیوم) لهمردن نه ده ترسا، نه دی بوچی ده بینین له تهمه نه دا لهمردن ده ترسی که وابی په نا بردن نه بی بو هیچ زمان پاراویه کی به نه به نه نادانه وه بی بو فرمیسکی چاو؟

هیچ کزبونموه یکی هاو پی یانه به دی ناکات بق شموه ی به رگری لین بکری و شهو به رگری لین بکری و شهو به رگریسه سسه پینبری ژن و مندانه کانی دیار نه بوون، هیچ پهیوه ندی و هیچ په یمانیک بق ناینده به دی ناکری لمحالمتی بی تاوانیه که یدا، سو کرات سوور ده بی لمسه ر ثموه ی گفر دادگا نازادی یه کهی بق نه گفرینیته وه نموا نمو نازادی یه تمنها لمو کاره دا به کاری ده هینی که همیشه همولی بق داوه، به م ره فتاره ش ده کهویت و ژنس همستی ناوه رهی نمو په یامه ی که بقی هاتو وه له لایمن خود اوه نده کان خزیانه وه، شهو

پهيامه ئموهي پێيه که گهلي ئەسىنا خۆي نمدات بمدەست خموتنـموهو سىوور بـوون لەسەر ھیزو یتموی بق کردەوەی باشتر لەھمموو رەوشینکداو بـمو ژیریـمی لای گـمل ههیه، همرودها تازهکردنموهی ریستی بالا بمرهو شکومهندی، سوکرات ناتوانی واز لمو کیشانه بهیننی ژبانی بمو شیوه یه بوو، بهدوای نمو نامانجمدا دهگمراو نمممش وای لئی کرد که همندی شتی تاییه تا شتی ده ولهت و الا خات و بایه خی یئ نهدات، گهر ئازادی خوی وهرگریته وه نهوا به ههمان کاری خوی هه لاهستی به هممور چالاكييدوه و بههموو دليّكموه، بهلام تعو سنى تاوانسى كه لهلايمان میلیتوس دارندژراو دژی سوکرات بهکارهینرا همووی هدله بوو، میلیتوس سوكراتي بموه تاوانبار كرد كموازى لمخوداوه ندى شار هينناوه، بممه دهيموي چي بلّی ؟ ئایا سو کرات باوهری به خوداوهندی تایبهتی نهسینا نیه یان نموهتا نمو باوهری به هيچ خوداوهنديك نيه؟ كاتينك ئهو پرسياره لهميليتوس كرايهكهو راست سوكراتي بمبن ئيمان تاوانبار كرد. بميني قسمي ميليتوس، سوكرات بانگهشمي ئەرە دەكات كە خۆر تەنيا بەردەو مانگيش تەنيا ئەر زەرى يەپـــە كــە لەزەرپەكــەمان دەچىن. ئەمەش جىنى مەترسىيە سوكرات وەلام دەداتەوە: بەچ مافىنىك ئىەو رايىمى که هی (لاناکسا گور) و بههیچ شیوه یه به نشداری له و رایه یدا ناکات؟ و ده یخه یت ه يال من. سوكرات لههمموو كهسيك باشتر دهزاني كه خوداوهند نهم جيهانه ده گيري. چۆن دەتوانىن ئەو چاودىرىيە دەركەوتوەى شتەكان وەك چاو گوى و يى دەستەكان باس بكهين؟ لمو همموو نهندامانه يهك بهالكهمان دهست دهكموي تمويش بووني چاودێرێکه. ميليتوس به زوّري زوّردار سوکرات تاوانبار دهکات، بوّچي وا دهکات؟ به لاَّکه بن نهر مافهی چیه که من قینم لهخوداوهندی کزماره. همموو خه لک منیان دیوه لعصموو چوژنهکاندا هاریکاریم کردووه و قوربانی دهدهم بو هدیکهلی گشتی؟ تارانباری هیّنانی خوداوهندی نبوی بو شار چی ده گدیمنی؟ جیاوازیمکی سمیرو سمعدو نامزیمهٔ شو دوو تاوانمه سمره کییمی که میلیتوس پیشکسی کردن لمنیویمدا جیاوازی محکی تیادایم، چوّن بمبی نیمان تاوانبار ده کری و لمعمان کاتیشدا به نیماندار بو خوداوهندی جیاوازی تر لمخوداوه ندی کومدانگا؟

له کوئوه میلیتوس نمم داهیّنانه دهمیّنیّ؟ به هوّی نموهی که سو کرات جنوّکهیه کی همیمو ریّگری دهبیّ لمهمندیّ شتدا.

بهاآم ثایا جنزکه ثمو خوداو،ندیه یان کوری خوداو،نده؟

باوه پرهیندان بسهه قری یان به قسسه کانی بسه هسیچ شینوه یمك بسی ئیمانی نیسه. پینچه وانه که شی راسته، به چ شینوه یمك سو کرات شتی نوی ده هیندی؟ ئایا هیندانی خود اوه ندی نوینید، قسمه که شه نهوه که ده نگی خود اله گوینمدا ده زرینگینته وه و کرده وه کانم ئاراسته ده کات؟ ئموانمی داوای راویژی ده نگی چوله که ده کمن و له قسم داوای ریخکموتن ده کمن، یان ره فتاری خویان به پینی ده نگمکانی فونمتین کموه رین ک ده خمن؟ کی نمهی لموه ده کات که هموره تربشقه قسمه ده کات و همور بمهوی ده نگمکانموه زورترین هیز ده به خشی ئایا بمهوی نموده نگانموه نیسه که (بیتی) لمسه رسه کو ناگاد اربه کانی خود اوه نده کان راده گمینی بین شک هموو کمسین لمسه رسه کو ناگاد اربه کانی خود اوه نده کان راده گمینی بین شک هموو کمسین بیده کاتموه و بریار ده دات وه که مین که خواوه ند ده رده کموی و بریار لمسمر ناین ده دات نمو کاتمی که ده یموی به لام نموه شی پیشبینی ناینده ده کات نموانی تر پینی

قسمیه کی ناکاوو سمیرو سممهره، به کاهین کردنه؟ به لام مین نیاوی ده نیم جنزکه، لمبیر تیوهی مین تیوناوه ی ده ده مین، مین وای بیق ده چیم که زیباتر لیموانی تیر ئیماندار ترمو زیاتر راستگزترم لموانه ی که توانای خوداوه ند ده گهریننه و بر بالنده! لمبهر ثموه نیه که سوکرات لمهندی کاتدا سویند به (سه گ) ده خوات لموانه یه وای بر بچین که ثمو سه گ به خوداوه ند بزانی، به و شیوه ثمو دوو به لاگهیمی یه که می میلیتوس (پوچه ل)نو بی به لاگهن به به لاگهیمی سیهم (خراپ کردنی خوره و رشتی لاوان) زور پرو پوچه و مهبهستیان چی بووه لموه؟ ویستیان به و قسمیه بیسملینن که سوکرات به مهبهست ثمو کاره ی کردووه و پیش ثموه زانیوه یمتی که به و بیسملینن که سوکرات؟

به لاّم ههندی نیه تی سهیرو سهمهریان ده خسته پالی ا چ سوودیک ده بیسنین بـق سـهر هه لاّم هه نیات نیات نیات می سهر هه لاّمانی که المگهاندا ده ژین ،

ئايا ويستيان ئموه بلين كه سوكرات بي ممبمست ناكار شيوينه؟

لهم حالهته دا تاوانبار نیه، لهبهر تهوه ی تاوان له کویدا ده بی گهر له تیراده وه سهر هه لنه دات؟ تای له و تاوانه قه لبه مه ترسییه! تایا سو کرات بی حیکمه ت و بی تازایی و بی دادپهروه ری و بی راستگویی دو ای پیتان ده لیم که هونه ر سهرچاوه ی فه زیله تنیه به پیچه وانه و فه زیله ت سهرچاوه ی هونه ره له دیوه هممو و چاکه گشتی و تاییه تیم کان و هی تر له دایك ده بن، گهر به م قسهیه م لاوان خراب بکه م نه و کاته و ای پیوبست ده کات که نه و بریاره ژه هر بیت. یان گهروابلیم که من شتیکی تر ده لیم خویان هه لاده خه له تینو به مه سه پالتان پیوه ده نیت بو خو فربودان. سو کرات خویان هه لاده که ده دات به ده سامه ها و کاری ده کات بو بلاو کردنه و هی که کاری نه که

تعنیا به قسه کانی به لکو به همموو کرده وه کانی ژیانی. کنی بوختان بن سوکرات دروست ده کات و ماکنت و ماک

ئايا ئەوانە بوون كە قوتابيەكانيان پى نەگەياند؟

سوکرات هدندی له ناوانه دههیّنی که لهویّدا نامادهن، نایا نهوانه قوتابیه کانین؟ نهخیّرو نهخیّر نهوانه ههموویان هاوری دهست پاکهکانی سوکراتن که دان به شتهکانی سوکراتدا دهنیّن. بهرهدلستییه ههیه که ریّی تی نهچی نهویش رهفتاری (کریتیاس وألیبسیاد)ه که شهرو ناژاوهیان خسته نیّو ولاتموه.

بهلام ئایا یه کهم مامزستا به ریرسیاره له و ههموو کرده وانهی که قوتابیان و فيركراوان ده يكمن شهو دوو تاوانبارهي سمرهوه كمناويان هاتووه هاتو چوى سوكراتيان دەكرد بۆ ئەومى ژيانى لەگەلدا بېەنە سەرو ئەو ژيانىە توانايان دەداتىي بن ئموهی قسمی لیّوه فیربنو کار بکمن، شیّوهی نمو ژیانمی که سوکرات ده یخواست زور جباواز بوو لمجاوجنز كيان و هدلمهييان (برياريان داويستو دايان ويست قسه بوروژننن دەربارەيان) فەزىلەت جىي بايەخى ئەوان نەبوو، نەخىر سوكرات لاوانىي تتك نده دا، همموو همولتكي نموه بوو كه لاوان جاك بكات، لمسمر نسو همموو شتموه به تمواوی میلیتوس شارهزای نموه نیه که چون دهبی لاوان همانس و کموت بکهن بق ٹموهی چاك بن هـمروهها شـارهزا نيـمو نازانـيّ ئـمو كمرهسـتانه چين بـق چاکسازی، به لام چوّن توانرا سوکرات لهو ساته دا بهو تاوانه تاوانبار بکری؟ بدراستی گدر ژبانی همموو ساده و ساکار بوبئ تعدی چی وای کرد که بهره و دادگای گهل بهل کنشی کری؟ سوکرات ده توانی وه لامی نمو پرسیارانه بداتموه، یدکم کس که شالاوی بی برد (اریستوفان) بوو، به وون بوون لمزانستی فدله کیدا تاوانباری کرد، ناتوانین هیچ ده ربارهی بزانین، کردیه سوفستائیه کو واخه لکی فیر ده کرد که نمو سته ممی ده کری دادپهروه ریمو نمو دادپهروه ریمی که ده کری نموا سته ممه، بمو شیره یه سوکرات تیکم ل به فیزیازانه کان و سوفستائیه کان کرا به لام زور جیاواز بوو لی بان.

بههزشیاری و روونی دژی ریبازو بیروباوه ریان راده وهستا نمو هزکاره راستیانمی که بوونه هزى وروژاندنو دژايهتى كردنى سوكرات لمچهشنيكى تىر بوون، شيريفون قوتابی و هاووری دلسوزی سوکرات بوو، چوو بن (دلف) و راویدی به فالاجیهك کرد، لنی پرسی که چ کهسینك حه کیمتره لهنیو خهانکه زیندووه كاندا، وه لامي دایموه که (بیتی) سوکرات حهکیمترینیانه (بیتی نازناوی سوکرات بووه) شیریفون ئىم قسىمىمى بىق سىقكرات گواسىتموەو ئىزەشىموە ئەركەكىمى دەسىتى يىتى كىرد، لدراستيدا وا همستى دەكرد كه زور نەزانەر كەمينك ژبره، بەدواى قسمى فالاچىيەكە كموت، يرسياري لهمو لمو دهكرد، يرسياري لميياوي سياسهتو شاعيرو گوته بيّري دەكر، هيواى ئەوە بوو كە كەسپىك ھەلېۋېزى لموانە كە لىمخۇى ۋېر تىرو زېرەكتر بیّت، ئەو ھەڭبژاردنە ئەوەى پىدا گەر ئەو خۆى ھیچ نازانى ئىموا ئىموانى تىر ئىمو زباتر نازانن، به لکو به یه شت لهوان زباتر ژبر تر دهبی و به سه رباندا زال دهبی، تُموان وا دەزانن كەشتىك دەزانن بەلام ئىمو بەكىمىي ئىموە دەزانىي كىم ھىچ شىتى نازانى، بە دواداچوونى ئەم پرسىيارو لىكۆلىنەوانە دوژمنايەتى يەكى زۆرى بىز سۆكرات يەيدا كرد، ئەوانەي وايان دەزانى كە زۆر دەزانىن ئىمو راسىتى نىمزانىنيان دەخرايە بەر ليكۆلينەوەى سوكرات، ئەو شيوازەى سوكراتيان بەدل نەبوو ھەر بۆيە

تا مردن قینیان لهسوکرات دهبۆوه، (سوکرات) دهیگهیاندنه حالاتی گالته جاپی، لیروه پیلانه پیسو گلاوه کان تهون ده کرانو دژی سوکرات داده ریزژران، مهترسی تریش ثهوه بوو که سوکرات هیچ کاتیک ئاماده نهبووه که کاریک تهواو نیه پینی همستیت و بیکات، سوکرات ملی کهچ نه کرد بی فهرمانه کانی کریتیاسو شار کلیس لهسهرده می سی که سه سته مکاره که، رهزامه ندی ده نگدانی فهرمانپ وایه تی بی نفو حموت جهنه پالله نهدا که لهدوای جهنگی (ئهرگینوز)ی ده ریبایی لاشمی کوژراوه کانی جهنگیان کونه کرده وه، ناپه زایی ده رده بیری و ژبانی خوی قوربانی ده کسرد و پیشب پکنی ده کسو به قوربانی دانی ژبان بیز تسوکاره پولیسییه ده کسو و پیشب پکنی ده که هاولاتیانی ماندو ده کرد.

بهتوندی و به پاشکاوی ره خندی له هدندی ندریتی ندو دیماگز جیدت ده گرت که له ندسینادا همبو و، که به ینی ده نگدان ده خرانه سدرکاری و ه زیفی سدره کی،

(ئەمە دەبەنگىيە سوكرات واى دەگوت كە دەنكە پاقلەيلەك بريارى ھەلبىۋاردنى سىمرۆك كۆمسار دەدات، بىلام دەنگدان لىمپيناو كە پىتسانى پاپۆرېكدا يان ئەندازيارىكدا يان يارى زانى يانەيەكدا يان ھونەرمەندان ناكرى كە زيانى ھەللەكانيان زۆر كەمترە ئەھەللەي فەرمانرەواكان).

تهمانه ههمور تهمیّکی خستیان دروست کردو گهرده لولیّکیان تاماده کرد که بوره هزی لهدهست دانی ژبانی سوکرات نهر قوربانیه بی تاوانه، نهمه نهو دوو هیّله هاوبهشهیه لهنیّوان نهو دوو بهرگریهدا که دهستمان کهوتووه دهربارهی سوکرات، گهر دادگایی کردن گویّزانهوهیه کی حهرفی نهبی نهوا به کهمی نهو بیرکردنه و به هدلّده گری که دهبوایه ببوایه، نه نجامه کهی زوّر جوان بوو دهبوایه دادگا

سوکرات دهتوانی وه لامی نمو پرسیارانه بداتموه، یدکم کس که شالاوی بی برد (اریستوفان) بوو، به وون بوون لهزانستی فدلهکیدا تاوانباری کرد، ناتوانین هیچ دهربارهی بزانین، کردیه سوفستائیه و واخه للکی فیر ده کرد که نمو ستهممی ده کری دادپهروه ریمو نمو دادپهروه ریمی که ده کری نموا ستهممه، بمو شیره یه سوکرات تیکمل به فیزیازانه کان و سوفستائیه کان کرا به لام زور جیاواز بوو لی بان.

بههوٚشیاری و روونی دژی ریبازو بیروباوه پیان رادهوهستا نمو هو کاره راستیانمی که بوونه هزی وروژاندنو دژایهتی کردنی سوکرات لهچهشنیکی تیر بیوون، شیریفون قوتابی و هاووری د لسوزی سوکرات بوو، چوو بو (دلف) و راویدری به فالهیمه کرد، لنی پرسی که چ کهسیک حهکیمتره لهنیو خهانکه زیندووه کاندا، وهالامی دایموه که (بیتی) سوکرات حهکیمترینیانه (بیتی نازناوی سوکرات بووه) شیریفون ئىم قسىمىمى بىز سىزكرات گواسىتموەو لىرەشىموە ئەركەكىمى دەسىتى يىنى كىرد ، لدراستيدا وا همستى دەكرد كه زور نەزانەر كەمينك ژبره، بەدواى قسىى فالچيدكه كموت، پرسياري لهمو لمو دهكرد، پرسياري لمپياوي سياسه تو شاعيرو گوته بيّري دەكر، هيواي ئەوە بور كە كەسپىك ھەلېۋېرى لەوانە كـە لـەخۇي ۋېـر تــرو زېـرەكتر بیّت، ئمو همالبرژاردنه نموهی پیّدا گمر نمو خوّی هیچ نازانی نموا نموانی تر لمو زباتر نازانن، به لکو به یه که شت لهوان زباتر ژبر تر ده بی و به سه رباندا زال ده بی، ئەوان وا دەزانن كەشتىك دەزانن بەلام ئىمو بەكىمىي ئىموە دەزانىي كىم ھىيچ شىتى نازانى، بە دواداچوونى ئەم پرسىيارو لېكۆلىنەوانە دوژمنايەتى بەكى زۆرى بى سۆكرات پەيدا كرد، ئەوانەي وايان دەزانى كە زۆر دەزانىن ئىمو راسىتى نىمزانيىنيان دەخرايه بەر ليككۆلينموهى سوكرات، ئەو شينوازهى سوكراتيان بەدل نەبوو ھەر بۆيە

تا مردن قینیان لمسوکرات دهبروه، (سوکرات) دهیگمیاندنه حالمتی گالته جاپی، لیرهوه پیلانه پیسو گلاوه کان تمون ده کران و دژی سوکرات داده ریترران، ممترسی تریش ثموه بوو که سوکرات هیچ کاتیک ثاماده نمبووه که کاریک تمواو نیمه پسی همستیت و بیکات، سوکرات ملی کمچ نمکرد بیز فمرمانمکانی کربتیاس و شار کلیس لمسموده می سی کمسه ستممکاره که، رهزاممندی ده نگدانی فمرمانپه وایمتی بیز ثمو حموت جمنم راله نمدا کمه لمدرای جمنگی (شمرگینوز)ی ده ریایی لاشمی کوژراوه کانی جمنگیان کونمکرده وه. نما په وزیانی ده رده بیری و ژبانی خوی قوربانی ده کرد و پیشمیرکی ده کرد بیز قوربانی ماندو ده کرد.

بهتوندی و به پاشکاوی ره خندی لهههندی نه ریتی شه و دیماگز جیه ته ده گرت که له نهسینادا هم بود ، که به پینی ده نگدان ده خرانه سهرکاری و «زیفی سهره کی،

(ئەمە دەبەنگىيە سوكرات واى دەگوت كە دەنكە پاقلەيىك بريارى ھەلبىۋاردنى سەرۆك كۆمسار دەدات، بەلام دەنگىدان لىەپيناو كىه پيتسانى پاپۆرىكىدا يان ئەندازيارىكىدا يان يارى زانى يانەيەكىدا يان ھونەرمەنىدان ناكرى كىه زيانى ھەللەكانيان زۆر كەمترە لەھەللەي فەرمانرەواكان).

ئهمانه ههموو تهمیّکی خهستیان دروست کردو گهرده لولیّکیان ئاماده کرد که بوره هزی لهدهست دانی ژیانی سوکرات ثهر قوربانیه بی تارانه، نهمه شهو دوو هیّله هاوبهشهیه لهنیّوان شهو دوو بهرگریهدا که دهستمان کهوتروه دهربارهی سوکرات، گهر دادگایی کردن گویّزانهوه یه کی حدرفی نهبی شهوا به کهمی شهو بیرکردنهوه یه ههدّده گری که دهبوایه ببوایه، نه نجامه کهی زوّر جوان بوو دهبوایه دادگا

نموهی یه کلا بکردایه تنموه نایا سو کرات تاوانباره یان بی تناوان (۲۸۱) کندس ده نگیان دژی سوکرات داو (۲۷۵) کهس له گهل سوکرات بوون.

بچوكترين گۆړان ژيانى لىمردن رزگار دەكرد ،

لەر ساتەدا گفتوگۆي سەغلەت دەست يى دەكات، دواي راگەياندنى بريارى دادگا لمسمر تاوانبار ييويست بو همر وهك لمييشدا باسمان كرد وهلامي تمو يرسيارانه بداتهوه که بونه ته هزی سزادانی، بز نهوهی خزی ههمان سزا هه لبریزی، سو کرات بهشیوه یه کی ساکارانه رای خوی لهبابه ته که دا ده ربری به شیوه یه کی گالته یی کردن، نایهوی درور بخریتهوه، ناتوانی سزای (مینه) یهك دابین بكات، راسته هاوریكانی وبستیان لمبری نمو سزاکه بدهن، به لام سوکرات رهتی کرده وه، همرکاتیک بیری لئ دەكىردەوە ئەمىلە دەھات بىلە بىرىلىدا، كىلە ئىلەر واز لىلەكارى چاكلە ناھىزنىنى بىق نیشتمانه کهی، کهواته تهنیا یه ک سزا ههیه که بن نهو دهشی نهویش نان خواردن بوو تا مردن له (بریتانی)و لهسهر حسابی دهولهت، ئهنجامگیری ئهو رووبهرووبونه گانته جاریه خیرایی به بوو دوای نهوهی سوکرات بهکوی دهنگی زورینه تاوانبار کراو بریاری مردنی بهسهردا درا، سوکرات بق تهو بریاره دانهچلهکی، پیشبینی دابه ئەسىنىيەكان كە بەم كردەرەيەيان لەكۆتايىدا ئەسەف زۆر دەخۆن.

همروهها بق نمو همانویستمی وه ریان گرتووه لمدژی نمو تالی ده چیزن، سوکرات ممسدله که وا ده رده خات که مردن خراپه نیمو نمویش پیاوی کی پیره و بهسالا چووه لموانه یه گموره ترین چاکه کار بیت،

تاوان بهسهریدا جی به جی کراو سه پیندا، سوکراتیان به ره و به ندیخانه راپیچ کرد. له ژیر چاود نری یانزه که سدا بوو، ییویست وا بوو که سنووریک بو روژه کانی دابنن و ژوهر بخواتدوه لعبد هدر هزیه کی فریا گوزاریان به جن بدجی کردنی بریباری گەل رادەوەستا، ھەموو ساڭنىك ئەسىينىيەكان كەشىتىپىەك بىەرەو (دىلىوس) دەبىمن، لمسمرهتای (فیدون)دا (نهشیکرات) پرسیار دهکات، (نمم کهشتییه چییه؟) فیدون وهلام دهداتموه (به پێی قسمی تمسينيه کان تمو کمشتییه که لمییشوتردا (تیـزی) ندر حدوت کورو حدوت کچدی که رزگاری کرد بوو له (مینوتور) لدکاتی قوتارکردنی خزیدا) هممان نمو که شتیبه یه که تیزی بمره و (کریت)ی برد. دهگیّرنموه لهکاتی روّشتنیاندا تمسینیهکان قوربانیان دا به (نمبو لون) که تیـزیو هاوريّكاني رزگاريان بيّت لـممردن، بـمو بوّنهيـموه هـمموو ساليّك گمشـتيّكي قيستيقالي بز ديلوس دهكري؟ همر لمر كاتموه تمو قوربانيه دهكمور كردوبانهته پیشه، بهینی نمو بزنهیه دهستوریک ههیهو بووه به پاسا لهنهسینادا نمویش نموهیه که دهبی شار پاك بیّت و هیچ بریاریکی مردنی تیادا جیبهجی نه کری المو كاتهدا واته بینش نموهی کهشتییه که بگاته دیلوس و بگهریتموه بن نهسینا. همندی جار که بای دەربا يېچــەرانە دەبيّـت ئــەرا ئــەر گەشــتە زۆر دەخايــەنىّ بــەھۆي باكــەرە.

ثهم ثاههنگه ثهو شهوه دهست پیخکرا که (شهویک پییش بریاردانی مردن بهسهر سرکراتدا بوو) به شیوه یه ثینا لهو میرکرات سی روّژی تر دریّژهی کیشا لهو ماوه یه او اینه لهماوهی ثهو سی روّژه دا سوکرات داستانه کانی (ئیزوب)ی خسته نیّو قالبیّکی شیعرییه وه همروه ها هاوریّکانی همولیّان دا یا پوختی بکهنه وه یان کورتی که نه فلاتون ناوی

نا (کریتون)، کریتون هاورێیهکی دیّرینی سوکرات بوو، هاورێیهکی دهولهمهندو به گرو تین بیوو، همموو ته گهریکی مهیسمرو چارهسمر ده کرد، گمر سوکرات بیویستایه رابکات نهوا کریتون دایتوانی بوی جیدهجی بکات، ههر لمیهکهم سمعاتی گیرانی (سوکرات) وه لهبهندیخانه ئاماده بوو، کهشتییه کهی (دیلوس) ئموهندهی نمما بوو بگمریّتموه (بیریه)، بواری کات بهفیرِدّدان نـمما بـوو، سـیمیاس (تیبی) پارهی پیویستی هینا، سیبیسو زوری تر هممان شتیان دههیناو پیشکهشیان ده کرد، گهر سو کرات بیهوی بروات بق (تیسالیا) لهوی به شیره یه کی زۆر جوان پینشوازی لهمیوانه کهیان (سوکرات) ده کهن، بابیر لههاوری کانی بکاتهوه، بير لهمندالهکاني بکاتموه که پيٽويستيان بموه، شموي داهاتوو دهبيّ هـمموو شـتيّ كۆتايى پێپێو جێبـﻪجێ كـرێ، گـﻪر دوابكـﻪوين ئـﻪوا كارەكـﻪ ﻓﻪﺷـﻪﻝ ﺩﻩﻫێﻨـێﻮ ریسه که دهبیته وه بهخوری، به لام سوکرات راناکات، نهمه نه و هو کارانهن که ئەفلاتۆن دەيكات بەھانەيەك بۆ برِيارەكانى، سوكرات ھەميشە بە پىيى بنەماكانى دادوهری رهفتاری کردووه، تعو پرسیارهشی لهخوّی دهکرد تعمدیه (ثایا دهتوانم عمقل بشارمموه و خوّمی لئی لادهم) شموهی پیشنیارمی ده کمن که راکمه و خوم رزگار کمم؟ ناتوانم ئمو بیروباو،رانـمی کـم لمهـمموو ژیانمـدا رام گمیانـد وازی لـــیّ بهیّنم به هرّی ثمو نه گبهتی بمی دابمزیوه ته سهر سهرم، صن همیشه بهو چاوهوه ســـهیری زانیـاریـــهکانم دهکــهم؟ کــه (ههمیشــه بــه توانــاو بـــهروونی وهك پیتشــوتر دەردەكمون، گەر لموه باشترت پى نىيە بۆ ئموەى لەبرى ئموەى داينىيى... باش دەزانم كه ناتوانيت لهخوراگريم كهم كهيتهوه) ، كهوا بن تهوهي پينويسته به دوايدا بگهريين ئموهیه که پاره دراوه ته ئمو کمساندی که لیره رزگارم دهکمن، لیرهوه ئمو نمرکانمی

که بهرامبهریان دهبوایه بمکردایه سهپاندم بهسهر خوّمهدا، کهواته نایها شهم ره فتارهمان لهگهل دادوهریدا یه کی ده گرتهوه، بهان ههموومان، مهنو شهوان، دژی دادوهری ره فتار ده کهین، لهم حالهتهدا پیویسته لیّره بمیّنیتهوه و ههموو شتی تهجهمول کهم تا مردن بهم شیّوه یه نهو پرسیاره ی کرا وه لاّمیّکی تهواوی وه رگرت، نهمه شهوه که یاسا بهناوبانگه کان روونیان ده کاتهوه (له کاتی را کردنماندا، ههر وه ک چوّن خوّت پیّت خوّشه بلیّی له کاتی ده رچونماندا گهر رووبه پرووی یاساکان و کوّمار ببینهوه و پرسیاری لی کردین، نهوه چ ده کهیت سو کرات؟).

ئەمە ھەلۆيستىكى تاوانبارە لەبـەر ئـەوەى دەبـى ياسـاكان چـى بلـين؟ ئايـا ئىمـە لمسمر ئموه پهيمانمان بمستوره يان ئىموەتا ئىمو كارەي كىم ئامادەمسان كىردووه بىق خۆت و بۆ خۆمان و دەولاھتىش بە ھەموو دامو دەزگاكەيەو، ھەلابگەرىنىنەوە؟ لەبـەر ئموهی چ دەولامتیك دەتوانى بمردەوامى به خزى بدات گەر بربارە ئاشكراكانى بى دەدۆزرېتموه لموانەيم وەلاميكى وابيت بەيىرماندا گەر بىم شىيوەيە رەفتار بكەين (كۆمار ستەمى لىن كردينو بريارى دادپەروەرانىكى نىددا) ئەسىەر ئىدوە پىمىمانمان بەست كەملكەچى ئەو بريارە بىن كە كۆمار بەسەر تا دەيسەپيننى، واتە گەر خۆت ئاماده كردبينت بن دژايهتي كردني ئهوا خوى لهخويدا روخاندنيهتي، به همرحال تو به ژبانی خوّت قمرزار باری تعویت لعبعر تعوهی تاگاداری زهماوه ندی خزمه کانت بویت، ئمو پهروهردهیمی فیر کراویت وای کرد که یاساکان جی بهجی بن، به لای تووه ئەرە وەك باركايەتى وايەر وەك باركيكى تايبەت وايە، پيويستە ريدرت ھەبى بىزى ههر وهك چۆن رينزت ههيه بن باوكى خوّت، پيويسته رينز لهنيشتمان بگريت

لهکاتی توره بونیداو پینویسته مل کهچی بیتو بایهخی پی بدهیت زیاتر لمو ریزو خۆراگريمى كە ھەتە بى باوكت، ھەرل دەدەيىت كى نىشىتمان بىگەرينىيتىموە رېگىمى راست، به باوه ر پئ کردنی یان بهمل که بوون بن فهرمانه کانی ... لهمه یدانی جەنگداو لەبەردەم دادوەرانداو لەھەموو شوپنىپىك بىنى يېنوبسىتە ئىموەي كىد كۆمسار داوات لئی دهکات جیّبهجیّی کهیت یان ثمو کمرهستانه بهکار بهیّنیت که یاساکان ری یی دەدەن، گەر ئەوەی گوترا راست بینت، كمواته دەرئەنجامەكمى حەتمى يە لەبەر ئەوەي كۆمار بريارى بەسەردا دايت، لەبەر ئەرەي ئيمە نەمانتوانى قەناھەتى يىخ بکـهین بـهوهی کـه کردویـهتی سـتهمه، هـیچ شـتیّکمان بۆنهماوهتـهوه بـــ تــموهی دادپەروەر بین تەنھا ئەو، نەبیّت كەمل كەچى بینو تەحەمولى ئەو بریارە بكەین كـــــ به سهرماندا دەيسـهپيننى ئـهوا بهراسـتى ياسـاكان ئهمـهمـان پـــى دەڵـين، كـه ئـهم رەفتارە رەفتارى (كۆيلەيەكى سوكە) ئەمە راكردنە (بەينى ئەو ھاوپەيمانى و ئەركە پیرۆزەی كە دەبنە ھۆی مل كەچ پى كردنت بۆ ئىمپراتۆربەتەكەمان)، ئەم پرسىيارە ديّته ناراوه: نايا بدراستي سوكرات واي دهبيني گمر هماليّت لمهنديخانم نموا خیّریّکی حمقیقی بمدهست دههیّنئیو بق ثموانی تر سوودیّکی تمواوی دهبیّ؟ "ئـموه روونه که هاوریّکانت رووبهرووی مهترسی کوّچ پیّ کردن دهبن یان لهدهست دانـی مافی هاولاتییان لئ دهسهندریتموه یان نهمانی سامانیان، بهلام گهر بی خوت چوویته شاریکی دراوسی (تیب) یان (میجار) خهانکانی نمو دوو شاره خاوهن يەروەردەيەكى بالآن، بۆيە وەك دوژمنينك سەير دەكريپىت وبەچارېكى دوژمنــەرە سه ت ده کهن،

همموو هاولاتییه که بهچاویکی ترهوه سهیرت ده کهن بهوهی که دهبیت هوی بوگهن کردنی یاساکان. ثایا خزت لهو شاره ریکخراوو کزمه لگا خاوهن پیاو چاکانه لاده ده به یا

گمروا بن ثایا ژیان لموی پیویسته؟ سوکرات گمر لهگه تیاندا ژیان بمریت سهرو لهگه تیاندا بژیت چییان پن ده تییت؟

ئایا هممدیسان دهست دهده یته ئموهی پیشوتر که ده توت، بموهی کمناشی شتیك بخریته سمرو مرزق و سمرو فمزیلهت و دادپمروه ری یاساکان و بریاره کان؟ دوای شموه لمو تهممنمی تودا که دیاره به شیوه یمکی زور توند ژبانت خوش و ریستووه دوای ئموه شده رت خست که هیچ بایه خی یی ناده یت؟

مندالهٔکانیشت لیّت جودا دهبنموه، چ سوودیک لمدریژهی تممهنت دهبینن؟.... دوای ناموژگاریهکانی نموه بکموه که بهخیّوت ده کات، مندالهٔکانو ژبانت لمدهست مهده هیچ شتیّکی تر که لمسمرو دادپهروهریموه بیّت لمدهستی مهده، گهر لموپهیانه لات دا که توّی بو تیّمه مل کمچ ده کرد نموا نمو کمسانمی که پیّویست دهبوو بیانپاریّویت دهیانخمیته بمردهم معترسی، خوّت، هاوری کانت، نیشتمانه کمت، همروهها نیّمهش دهخمیته بمردهم ممترسی، بمراستی دیمهنی کورت کراوهی بمناوبانگ بوو که سوکرات رازی کرد بموهی مردن بهچاکتر بزانی وه ک لموهی شدرمهزار بیّت لمبمردهم ویژدانیدا دوای دیمهنی تراژیدیه کمی تمواو کرد،

فیدون دوا چرکه ساتی نمو رووداوهمان بق دهگریتموه، کاتی نموه هات که سوکرات پهرداخه ژههرهکه بخواتمود، بهپیّی نمریت کوّتو زنجیره کمی لییّ دهکمنموه، ری درا بهکمسو کارو هاوری کانی که نامادهبن بق دوا مال ناوایی کردن لمسوکرات، تا خور ئاوانه بوو سوکرات ژههره کهی نهخواردهوه، ئامادهبوان هه لبرژاردهو زور بوون، لمنيو ئاماده بواندا تهمانه بوون، فيدون، سيبيس، أبو للودور، سيميا، كريتون، همندی جار کسانیتب ژنهکمی سوکرات ئاماده دهبوو، بهلام ئمفلاتون که له (میگار) یهناههنده بوو ناماده نهبوو، (نهشبکرات) تکا لهفیدون دهکات که تسموهی رووی داوه سوی بگیریسموه، تسمکاتی کردنسموهی کسوت و زنجیری دهستی سوكراتدا، سوكرات وهك فهيلمسوفيك رهفتاري كرد، قاچي به نازاراوي خوراند، جاریکی تر تاقی کردهوه که چاودیری کردن هاوسهری بهزهبری چیژو ثازار کرد. هیچ کامیّکیان راناوهستیّ تا نمو کاتمی نموی تر دورنهکمویّ، راوهستان لـمثازار بهختیارییه، نعو نازاره راوهستانه لهخزشگوزهرانی به روونی قاچهکانی سوکرات ئەو حەقىيقەتتە دەردەخەن، گفتوگۆ دەكرىتتەوە لەكاتى خۆرئاوا بوندا سوكرات بەرەو مردن رێ دهکات، کموا بێ دهربارهي ئمو چارهنوسمي که چارهروانيمتي زياتر لمچي تر دەدوى، ئايا مردن كۆتايى ھەموو شتىكە، ژبان، دەروون، يادەوەربەكان؟ ئايا پیچهوانهی پهرېنهوه په بونیکی تر که دهروون تیایدا دهژی نازاده که کوتهکانی بعدهن لعشوينه نهبينراوه كان؟، سوكرات بعراست دهزاني هغر يؤيه سوكرات گفتوگزیه کی جری له سهر ده کات، شك له وه ناكه ین كه ئه و به لگانه ی ئه فلاتون لهسهر زاری سوکرات هینناویهتی لهدانانی خزی بـووه، یـان دهسـتی بـالای هـهبووه له ددا؟

نایا سوکرات رای وا بووه که دژ لهدژه کهیهوه دیّ، بهشیّره یه کی تر مردن لهژیانهوه دیّت، بهشیّره یه کی تر مردن لهژیانهوه دیّت، پیّوبست ده کات وای ده بینی که دژ ناتوانیّ دژ لهخوّیدا قبول بکات، به شیّوه یه که دوروون بنه مای ژیان بیّت،

ناتوانی مردن لهخزیدا قبول بکات که دژیمتی، ئایا ئمو بوو تیوری یادهوهری راگهیاند کموا لمزانست ده کات تمنیا یادیک بیت و هیچی تر، دهروون پیش لمدایك بوون همهووه، دوای مردنیش بمردهوام دهبئ، به همرحال سمرهرای همالویستی سيبيس، دەروون بق بەدەن نيه هـ در وەك چـۆن گـۆرانى بـۆ كـهمان! ئايـا ئـ دو واى دەبىنىئ كى سروشىتى سادەي دەروون پيچەوانەي سروشىتى بىمدەنى تىككەلم، دەرەنجامى ئەرەي گەر بەدەن بۆ گەن بكات ئەرا ئەبەر ئەرەپە كە قابىلى ھەلرەشانە، دەروون بۆگەن نابى لەبەر ئىموەي سادەيەو ھەلناوەشىن، رووى مىتافىزىكى لىەو ههموو قسانه بهشیوه به کی به هیزو روون دارده کهوی. زه همه تنه بسوانین شهو قسانه بخدينه يال سركرات، لمبدرامبدر تموهدا لموانديه بق تموه بجين كه مردني بمدهن بدند نییه به مردنی دهروونهوه، باوه پهینان به بهردهوامی دهروون نهریتیکی کوّن بووهو به بەلڭگەي پتەو نەبى راناوەستى، بى گومان ئەو رايگەيانىد كە سەركىشىيەكى جوانه، سمرکیشی کردن لمبرواو بمردهوام بوونی دهروون به پـێی ئـمو چوارچـێوهیه سهر کینشییهکی جوانه، کهوا بی بؤچی خومانی لئ بی بهش بکهین؟ بؤچی بی بمری بین لمبیر کردنموه که دهبینین دوای ژیان لهم جیهانمدا چاکه کاران پاداشت ده کرین و شمرخوازه کان سزا دهدرین؟

نایا نهم بیروباوه په یارمهتی خه لکان ناده ن که ژبان و مردن به دلنایی به رنه سه د؟ به و شیخ و به نه نه همد که شیخ و که شیخ به همانی ده مسری نادوز ریته و به نه مردن سرینه و همه مهمو و هوشیاریه که ، دوایی مسردن هیچ نیه ، یان نهوه تا هوشیاری به رده و ام ده بیت دوای مسردن ، دوای نه و ویژدانی ده گاته ناسو و ده ، دیاره سو کرات نه و بیرزکانه و و و رگرتو وه و به روونی گوزارشتی لی کردو وه ، تا

خزرناوا بوون گفتوگو بهردهوام دهبی کاتی نمندیشه و نازاره، ههروهها کاتی نازایهتی و پاکژییه، نمفلاتون نه و گفتو گزیمی بهشیرهیدکی ساده و سمرنج راکیش نازایهتی و پاکژییه، نمفلاتون نه و گفتو گزیانه وه یه فونه تیکیک بگورین، سهره و ای نموه ده دریژه نیره دا وای به باش ده زانین که گول بژیری کهین، وه ک چیروکیک وایه که ده توانین پی بلین نازاره کانی سوکرات، سوورین نه سهر نه و قسدیمی ده یلین که نم روود اوانه به ووردی شایسته نین بو پیاویکی ژبر، به لام هه ر چیه ک ده رباره ی ده روون و شوینی نیشته به ده روون و نامری، ده به ده وون نامری، ده بی نمواویشه که ده روون نامری، ده بی به نمو رایه به همند وه رگرین و کیشه که به باوه رییه پنانی سه رچلیم و سگماکه.

ئهمه سهر چلییه و باشتروایه پی ههستین، تکایه وا پینویسته که خوصان بدهین بهدهست سیحره کهیهوه، ئهمه نه و هزیهیه که ماوهیه کی دریش وای لی کردم بهرده وام بم لهم گفت و گوکردنه دا، با ئه و بهدریش ژبان باوه پر بکات که دل مردو و بو بهرامبهر به چیژو خوشی به کانی بهده ن ههر وه ک چون نامو بو ههروه ها مهیلی به لای شهردا ده چوو، خوشترین چیژی زانست بو و به لایموه، به جوانیه کی قه لب خوی پیشان نه ده دا به لکو به و جوانیه ی که له تایبه ته ندیه کانی ده روونه وه ک، میانی هو دادیه روه ری هیزو نازادی و حمقیقه ت.

پیویسته لهسهری زوریه هیمنانه چاوه روانی شهوه بکات که بو جیهانیخی تر دهچیت، وه ک نهوهی له ناماده بوندا بیت کاتیک قده ر داوای ده کات بو گهیشتن، به لام سیمیاس و سیبیس ههر یه کیک شهری ه که گهشته ده کات شه کویدا، به لام من نهمرو قهده ر بانگم ده کات، هه روه که چون شاعیریکی تراژیدی ده لنی،

چ لایمنی منداله کانتموه بیت یان لهلایمنی شتیکی تر تا بتوانین خزمهتیکت پی بگهیه نین؟ نمی کریتون وهسیمتتان بن دهکم همر وهك پیشونر وهسیمتم بن كردوون، هیچ شتیکی تر نا، ئاگاداری خزت به؟ لهوهدا خزمهت به منو خیزانه کهم ده کهیت خزمهتی خزشت دهکهیت، گهر ئیستاش پهیانی هیچ شتیکیشم نهدهیتی، بهلام گهر خۆت كەمتەرخەم كردو ئەوەت جىلەجى نەكرد كە پىيش تىززى لەسلەرى دوايىنو ئەرەشى لەديّر زەمانەرە دەمان ووت، پەيمان ھىچ سىوردىّكى نابىي كەواتىە ھىچ خزمهتیّك ناگهیدنی، كریتوّن بهم شیّوهیه وهلاّمی سوكراتی دایموه، همموو هیّزیّـك دەخەينىە گەر بىز سەرگرتنى ئامۆژگاريەكانت، بەلام چىزن بىەخاكت بسىپىرين؟ سوكرات وهلامسي دايموه، چـۆن ئـارەزوو دەخـوازن، گـەر توانيتـان بمبـەن، دوايـي لههممان كاتدا بمزهردهخمنهيدكي نمرمو نيانموه وتي، ئمي هاوري يان، ئمي هاوري يان نازانم چـۆن ســمركموتو دەبم بــمرازى كردنسى كريتــون بــموهى كــممـن هــممـان ئــمو سوكراتهم كه پهشيمانه لهگه لتاناو ههموو بهشهكاني گوتاره كاني ربّك دهخات موه! هممیشه وا دیته بمرچاوی مین شهو کهسهم که دوای کهمینکی تر به مردویی دەمبینی همروهها پرسیاری ئموهم لئی دەكات كه چۆن بمخاكم بسپیری؟ ئمم ههموو گوتاره دریژهی که ئیستا بوم گیّرانـموه بهلگهیـه بـو ئـموهی کـممـن کاتیـّـك

ژههره که ده خوصه رو روز له گه انتانا نامینمه و ه به نکو به جینتان ده هیانی ده روم بق نه و شویننه خوشه ی که وه سف ناکری، و دای نه وه ی ده باینیم و ناموه ی وتم به الای تصوره و و نه ه وه ما نه وه ی من عموی پرسه بو نینوه و بو خوم دانه نیم، کمواته ببنه زامنم الای کریتون، به الام به و ریکایمی که زور جیاوازه وه ک له وه ی که نه و ده یه موی لمبه دادوه راندا، له به ر نه وه ی لمبری من وه الامی دایموه که من همیشه ناروم بو ته ودی خوم به پینچموانه و ، لمبری من وا وه الام بده نموه که کاتیک مردن نیخه و ده گری نه و ادنیا به جی ده هینام، بو ته وی کریتون به شیوه یه کی باشتر رووبه ووی شدکان دنیا به جی ده هینام، بو ته وه وه ی کریتون به شیوه یه کی باشتر رووبه ووی شدکان دنیا به جی ده هینام، بو ته وه وه ی کریتون به شیوه یه کی الله داده و که کاتیک در به نه بینانه ده این که و کریتون به شیوه یه کی باشتر رووبه در و وی که کاتیک ده بینی به ده نه به کاتیک ده بینی به ده نه ده نواند و که کاتیک ده بینی به ده نه ده نوانه و که کاتیک ده بینی به ده نه که ده نوانه که کاتیک ده بینی به ده نه کاتیک ده بینی به ده نه که ده نه کاتیک ده بینی به ده نه کاتیک ده بینی به ده نه کاتیک ده بینی به ده نه که کاتیک ده بینی به که کاتیک که کاتیک ده بینی به که کاتیک که کاتیک ده بینی به که کاتیک ده که کاتیک ده بینی به که کاتیک ده بینی به که کاتیک که کاتیک ده کاتیک که که کاتیک ده کاتیک ده کاتیک ده کاتیک که کاتیک ک

ئه وا با له پیننا و مندا خهموکی دای نه گری وه ک نه وه ی من قوربانیه کی نازاره گهوره کان بم، له ناپوره ی به خاک سیار دندا نه لای سو کرات له سه د شانمه، ده یگویزی ته و به خاکی ده سیپری؟

 مندالاندین و باوکمان لئی وون دهبینت و ژبانی دواروزیان به همتیوی دهبهنه سمر دوای سوکرات، دوای تموهی لهگمرما و خوشوشتن ده رچوو، منداله کانی چوونه پیشموه، سی مندالی همبو و دوانیان بچووك بوون و سی هممیان به تممن بوو، همروه ها خاتوونه کانی خانمواده کهی چوونه لای له بمرده م کریتون لهگمالیاندا دواو فهرمانه کانی پی دان،

دوای نموه فمرمانی دا ژنو منداله کانی. بچنه دهرهوه، دوای نموه سو کرات هاته لامان و دانیشت، خور بمره و شاوایی دهچوو، دوای شعوه هاتموه لامان لهسهر پیخهفه کهی راکشا نموهنده کاتی بهدهستهوه نهبوو بز نموهی شتیکی گرنگمان بـ ق باس بكات، لهبمر ئموهى خزمهتكارى يانزههم لمهممان كاتدا هاته ژوورهوهو لسى نزیك بووهوه و وتى: سوكرات، هیوام وایه ناچار نهیم بهوهى كه ئاراستهتى دهكهم ودك نمو سزا ویژدانمی كه ناراستمی خهانگانی تىرى دەكم، كاتینك لـموان نزیك دەبمەوەر بەياديان دەھيىنمەوە بى مەسەلەي بريارى ۋەھر خواردنە وە ئەوا بە روومىدا هەلدەشاخن و تىورە دەبىن و جنينوم پىنى دەدەن، بىمالام تىق ئىمى سىوكرات ھىمار لىمو كاتبدوهي كبه هاتويتيه ئيتره هدميشيه لهصهموويان تبازاترو نبدرمو نيبان بوويبتو باشترین کهس بویت لهوانهی که هاتونهته ئهم بهندیخانهیه، لهم کاتهدا من بروام وایه كه تو رقت لهمن نيه، به لكو بيزاريت لهو كهسانهي كهتويان ئاوا ليكردو خوشت چاکیان دهناسیت خوّت دهزانیت من نههاتووم بو نهوهی مژدهت بدهمی، مال ناوا، هموڵ بده بهرگه بگریت به خوّبه دهستموه دانت،

دوایی نمو پیاوهی قسمی بن سوکرات ده کرد. کردیمه پرمسمی گریبان و چووه دهرهوه، سوکرات وه لامی دایموه: همروهها تنق هیوادارم مالنناوایم قیبول بکمیت، نموهی پیّمت وت دهیکهم، دوایی سـوکرات رووی وهچـهرخان بـهلای ئیّمـهداو وتـی: سـهیر بكهن چ ریزو حورمـهتیك لـهم پیـاوهدا ههیـه لـهو روزهوهی لیـّره بهنـدم دیّتـه لامو گفتوگۆم لەگەلدا دەكات، چاكترين پياوه، ئيستاش سۆزى بۆم دەجولىيو بۆم دهگری، دهی کریتون با فهرمانهکه به شیّوهیهکی چاك جیّبهجیّ بکهینو ژههرهکهم بق ئاماده بکهن، گهر ئاماده نهکرا بینت، ئموا خنی هدلدهستی به ئاماده کردنی، كريتون وتى: سوكرات وابزانم هيشتا تيشكى خورماوه لمسمر كملى شاخمكانو ئاوا نەبووە بە يەكجارى، لەلايەكى ترەوە دەزانم كە زۆرن ئەو كەسانىي ۋەھىر دەخۆنـموە درەنگیان پێ دەچینت دوای ئموهی فمرمانیان پێ دەدەن بمخواردنموهی ژههرهکم ئەمىەش دواي ئەودى كە بەئارەزووى خۆيسان دەخىقنو دەخىزنىموە، ھەنىدىكىيان كىارى خۆشەويستى يان كردووه، يەلەمەكەو ھېشتا كاتمان بەدەستەوە ماوه، سوكرات وه لآمي دايموه: ئمي كريتون ئمو كمسانمي كه تق باسيان دهكميتو وا دهكمن ئـموا هۆكارى خۆيان هەيە، واى بۆ دەچن كە شتيك بەدەست دەھيننن، بەلام مىن ھۆكارى خۆمىم ھەيە كە بەو شيۆەيەي ئەوان نەكەم، لەبەر يەك ھۆ ئەوبش ئەر كاتەيە كە زۆر بخۆمموه و بېمه جێی گاڵته بۆ خۆم، کاتێك دەمبينى كـه چـۆن ژيـانم خـۆش دەوێ بهشیدوهیه که زور بهتوندی خوشم نعوا نهو ساتهیه که هیچ لهژیان نعما بیتهوه، نا بهو شیّوهیه (کریتون)ی تازیزم نهوهی پیّت ده نیّم پیّی همستهو زیاتر تازارم مهده، لهم قسانهدا بدو کریتون بنسه رئامیاژنی به و خرمه نگاره کرد که لهنزیکیهوه راوهستا بوو، خزمدتکاره که دوای کهمیّك لهگهل ئه و کهسهدا هاته ژوورهوه که ژههره کهی تاماده کرد بوو بق ده رخوارد کردنی سه کرات، لەيەرداخينكدا ھەلنى گرتبوو، كاتينك سوكرات ئەوسى بينى پىنى وت: زۇر چاكە ئەي هاوريكهم چ پيويسته لهسهرم بيكهم؟ تكات لئي دهكهم فيدرم كه، پياوه كه وتى: هیچ شتی تمنها دوای ئموهی ژههره که دهخزیتموه بن و برز تا ئمو کاتمی همست ده كديت كه هدردوو قاچت قورس بوون، دواى ئاموه لدسامر پيخه فه كنات راكشاني، ژههره که لهخووه کاریگهری خوی ده کات، دوای نهوه پهرداخه ژههره کهی بنو هینا، سرکرات بی دوو دلی همموو ژههره کمی خوارده وه، نه شلم او رهنگیشی نمه گزراو به شینوه یه کی د لنیایی سه یری شهو پیاوهی کرد ، همروه ک عاده ته که ی خوی به دلنياييموه سهيرى خهلكاني دهكرد، پيم بلتي ئايا قهدهغهنيه توزي لمو شمرابه ييشكمش به خوداوهند بكهين؟ يياوهكه وهلامي دايموه: سوكرات ئيمه تهنها نموهنده پر دەكەيىن كە بەشى خواردنەوەت بىت تى گەيشتىت، سىوكرات وتىى: بـەلام ياســا ئموەندە رئ دەدات كە لەخوداوەند بپاريپنموه بۆ ئموەى ئەم گەشتەمان يىيۆز كات به ختیاری کات، ئهمهش ئهو داواکاریهمه لنی گهر وه لامم بداته وه و وبن بهده نگ داوا کاربهکهمموه، دوای تموهی تهممی وت، پهرداخه ژههرهکمی نایهسمر همر دوو ليري و بدهيمني و بدبي فيز ژههره كهي خواردهوه، تا نهو كاته هـ مموومان هيزمـان داب خزمان که فرمیسکه کانمان به ند کهین؟ به لام کاتیک بینیمان یمرداخه ژههره کهی برد بن دهمی و دوای تهوهی خواردیهوه، نهما نتوانی ببینه گهوره و سدردارى فرميسكة كانمان، سدروراى هدموو هيزو توانام فرميسك لهجاوه كانم وهك لیّشاو هاتنه خواری ناچار بووم بهپالتترکهم دهموو چاوم بشارمهوه و بـو تــهوهی بـو خوّم بگریم، لهبهر ثهوهی بو کلوّلی و داماوی سوکرات نهدهگریام، بهانم بو داماوی خـۆم دەگريـام كـه هاورێيـهكى ئـازيزم لهدەسـت چـوو، كريتـون نـهيتوانى بهسـهر

فريسكه كانيدا زال بيو بهندى بكات، (ابو للو دور) كه له گريان ژير نهده بوّوه هاواری ده کردو ده بنا لاندو به همموو هیزیکیموه همنسکی گربانی ده هات و دلی ئامادەبوانى كردە گريان تەنھا سوكرات نەبىخ، چى دەكەن ئىمى ھاورىي چاكەكانم! نازانن ژنان چوونه دهرهوه بن تموهی که نمو شتمی که بن پیاو ناشنی نامیبینن؟ وا گوییم لسیٰ بووہ که خەلکان ھەمىيشە دەلىین يینويستە لەسـەر مــرۆۋ دەروونــى خـــــــى تهسلیم به ووشهی جوان بکات، بچن یشوو بدهنو زیاتر خوراگری دهربخهن، کاتینك گویّمان لمووشهکانی سوکرات بوو شمرم دای گرتینو فرمیّسکهکانمان شاردهوه لـمو كاتهدا سوكرات بهژوورهكهدا دههاتو دهچوو، دوایی وتنی وا همست ده كات همر دوو قاچی قورس بوون، لهسهر پشت خوی خست و راکشا به و شیوه یه ی پیاوه که پێي وتبوو، لههممان كاتدا ئهو بياوهي كه ژههرهكمي دايه ليږي نزيك بووهوه، بي٠و هدر دوو قاچی یشکنی، بهتوندی فشاری خسته سدر هدر دوو قاچیو لینی پرسی، سوكرات همست به قاچهكانت دهكهيت؟ سوكرات وهلامي دايموه: نهخير، دواي ئموه فشاری خسته سهر ههر دوو قاچی نهو جا ههر دوو دهستی بهرز کردهوه بن سهرهوه، بهدهنی وورد وورد وشك و سارد دهبوو، به بهردهوامی دهستی لین دهداو پینی وتین دوای نمودی نمم ساردیه ده گاته دلنی سوکرات نموا مالناواییمان لی ده کات، سەرسكى سوكرات سارد بوو، سوكرات خزى ھەستى بەوەكرد لەبـەر ئـەوەي سـكى دايۆشرا بوو، ئەمەش دوا قسىى سوكرات بوو وتى: كريتون يينويسته لەسەرمان كە كەلەشىزى بدەيت بە ئەسكولاب! لەبيرت نەچى ئەم قەرزەم بىز بدەيتەرە، كريتون وه لامى دايموه، وا ده كهم نايا هيچى ترت هديم بيلنيت و وهسيدتم بن بكديت، سوكرات هيچ وه لاميخى نهبوو، دواي كهمينك جولهيهكي توندي كرد، يياوهكه

چەرچەفەكەي لەسەر لاشەي سوكرات لابىرد ، سىوكرات ھىەر دوو چىاوى بىەكراوەيى بوو، کریتون همستی بهوه کرد بزیه همر دوو چاویو دهمی سوکراتی داخست. سهو شيوهيه سوكرات لهيهك ساتدا چؤن چووه نيو مردنو نهمرييهوه، كاتيك بريارهكه جیّبهجیّ کرا، تسینیهکان هاتنموه هوّش بوّ نمو تارانمی کردیان، نمو هاوریّیانمی سوكرات كه خزبان شاردبزوه چوونهوه نيو خهالك و قسه و گفت و گزكاني سوكراتيان بهشیوه یه کی کاریگه ریانه باس ده کرد ، به ین قسمی (دیوجین لابرس) تهسینیه کان لمشوينه ممشقه كانو لمشويني بو كسينو لمشويني يارىيه وهرزشه كاندا يمثاره دای گرتن، (انینوس) یان نارده معنفاو دووریان خستموه که نمو روّژه هاتموه شارو خەلكى ھىراكلى دەريان كرد لەشار، بريارى مردنيشيان بەسەر (ميلېتوس)دا دا بــهمردن، پهیکــهریکیان لــهبرونز بــۆ ســوکرات دروســت کــرد کــه لهلایــهن (لیسیبوس) دوه دروست کرا یی نهمری سرکرات دواجار ناوی بروه هنمای حیکمهتو عدقلار چاکهکاری که قوربانیهکانی چاکهن بـێ گهمـژهیی بــه کــورتـی يهكينك بوو لهو بهشهره تهفسانانهي كه زور سهرسورهيننهرن.

فهلسهفه

۱۔ کهمیّك شارهزاو نزیك بووینهوه لهوهی که چۆن سوكرات ژیاو چـۆن مــرد. ئایــا زۆرىمە باشى ئىموە دەزانىين كىم بىركردنىمومى چىزن بىوو؟ ئىمو بارەيىموم سىوينىدى (ئەفلاتۆنو كسينوفون)مان لەبەر دەستايە لەبەشى يەكەمدا دەربارەي ئەو يەدەكـە پیویستیانه قسهمان کرد بن ئهوهی خومان دوور خهینه و لموانهی دهبنه هنوی هد لخه لا نادنمان. بی گومان که حدکیم ترین ره فتار لای کسینوفون دهست ده کموی دوای دهربسارهی لیسستی بیروبساوهری سسهره کی سسو کرات، وهك دهرده کسفوی دوای پشکنینی گفتوگۆکانی ئەفلاتۆنی سوکراتی هاوپەيمانيەك بەدى دەكەين لـەنيۆان (ئەفلاتۆنو كسينوفون)دا دەربارەي بيروباوەرى سوكراتيانه، به هەموو ئەگەريكەوە وای دادانیّین که ئمو بیروباوه رانه ده گمړیّتموه بن سوکرات، بهلاّم شایمتیّکی وورد بین نهبوون، همر وهك وتراوه كورت كراوهو راسـتگۆيى باوهږهكـانى سـوكراتيـان تۆمــار کردووه، بهو شیّوهیه دهتوانین پهیمان لهسهر بیروباوهری سـوکراتیانه بـدهین، ریّگای ژبانی که خوی پایهند بوو پینودی باسکردنیکی پاراوه بوی، به لام هوشیاری ناگەيەنينت گەر قسە لەسەر (سيستەمينكى سوكراتى) لەخزگرتوى گونجاو و رينكو يينك بكمين.

۲- باوه ری سو کراتیه ت وا سهری هه لاا که کاردانه و هیدکی دژی ریخای بیر کردنه و هی تعمون ناست و می این اسلامی بین سیاست و این اسلامی بین سیاست و کی می این اسلامی بین اسلامی بین اسلامی بین اسلامی که این اسلامی کردنه این اسلامی کردنه این اسلامی کردنه کرد. این اسلامی کردنه این اسلامی کردنه کردنه کردنه کردنه کرد. این اسلامی کردنه کردنه کرد اسلامی کردنه کرد. این اسلامی کرد اسلامی کردنه کرد اسلامی کردنه کرد. این اسلامی کرد اسلامی کرد

سۆكران

۱- کوّمه لی میتافیزیکه دو گماکان همریه که لهو فهیله سوفانه لهریّگای خوّیانه وه و به بیروباوه ری تایبه تیانه وه همولیّان دا کیّشه ی سروشتی گهردوون چاره سهر کهن، ریشه ی گهردوون، چاره نووسی، تیور دابنیّن ده رباره ی ئاسمان ده رباره ی زهوی و ده رباره ی مروّق.

۲- کۆمسەلیّکی دی که سوودیان ئهوهنده نییسه، رهخنه گر بوون، دوای ئهوهی دژ بهدژه کانی میتافیزیکی به سوودیان بیداریانی کردنهوه، همولّی پرسیارکردنیان داوه وهك: ئایا به راستی بیروباوه پی به شمری ده توانی کیشه بمربالاوه کان چارهسمر بکات، که لمخوّیان ده پرسسنو به نمخیّر وه لاّمیسان دددایسه وه، کوّمسه لی یه کهم که نویّنه دی قوتا بخانه جیاوازه کان بوون و نمیا نناسین و تهنها لمبرگه و ئه و شروّقانه دا نه بی که نمیاره کانیان یان میّژوو نوسان ناویان هیّناون وه ك:

یه که مر فه یله سوفه کانی قوتا بخانه ی ئایزنیه کان بلیمه ترینیان طالیس، انا کسیماندر، انا کسیمان، دیوجین، أبو للونی، هیر قلیط، ثموانه وای بق ده چوون که گموهه ری شته کان ناوه و لای طالیس همروایه و لای انا کسیماندرو دیو جین و ابو للونی گموهه ری شته کان کوتایی نی به و سنووردار نه کراوه و شیوه یه که لمتیکه للونی گموهه ری شته کان کوتایی نی نه گمره کانیان سیسته میکی ئه مهمه لای انا کسیماندر، لای هیر قلیط ئاگره، به پینی ئه گمره کانیان سیسته میکی کورت کراوه یان دانا که چون همه مو و شتیک لمتو خمی سمره تایی گریمانه ده رچوو، یان به گواستنموه یان به هوی پارچه پارچه بوونی به شه تیکه لا کراوه کان، ئه م تیوره کوی خالی ده رچوون بوو بو بینینی ئاسمان به جو له که یه وه همووه ها بو زهوی که سمنته ری گمردوونی ناجو له یه

له گهل نمو تهنانهی که تنی دان همروه ها گژوگیاو ناژه ل و بهشمریش؟

دووهم / فیزیایی به کان جیاواز بوون له و رایه ، جیاوازییه کی قول ، فیتا گزرس و قوتابیه کانی باوه پیان وا بوو که دواگه و هم لهتوخی مادیدا نیه ، به لاکو له و حمقیقه ته بالایه دا پیک دیت که به ژماره نایه ت ، دوای نموه ی که نمم نمونه یان دانا و ه ک : توخمی نیر یه گریان به دهست و ک : توخمی نیر یه گریان به دهست هیناکه ماره کردن له یه کگرتنی توخمی نیرو می ده کاته ژماره (۳) ، هیناکه ماره کردن له یه کگرتنی توخمی نیرو می ده کاته ژماره (۳) ، له مه شه ه ناگادار بوون که داد په روه ری نموه یه واته نموه ی براوه به یه کسانی بگه پیته و ، به مه شیده ست هینی لیک دان به کساند از اواو به و شیده یه ؟

سی همم / فهیله سوفانی قوتا بخانه ی (ئیلییه کان) هه لویستیکی تربان گرته به ر، کسینوفان، برمینید، زینون ئیلی خزبان دایه ده ست تی رامانی رووته وه، تی رامان له چهمکی قهواره - گهردوون، وای داده نین و به لنگه شیان پی یه که (زور) و (جوله) بونیان نیه، ئه وا نه ته نها دیارده ی وهمین، له واقیعدا نابی قهواره له گه ل نا قهواره دا هاوبه ش بیت، که واته ئه و ته نها بونه وه ریکه و هیچی تر، دوایی ناتوانی له شتیکی تره وه سه رچاوه بگری، ناتوانی له قهواره وه ده رچی له به رئه وه خودی خودی قهواره یه وانی نیه،

لهلایهکی ترهوه ناتوانی ببی به بیت به تیک ناتوانی ببیت قمواره یه لمبه و تهوهی بوونه و دوه ایلی) ش بوونه و داشتوانی ببیته نا قهواره لهبه و تهوه بوونی نیه (زینون ایلی) ش ههندی به تگه یه یه کلایی که ده وه ی هینایه و دژی (زور) و (جوله) بو ده رخستنی مهماله کانیان.

چوارهم / دوای نموه ی نمو تیوره کرچو کالآنمی پیشوو نممان تیوری تر سمربان همالدا، وه تیوری امیدو کلیس، بمسمر کموتنی نمو خوشمویستی و کینمیمی که یمه لمدوای یمه، یمه ده گرن و جیا دهبنموه لمیم کری و نمو توخمانمن که گمر دونیان لمی پیک هات، تیوری انا کساگور لمگمل (بمشم لمیمه چروه کان) و (ناوه زی) ریخخمری شتمکان به هوی کو کردنموه ی بمشم لمیمه چروه کانموه دروست دهبیت، تیوری لوسیب و دیمقریط که هممو و شتمکان به نمتومه کان، بوشایی، کموتن و همالیمسیروکان شی ده کاتموه، نمو تیورانه مورکی شیعریان پیتوه دیاره لمناوه وه موه لمده دروه می لمده نموری نمونی نمونی نمونی نمونی دووه می لمده نمونی ساکارانه ریکیسان خستووه، کومه شمی دووه می لمده نمونی نمونیان کمونی نمونی نم

بانگهوازمان ده کهن بو پشکنینی شهوی ههمانه لهوزه ی ته پستمولوژی و شهو کهرهستانه که به لگهدارن، نهو تهرکهی که ههولیّان بو ده دا وای کرد که لاسایی کردنه وهیان زه همت بیّت، بروتا گوراس ده نووسیّ و ده لّی: مروّق پیّوانه ی ههمو شته بونه وه ده لیّن: مروّق پیّوانه ی ههمو شته بونه وه ده که بوونه وه رنیه، تایا تهمه ههر شهوه نیه که گومانکاره گهوره کانی سهده ی کوّن و نوی بانگهشهیان بو ده کرد، نهوانه ی ههمیشه دووباره ی ده که پرسیاره کانمان پرسیاری مروّق رو تیّمه خاوه نی همیچ شتیک نین تا بتوانین بریاری لهسه ربده ین تا نها دیکومیّنته مروّبی و بهدیهیاته مروّبی که

دراون تەنھا بۆ سروشتى ھەستەكانمانو رێگاكانى بەشـەرىمان نـەبىّ بـۆ رووبـەروو بونەوەى شتەكان.

واته كيشهيه كى ده لاليهو جهختى لمسهر كراوه تموه، گورجياس ده لين:

١ ميج شتيك نيه؟

۲ گهر شتین ههبی ناتوانین بیناسین.

۳ـ گمر شتین همبینت و توانیمان بیناسین ناتوانین ناسینمان بگهیمنینه نهوانی تر،
 لهبهر ئموهی ووشه کان که واتایه کی همیه بوّمان مانایه کی تر هماّده گری بو نموانی تر که جیاوازبی لهمانا کانمان.

لهم گرمانه تهواوه وه سه سه سه تائیه کان نه نجامگیریه کی بهرجه سته ی مهتر سیدار ده درده هینن، ناتوانین هیچ راستییه ک بزانین، تاکه لین کو آینه وه ی بایه خدار که ده توانین له رینگایه وه نه وانی تر قه ناعمت پی بهینین، گهر بتوانین سهر که و تن به ده ست به ینین به سهریاندا، گهوره یمان، به هه رحال نه و لین کو آینه وه یه که نهم هونه ره مان فیر ده کات زانستی به یان و ره وان بیژی یه، تاکه زانسته که گرنگی پی دده ده ده ن

ئەمە ئەوەيە كە سوكرات زانى، بەختى بوو بىق ئەوەى بېيتىد خاوەنى ھزرەكانى و ھەمەئى بىيتىد خاوەنى ھزرەكانى و ھەموئى بىت ئەوەدا، گەر باوە بەلەش شۆرشەكەى كسىينوفون نەكەيىن دژى درۆ ھەلبەستراوەكانى مىتافىزىكىدەكانو دژى ئىحاى سۆفسەتائىدكان، كە چاك دەيناسىن (لېرو دىكوس) يەكىك بوو لەقوتابىدكانو يەكىك بوو لەسۆفسەتائىدكان، ئەوا پىيش ھەر شىتى سى نا تەواوى لەكارى ئەو مىتافىزىكىاندى كە بىريان ئەسروشتو لەئاسمان كردەوە دىتە ئاراوە،

کاریکی مهحالهو ئهو دیکومیننتانهی که لهبهر دهستماندایه بی سوودهو هیچ خزمسەتینکمان پئ ناگەیسەنى بىز ئىمو مەبەسستەي كىد دەمانسەرى، تىمنيا زىساتر ریکخستنی ژبانمان نمبی، تعمه زەندەقەيدو گلاوكردنی همر كۆششيكد كـ هـمول دەدات ئەو نهيننى يانىمى خوداوەنىد ئىتى شاردونىمتموه ئاشكراى بكات، ئىبرى ليكونلينهوه دهربارهى سروشت همر وهكو همندئ كمس ييى همالدهستن كسينوفون دەنوسىنو دەلىن: ئەبرى ئىكۆلىنەوە دەربارەي ئىمو رەچەيمى كىم سۆفسىتەتايىيەكان ینی ده لیّن جیهان و ئـ مو هزکـاره پیٽويســتى يانهى کــه تهنــه ئاسمانيـــه کانى هیـّنـايـــه کایموه لهگهمژهییموه بهانگدیان بق نس تیورانه دههینایسوه، وا دهرکموت گرنگیان بهو کهرهستانه دهدا بر باوهر یی کردن بهو شیره بیمی که تعوان سوودیان لـ هو زانسته بمشمریه وهرگرتووه یان حیکمهت لموهدایه که نموهی لمنیّو دهستی بمشمردایه بـ ق قبو لبونه و لهنهينيه كانى خوداوه نسد بسى بايه خ بكرى، بهالام ده ربارهى تهنه ئاسمانيه کان (وايان دهبيني که خه لکان ناتوانن ئهم نهيننييانه دهرك پي بكهن، به للكو له قولای ناخیانه وه قینیان لهشته شاراره كانی خوداره نده كانیان ده بووه وه، ئایا ئەنجامگیری ئموه بعدەست دەھینین كه سۆفسىمتائیهكان راست بىوونو بیرمان ناتواني دەرك به هیچ شتی بكاتو تەنیا لیّكۆلینموه كه بایهخی یی دەدەن هونمری ووته بیتربیه بهو جوّرهی که زانا بهیانه کان دهیانهوی؟

سوکرات ئەم بابەتەى بە تەوارى يەكلايى نىەكردەوە ھىەر وەك چىۆن لەپيتشىدا پىتى ھەلدەستا،

گەر ئىنمە نەتوانىن ھىيچ شىتىنك ئەسىسىتەمى مىتافىزىكى فەلـەكى بىزانىن ئـەوا ئەتواناماندايە ئەر چەمكە سەرەكىيانەي كە ماناي ژيان دەبەخشىن وەرى بگرين، وەك زانینی ئاوهزی خیرو شمر جمخت کردنموهش لمسمر نموهی کاممه دادپهروهرییمو کاممهش ستممه، دوزبنموهی سروشتی جوانی و سروشتی ناشیرین بمکورتی دهبیته زانینیکی کرداره کی ریکخراو بو رهفتارمان، زانایانی رهوانبیژی قسمیان زور پئ بوو، وا پیویست بوو لمسمریان که همندی شت نمالین و تمنها سمیری همندی کیشم

کسینوفون دەنوسى: بەلام بى مەسەلەي سوكرات، مەينەت وە بىر ھىننانەرەيە ئەرەي لەنىي خەلككدا دەوترىتەرە،

سوکرات خیرو شهرو شهرمهزاری و دادپهروهری و ستهمی ده پشکنی و دهست نیشانی ده کردن و ههروهها حیکمهت و گهمژه یی و ئازایی و بی ده سه لاتی له سه ر چی بینا ده کری، ده و لهت چیبه و پیاوی ده و لهت چینه، بریار چیبه و چین جله وی کاری باشه بکهین، دواجار ده رباره ی ئه و زانستانه ی که مروقی چاکه پی هدلده ستی ئهمانه ی هممو و ساغ ده کرده وه . به بی نه وانه ش سوکرات وای ده بینی که ئیمه به راستی بی نهوانه ناوی کی بله مان به سهردا ده بری، هممو و میتافیزیکی مه حاله و ته نیا ده بی ته دری هه کری وهم،

بهلام توانای کاریکی ههیه که دهست بهرداری نهبین،

ئەرىش دانانى ئەفراندنى عەقلە،

تهمه نهو بیروباوه و سهره تاییمی سوکراتیه ته که که اته چنن نه و نه رکه جی به جی ده کری؟ سوکرات کوری دایکی مامان بوو، نهو زانینمی که له پیشه کمی دایکی بهده ستی هینا ، ژنیک مندالی لهنیو سبکیدا هه تگر تووه ، وایینویست ده کاره کات که نه و منداله ی به سی به ههه موو

سۆكران

بارودوٚخیّکدا مندال بوونه که بهشیّوه یه کی باش لهدایك نابی، گهر یاریده دهریّکی نهبی ، به هممان شیّوه نهو چهمکه فه لسهفیانه لهدایك دهبن که رهفتاری مروّقه کان ریّك دهخهن، لهوانه یه خاوهنی زیّریّك بین بی شهرهی همست بهبونی بکهین یان دایموریّنین،

همموومان بههیزوه بیروباوه وه کانی بابهتی باسکراو هدلده گرین ته نیا تهوهمان لهسه ره که بیهینینه وه هزش، خوّمان ههلگگری شعو کوّرپهیهین که راستییه کانی کروّکی شهراندنه، به لام پیویستییه لهدایك بوون ههیه، سوکرات ویستی ببیته شهر مامانه (مایوتیك) دهستی کر دبه (مامانی کردنی زوینه کان)، شهوه چییه که ریخگره لهبهردهم مروّشدا بو دوّزینهوهی شهو راستیانمی که ههن لهتاقی که دنهوه کانیاندا؟

نموهیه که ناگهریّن به دوای راستیه کاندا، نهم حالمتهش واته گهر نه گهریّن به دوایدا، لمبدر نمودی نموان وای دهبینن که دهرکی پی ده کمن له گهل نموهشدا نموان نایزانن، مهرجی یه کهم بی لمدایك بوونی زهین، ههستانه به هه الگرتنی یان له خوّگرتنی هوشیاری نمزانینییموه، بی نمونه: پیناسمی نازایه تی چییه؟ بابگهریّن به دوای گفت و گو کهریّکداو پرسیاری لی بکهین: نازایه تی چییه؟ گفت و گوکهر وای بی گفت و گوکهریّکداو پرسیاری لی بکهین: نازایه تی چییه؟ گفت و گوکهر وای بی ده چی که وه لامه کمی ده زانی و زانایانه بوّی ده چی لموانه یه پیناسه کمی هه له بیّت، پیش همموو شتی ده بی ریّی هوشیاری خوّی پی نیشان بده بین، گهر پیناسه مان خسته ژیر چه ند حاله تیکی بژار کراوه وه نموا سهر کموتوو ده بین له نمر که کهین:

ئایا ئەر كەسمى لەجەنگ ھەلدى ئازايە؟ ئايا ئەر كەسمى كار ناكات ئازايـە؟ ئايا ئەو كەسەي روربەرووي شتيكى مەترسى دەبينتەرە بەبى تۆيزى ئازايە؟... ھتد، گەر هەلەيەك دەركەوت لەر يېناسە يېشنيار كراوە بەر شېوەيە ئاگاداربەكىمى كۆتىابى پێ دێت، بهو شێوهيه زهين ياك دهكرێتـموه لـمو همالميـمى ئـارامى يـێ دهبهخشـێ، يه كم سات ساتى (گالته يي كردنه) له له دايك بوني سوكراتيه تدا. به لام تهنيا یاك كردنمورى زوین بەس نیه، بەو كردوووپه وامان لىن كرد كـه كۆشـش بكـاتو بيربكاتهوه و چارهسهريكي داواكارانهمان يئ نهدا ههندي نمونه دهخهينه بهر دهستي و ینی ده لیّنین که جیاوازی بکات لهنیّوانیاندا، دوایی بهره و تُمهِ تُمهَامگیریمی دهبمین كه ئەو ھاوبەشى بە لەجۆرەكانى كردەوەكاندا كامانەن كە بە ئازابەتى ناوى دەبەين، بهو شیّوه یهو بههوی تی خویّندنی پروّگرامیانهوه ههر لهخوّوه دهرك بهو جیاوازیه دەكات لەنبۇ بى دەسەلات ومەردو ئازادا، بەمەش ئەنجامگىرى ئەوەمان دەست كموت كه به دوايدا دهگمراين چ بن خومانو چ بن گفتوگزكمر، واته ئمو دارشتنه تمبستکراتمی که ناومروّکی تازایسه تیمان بـوّ کـورت ده کاتـموه، ریّمـان یـیّ دهدات و بلیّین که نمو بریارانیه تیمواون و راستن، هیمرودها همستان بهکاری تمندروست بیز يراكتيزه كردني.

با نمونهیهك بهینینهوه كه له (كسینوفون) هوه و هرگیراوه:

مشت و مىرى بابەتەكمە لەسمىر دادپەروەرى بىدو (پىخەدوانەكەشى سىتەمە) ئايا دەتانەوى ئىرە (د) بنوسىن و ئىدوى (س)يىن بنوسىن؟ ئىدوى كىردارى دادپەروەر بەلەرىرى (س)دا داى دەنىنىن ئەگەر ئەرۇس سىتەمە ئەرىر (س)دا داى دەنىنىن ئەگەر

ئىموەتان بەباشى زانىي و پيۆيسىت بىوو ئىموا بىكىمن) سىوكرات جىوانى ھىمر دوو پىتەكمى نوسى و مەسەلەكمى دووبارە كردەوە،

ئايا درۆ لاى خەلكان بەدى ناكەين؟ بەلتى ـ لەكوى داينيننين؟

به روونی دیاره لعژیر پیتی ستهمدا ـ نایا خه لکان همندیکی تربان ناخه له تینن؟
بی گرمان، هه لخه له تاندن له کوی دابنین؟ له ژیر ستهمکاریدا به دی ده که بین و دای ده نینی، زبان به کهسانی تر ده گهیه نیت؟ ههمان شتیشه ـ فرو شتنی پیاویکی ئازاد وه کویله؟ ههمیشه ههمان شته ـ هیچ شتیک له و کرده وانه له ژیر دادپهروه ربدا نابینین؟ نهمه کهمیک نامویه ـ به لام چی ؟ با وای دابنین که سهرکرده یه نامیده کهمیک نامویه ـ به لام چی ؟ با وای دابنین که سهرکرده یه نامیده نامی ستهمکارو شهرخوازی مل که چکرد: نایا ده بی بلین که نه و سهرکرده یه ستهمکاره و ستهمی کردووه، به راستی نه فیر نه و کاره ی ده یکات ناوی ده نین دادپهروه ری؟ بی گومان، گهر دو ژمنی هه لفریواند، نهمه شداد پهروه ری به به لام که رده یک نین دادپهروه ری؟ بی گومان، گهر دو ژمنی هه لفریواند، نهمه شداد په دوه ردی ده به به لام که رده الله وی برده سه رناوچه که یان و به ره که ته که ی لی بردن؟

له کاریخکی دادپهروه ریانه زیاتر شتیخکی تر ناکات، وای بی چوم که پرسیاره کهت له بازنهی مامه له کردنی بی له گهل هاوریداو لهوه ده رنه چی، به و شیوه یه نمونه مان هینایه وه بی نموانهی ده چنه ژیر باره وه، پیویسته ئیستا ئه و شته ی ههیه بیخهینه ژیر دادپهروه ریه وه هایی ده چی، تایا دوای نمو پولین کیده ناره زوو ده کهن به پی ی باوه ی جه خت له و کرده وانه بکهیته وه که دادپهروه رانه ن دژی دوژمنان،

به لاّم ستهمه له گهل هاوریّکاندا، پیّویسته لهسهرمان له گهل هاوریّکاندا زوّر به راستگویی مامه له بکهین؟

ئيّمه لمسهر هممان پهيمان نين ـ سوكرات كموتموه كايمكموه:

گەر پیشەنگیّك سەربازەكانى ببینى دەترسنو دەيانەوى دەربازبان بى پیشەنگەكەش باوه ربان یے دهمینتی که پارمه تی به رنگاوه په د دگات، بهم در زبه رزحی ترساویانی دلنموایی کردهوه، به چ شینوهیهك سهیری نهم فیله ده كهیت؟، لهژیر چەمكى دادپەروەرىدا دايدەنيم، وا بزانم، گەر منىدالىنىك پيۇيسىتىيە دەرمان بوو رەتىي ئەكاتىموە و نايخوات ئىموا باركەكىم ئەگىمل خواردنىدا دەپىداتى، بىم فىيلىم تەندروستى بۆ منداللەكىسى دەگەرىنىتسەرە، ئىم فىللى لەكويىدا دانىيىن؟ يان چۆن سەيرى ئەم فيللە بكەين؟ لەھەمان شوينىدا ـ برادەرەكەم لەژبان بينزار بوو، ئەترسىم که خوّی بکوژێ، شمشیرهکهیو ههموو چهکهکانی دهدزم، چی بلیّین بهم دزییه؟ تموه دادپهروهرییه، تن وا ده لمّی که همتا لهگهل هاوریّکانماندا ناچار نین که بهراستی بدویّین لهگه لیّاندا؟ نهخیّر، بهیارمه تیت ئموهی که پینشوو وتم ده یکیّشمهوه، تـموهی دەيكەيت زۆر باشىترە لىموەي كىه بىموردەوام بىيت لەھەللەكردنىدا) لەيسەيرەوو يرۆگرامەكسەدا دەپسالۆگو گفستوگۆ دەپپسنن، لەشسوپنە گشستى يەكان لسەژېر گومەزەكانى ئەسىنادا، سىوكرات لەگەل قوتابيەكانىيدا لەو شوينانە گفتوگزى خزى دەكرد بەشپوەيەكى ژيرانەو سيحرانه، ھەمىشە قوتابىمكانى لەدەوروبەرى

تهنانهت دوژمنهکانیشی لهدهوری بوون، سوکرات چی لهو پهیپهوو پروّگرامهی بهدهست هیّنا. پیّش ههموو نهر بیروباوه پانه: نهوهی بیهوی کاریّکی چاکه بکات پیّوبسته لهسهری که (خوّی بناسی) خوّت بناسه، لهههلّکهوتدا جیاوازی سهیر ههیه لهنیّوان نهوهی خوّی دهناسیّ نهو مروّقهی که خوّی دهناسیّ نهوا خوّی ناسی، نهو مروّقهی که خوّی ناناسیّ، نهو مروّقهی که خوّی ناناسیّ نهوا خوّی ناناسیّ نهوا خوّی ناناسی

لمخيرو شمر نازاني، كمواته يهكمهار ئموه دهزاني كه ئمو كردهوانه چين كه لمبارستايي خزياندان،

ئهوانهش چین خزیانی لسی لادا بو تهوهی ببینته حه کیم، دووهم ته و ههموو شته نازانی به شیوه یه هه هه هموه کی تیک و پیکی ده دات، خیر ده مینیته وه و ده کهویسته ژیر خراپه، کهواته پیویسته گهر به راستی عانه وی چاکه بکهین،

باووشیاریه کی تمواومان همین بق تار «زوو کانمان و ووزه کانمان ، گمر تموه نه کمین ، تموا خراپه راده وهستی بمرامبمرمان ، (توتیدیم ، پینم بلی ، تایا روشتویت بق دلف؟ به للی دووجار چووم ، تایا لمسمر بمرده که تمه نه نهتشمت خویندون موه که ده لای (خوت بناسه) - به لی - بوت روون نیه که تیمه سوود لم زانینه وه رده گرین و رووبه پووی کرفتی گموره ترین خراپه ده بینموه کاتیک گالته به خومان ده کهین؟ نموه ی خوی بناسی تموا ده زانی که چی به سووده بوی الموه دا جیاوازی ده رده خات که هیزی خوی توانای همالگرتنی چهنده و چی ره ت ده کاتموه ، ته نیا بموه کار بکات که ته نها ده یزانی ، تموا پیویستی به دهست هینا و به به ختموه ره ی ژیان ده باته سه ر؟

گهر خزی لادا لهوهی که نایزانی نهوا دهرك به هه ته کان ده کات و لمناخ شییه کان رزگاری ده بینت، به الام نهوهی خزی نه ناسی و ووزهی خزی به کاربه ینی نهوا نازانی چی چون بریار به سه ر خه تکاندا یان شته کاندا بدات، به هیچ شیره یه کیش نازانی چی پیربسته و چیش بکات و نهو که رهستانه شکه به کاری ده هینی ناگونجی له گه تلیدا له همه مموو شینکدا هم تده خدت و همل له ده ست خوی ده دات و کاره سات به هملاکه تی ده بات، که واته نه و خوماندوو کردنه چیمان بو ده دوزی ته وه بو نه وه ی خودی خودی خودی خودی خودی خودی کاره باید خیرمان با سین ده رباره ی نه و راستییه که له به رجاوان بینت، مروق باید خیب دانی

سەرەكى خۆى ھەيە: ئەرېش گەيشتنە بە بەختيارى كەواتە ئەوەي كە يپويستە فيرى بنی، هەنىدى رېگەيىە كىه فرسىەتى بىەختيارى يىنى دەبەخشىنى (بەدەست ھېنىانى ييداويستيبه كاني بي راكردن و هه ليه كردن بهدوايدا ، تهمه شناو دهنيم شانسيكي بهختیار، بهختیاری و زانستی بهدهست هینا : بهبروای من ئهمهیه رهفتاری دروست، بموانهش دەلیّم که هممان رێ دەگرنىه بـمر ئـموا ئموانـه بەشـیّوەپەکی بـاش رەفتـار دەكەن. بەلام ئەر ئاراستەيە چېپيە كىھ بتىرانىن ئىم ئەنجامىگىرپيە بەدەسىت بهينىنىن؟ بەروونى دەركى يىي ناكەين تا ئەر كاتەي كە خارەنى جەمكىيىكى راستگۆيانە نىمىين بق به ختیاری، به هسرحال تسم بابه تنه لای ضه لکان وه که و دهمینکی بهرجهسته کراو لاسان دروست ددسي، سهختياري شه ليهجواني و شد ليهجرو شه لهستامان و شه لمشكوّمهنديدايه لمميج شتيّك لموانهدا نيه (بيّگومان سوكرات بمختياري چاكديه ـ بهمهرجينك تعيى تعو تيديم بمفيرقيان نعدهين لمكاره تالوّزه كاندا، أه: تعو شته چېپه که بهختياري دننيته ئارا، جواني، هيز، ددولهمهنندي. شيکومهندي و هيمزار شتى تر كه لهوانه دەچن، بهراستى لهگهل بهكتردا كۆپان دەكەپنهود، ئەدى چۆن بىخ تموه بمختبار دهبن؟ باشه، گمر دانموي لهگهل بهختياريدا نمو همموو چاكانمي كه زور جار زیان بهخشه تنکهالی بکه! جهند جار ساختهچییهکان جوانیان شیواندوه، زۆر كەس كلۆل بوون و بەھەللەدا چوون دواي ئەوەي پرۆژەكانىيان گەورە كىرد واي بىق دەچوون كە بەھيزوبە يشتيوانى خۆيان دەيكەن، چەند كەسى تر دواي ئە<u>ربى نەھتى</u> دە<u>رلەمەند بورندۇ، تەمبەل بورز</u>و كەرتنە دواي ئەران! چەند لەخەلگانى پرشىنگدار سەركەوتنو شكۆدارى فراوانى ناودارىتى يان بزربانى كرد، نەخبر! ھىچ توخمىنكى مادي نبه لەيەختيارىدا، لەيەرھەمى شىتىكى ترەۋەسە، لەيەرھەمى ساز كىردنو

گونجاندن لمنیّوان ثارهزووه کانمانو رهوشمانـدا سـوکرات ئــهم مـهســهـلهیه بــهگفتوگوّ لهگهلا ئىمنتىگون روون دەكاتىموە كىھ كىسىينوفون بىزى ئامسادەكردويىن، ئىمنتىگون سوکرات بهوه تاوانبار دهکات که (مامۆستای کلۆلی)یه، (ئهی سوکرات وام زانسی ئموانمی کـه فملسـهفه دهکوّلنـموه لمخـملّکانی تــر زوّر بـمختیار تــرن بــملاّم وا بــوّم دەردەكەوى كە تۆ بەپىچەوانە گولېژىر دەكەيت لەحىكمەتدا، گەر ئىموەى بىز خىزت به کاری ده هیننی و بیده یت و کزیله یه ک نه وا به هیچ شینوه یه ک لای گهوره کهی نهدهمایهوه، بهوشکترین خواردنی سهر سینی و بهقیزه وه ترین خواردنموه رازی دهبین، پالتویه کی شرو دارو بزت داست نایه لههاویندا وال چون لهزستاندا خزمهتی دەكردىت لەبەر ئەرەي نەخاوەنى يىلاوو نەخاوەنى يالتۆيت، گەر ئەواندى لەگەلت دان لهخوّت بین، نموا تو هونمری هینانی کلوّلی فنر دهکهس، سوکرات بو شهو تاوانه وهلام دهداتهوه که ئازار ناکیشنی بهوهی که بنی بهشه لهوهی نایهوی و ئارهزووی ناكات (قيزتان لهخواردنه كانم دهبيتهوه؟ ئايا كهمترين تهندروستي تيدايه وهك لەخواردنەكانتان، كەمىترىن خواردن كە زۆر دەگمەنو بەگرانترىن نرخ دەست بكـموێ یان ئمو خواردنهی که بغ تیوهی ئاماده دهکمن بغ دهم خوشتره لمو خواردنهی که من دە يخۆم؟ نازانن كە لەگەل خواردنىكى خۆشدا يېوپست بە بەھارات ناكات ئىموەي بهچیزیکی خوش دهخواتموه خمو بمو شمرابموه نابینی که دهستی نابگاتی، بهلام دەربارمى جل يەرك ئۆرە دەزانن كە ئۆسە لەبـەر ئـەرەى دەيـان گۆرىن بـۆ ئـەوەى بمانیاریزی لهگهرماو سهرماو پیلاو لهیی ده کهن بو نموهی قاچمان له کاتی روشتندا بريندار نهبن، ئايا ئيوه منتان بينيوه لهتاو سهرما لهمالهوه خوّم هيشتبيتهوه، يان رۆژانى گەرما خۆم لەماللەو، ھێشتبێتەوە، ئايا ململاننى كەسم كردووه بۆ سێبەر، دوا جار ئايا لەبەر برينى قاچەكانم لەخۆمىم قەدەغە كردووه بۆ ھەر شىرينىپك بىرۆم که خوّم بمهری؟، وه لام دهداتموه، گمر همول نمدات بق ثمو خوشیانمی که ثمنتیگون گیرزده یه تی نموا همست به خوشی لموه خوشتر ده کات، (بوچی من کویلمی خواردنی خـوشو نوسـتنو ئارەزووەكـان نـيم؟ أه: لهبهرئـهوهى خوشــى نــر دەزانم، خوشــيان لمساتيكدا قەتىس نابى، بەلكو خۆشى يەكەي بەردەوامى دەبەخشىي، بىدراي ئىدوە ئاسوودەيى يەك دەردەكموي بەھيواي رېزيكى زۆرى خەلگان بىز ئېمە، ھەروەھا باشترین هاوری ی چاك؟ هیوایه کې سازگاره که هممیشهو یی پهیی په لهگهڵ هـهموو ساتيكي ژباغدا، لمسمرو ئموانموه وهلامه بمش بمشمكان بلند دهبن كاتيك كم مالنِمان زباد بكات ئموا يبداوبستي يهكانمان كمم دەبنموهو كاتبكيش ييداوبستي يه كانمان كهم دەبنىهوه ئىموا لەكىهمالى نزبىك دەببىنىموه، (خۆشىيو نازناوەكان، ئىا ئەمانىە ئىموەن كى يېنى دەڭين بىمختيارى؟ بىملام مىن بىروام وايىد ھەروەھا ئىموە تايبەتيەكانى خودايە كە يېرىستى بـە ھـيچ نيـە، بەھەنىدى ئەوەنىدەى يېدارىسـتى يه كانمان لمخوداوهند نزيك دهبيتهوه؟ هـ مرواش هـيچ شـتيك لـ مخودا كـممالتر نيـه، ئەرەي زياتر لىزى نزېك بېتەرە ئەرا لەكەمال نزيىك دەبېتەرە، ئەنتىسىتىن لەسەر حەقە، (دەرلەمەندى ھەۋارى لەمالەكانى دەرلەمەندر ھەۋاراندا يەيدا نابن بەلكو لەدەرووندا)ئەم گفتوگۆپە لەگەل (ئەوتىدىم)دا يەرە دەستىننى (لەلىكۆلىنمورەي ئەم دەقسەدا) (كىين ئەوانسەي يىيسان دەڭسىن ھسەۋاران وكسىن ئەوانسەي يىيسان دەڭسىن دەولاممەندەكان؟ ئەوانەي يېيان دەلايم ھەۋار ئەوانەن كە خاوەنى شىتىك نىن كە هــهموو ينداوبســتى يــهكانبان جينيــهجين بكــهن، دەوللەمهنــدەكانيش ئەوانــهن كــه لەيپىداوبستى خۆيان زياتريان ھەيە، ئايا ئاگادارى ئەوەت كردووە كە ھەندى خەلك خاوەنى بەشىڭكى كەمىنو دەتىوانن خۆيـان بژيـەنىنو ھەنـدىكىيش كۆبكەنـەوە، بــدلام ئموانی تر سمرمرای نموهی که زوّریان همیه بـملاّم خـاوهنی پیّداویسـتی یـمکان نـین؟ ئەمە وايەو راستە بۆ ئەو يادپى كردنەوەيەم بۆي تۆ ئەسەر راستىت، گەورەو بەرىزى وا دهناسم که دهست کورتی ناچاری کردوون تاوان بکهن، گهر مهسه له که به و شيوهيه بينت ثموا وا پينويست دع كات ثمو گمورانه له گمل گملدا دانيين، به لام ثموانمي که خاوهنی کهمن و دهزانن چون زگ هدلگوشین بکهن نموانه ندگهل دهولهممنده کان داد انین، نهمه راستییه کی نهمره، یه کهم کهس سوکرات بوو که گرزارشتی لهوه کردووه، دواجار لهسمر زاری زورینسی ماموستایانی ناکاردا باسی لیتوه کراوه، شوینهاور ده لی بهختیاری و کلوّلی لموهوه نایمت که ئیمه خاوهندار بین و هـ مروهها چین لهم جیهانهدا: به لکو نهوهیه که خزمانی تیا دهبینینهوه. بهجزریکی تر همروهك چۆن دالامبرت دەلىّى لەو سۆزە بەتىنەوەيە كە ھەستى پىي دەكات، دالامبرت ئىەو کهسمی که (لمناخیدا هوشیاریهك همبووه که لهگهل دهروونیدا پیدك دههات) که ئارەزووەكانى لەگەل رەوشىدا رېك دەكەرى، سوكرات ھەمموو پېنىك ھاتدكانى ئەم شی کردندوهیمی جیبا نمهکردهوه، بمالام گفوهمرهکمی خسته روو، تممیش چماتی فهالسهفه داهیننهره کهی بوو، لهم بیروباوه پهوه دوو نهنجامگیری بهدهست دههیننین، يه کهم / مۆرکېکى تيۆرى و ئەوى دى پەيوەنىدى ھەيــــە بەچـــاکە جۆراوجۆرەكانــــەو، دوو گوزارشتی سوکاتیانه هدیه کـه لـهلای خویّندرهکـدی دهبینـریّو زوّر ناموّشـن، گوزارشتی یه کهم نمم رستهیه لهخن ده گرئ (هیچ کهسینك به نمنقهست خراپ نید) خه لکان سهریان سورما که چون سوکرات تواسی شتیک بکات که بهشیوه یهی روون پنچموانمی دیارده کان بیست، بملام ئیمه لموه دهترسین که وهرگیران سەرچارەيەكى گران بېت، با بەشپوەيەكى يراكتىكيانە ئەم گوزارە ئەگرىكى يە بەم رستهیه دهربرین، (هیچ کس بهنهنقبست رهنتاری خرایه ناکات)، به که و راست ئەوە دەبىيىنىن: كىه جەخت كردنىموە ئاكامىڭكى تىمواوى سروشىتى بىروباوەرەكانى سوکرات خزیهتی لهراستیدا سوکرات وای دانا که گهیشتن بز بهختیاری کردار باش دەكات كاتيكيش كردار بۆگەن دەبى نايىموى پيۆرىستى يەكىمى تىموار بيت ئىمو بهختیاری په بهههالهدا دهچی که سروشتمان دهیموی، لمسمر نمو روشنایی په، بمو یی یهی که ههموو کهسیک به ههموو هیزیهوه بهختیاری خِوی دهوی و ههوالی بو دەدات (هیچ کەسینك به ئەنقەست خرایه دەكات) واته (هیچ كەسینك بەئەنقەست به ختیاری خزی وون ناکات) گوزارشتی سوکراتبانه شاز نده، به لکو و وال راستی یهك دەردەكموی كه گفتوگو گموار دەكات، گوزارشتى دووەم ئىم رستەيە دەگريتــه خق (چاکه زانسته) ده لیّن نهمه نامویی یه کی تره، به لام نهم تاوانه ناحالی یه ك بهدوای خوّیدا دههیّنی لهتی گهیشتنی سوکراتیانه بو گوزارشتی پینشوو، چ شـتنك دەمانگەيەنىتە ئەر چاكە بالآيە بى ئەرەي بگەينە بەختيارى؟. ئىدرىش نەزانىنمانـە، ئەرى، كاتىك ئەو رېگايانە دەزانىن كە دەبنى ھۆي موڭكدارېتى يەكىدى ئىدوا يىنى دەگەين، ئىمو مىرۆشەي خراپىم دەكات لەچى كەمسە، كەواتىم ئىموە زانسىتى خيتىرو چاکهید، چ شتیک ندو مروقه رزگار ده کات که چاکه ده کات، ندمهش خودی زانست خزیهتی، دوایی چاکه بهشیوهیه کی کرداره کانی مل بز زانست که چ ده کات، تعمیش لاى ئەو كەسە دەست دەكسەرى كىھ زانسىت بەدەسىت دەھيىنىي، ئىموەش ئاكسامىتكى حمتمي يه، كسينوفون دەنوسىن: سوكرات ئەيسىتمۆلۆژى لەرەفتارى چاك جيا

دەكاتەوە ئەودى خيرو چاكە بزانى وكاريان پىي بكات ئىموا زانايىدكى بىمھرەدارەو خۆشى لىشەر لادەدات، كاتىك سوكرات پرسيارى كرد ئايا ئىوانىي چاك دەزانن كە دەبى چى بكەنو ئەھەمان كاتدا پىتچەوانەكەي دەكمەن رۆشىنبيون؟ (ئەرانىد نىمزانن بهقهد ئموهندهی گهندهانی، سوکرات وهانم دهدانتموه: لمبمرئموهی بمباومری من تسموهی که جیاوازی دهکات لهنیوان نبو کردهوه نهگمریانهی که سوودیکی زوّریان همیه نموا كاتينك كبارى خراپ، دەكمان دور دل نبابن لەھەلىبۋاردنىيىدا (ئىيسە نىمزانىن بەقسە ئعوەنىدەش تاوانسارىن) لېنرەدا سروشىتى چاكەكارى دەردەكمەرى، يەكىنى لموانىد همموو لهخز دهگری؟ تعمه حیکمهته که لهسمر زانینی پینناسمی تعواو بنیات دهنری بق بهختیاری و نمو کمرهستانمی که دهیانگهیمنیّته ثموی بهلام بـمدیاردهی جوّراوجــوّر دەردەكىموى، مىسانرەوى ئىمو چاكە كاربىد بىرزەيىدو گرنگترىنىيانىدو لىراستىشىدا لمهونسري رازي كردنس تساروزووه شيازهكانموه سيمر همالندهدات، زورسمي خمالكان قوربسانی ئارەزووەكانىسانن، ھسەركاتىك پسائى پىزەنسان تسعواو بسى راوەسستان لەئارەزرويەكموە بۆ ئارەزرويەكى سەر ئېشەو شورمە دەرۆن، بەپېېچىموانموه مرۆڤىي میانره و گهورهی ئاره زوه کانیمتی ریکی دهخات، ئارامی ده کاتموه، ثارامی ده کات و میانر ویتی کامل رزگاری ده کات لهینداویستییه کان، ناتوانری هموویان بسسرينموه بسهلام دهتوانريست كسمينك هيسور بكريتسموه كموانسه ميسانرهوى ییّداریستی یه کی کهمه لهشته کان، هونهری هه لگرتنی خود لهته رازووی دروستدا که هیچ زیاد ، رؤیی یه کی لئی نهبیته وه ، هونهری خوسازدانی خود بو چیش و ، رگرتن له و خۆشىييانەي كە تېرى يېداويسىتىيە حەقىقەتدەكان بەرېگاي ساكار بەدەسىتى دەھيننى، بەلاى ئەرەشدا ناچىن كى تى گەيشىت لىمىيانرەرى جۆرىكىد لىجۆرەكانى

وورگ هەلگوشىن، گەلىنك بەيبىتمو بەختيارى تىندايى (ئايا بىرت لىم مەسەلەيە کردۆتموه؟ چ مەسەلەيەك؟ كە دەست بلارى ناتوانى چىيىرمان يىتى ببەخشىتى لەگـەل ئموهشدا وهك نموهيه كه تهنيا نهو يهيى دهوتري، بهلام ميانرهوى راستترين سەرچاوەيە بـێ خۆشـي؟ چـۆن؟ لەبەرئـەوەي دەسـت بـلاويو زۆر خـواردن رێي دان بهخزداگرتن و برسینتی و تینویتیمان لئ ده گری، ههروهها رینگهنهدان به چیزه کانی خۆشەرىستى، بۆ ئەم ھۆكارانە رېمان يى نادات لەتاقى كردنەو،ى سازگارى راستەقىنە لەتتىركردنى داواكارىك يېوپسىتىيەكان، بۆچىي چىتى لەتتىركردنو تينويتى و ئارەزووى خواردن و خۆ بەدەستەوەدان بۆ خەوتن و شتەكانى خۆشەويستى وەردەگرېن؟ لەبەرئەوەى بەھەموو توانايەكەوە ئامادەبووين بىق بىخىبەش بىوون لىەو خۆشگوزەرانىيە تەنيا مىانرەوى يە كە فۆرمان دەكات چۆن بى داواكارىمكان دان به خزدا بگرین، هدروه ها له تواناشیدایه که راستی چیژمان یی بناسیننی، سوکرات وه کو ئمو نمونمی توندی ده چنایموه خهانکانی توشی سهرسورمان کرد ، بهم چاکه کاربانه ژباو خوی لهبهردهم خه لکاندا بهبهرزی راگرت، مه شقی بهدهن و هزری خزی لمسمر سیستهمیّك راهیّنابوو كه ژیانیّكی همرزانی بمدواوه بوو لمنیگـمرانیو لەمەترسىيو لەيپويسىتى يىدوە بىق دەست بالاويىدكى زۆر، ھەرچىدندىكى ھەبوايىد ههمیشه بهشی بینداویستی به کانی ده کرد. نعو خواردنهی دهخوارد که چیزی لین وەردەگرت، حەزكردن نيازېكى بەھيىزە بى خواردن چيىرى لەھمەموو خواردنەوەيمەكى شهراب وهده گرت لهبهر نعوهی تینویتی یی دهشکاند، کاتیکیش بانگ هیشت ده کرا بۆ خوانىك ئەوا زۆرە خۆرى نەدەكرد وەك ئەوانى تر، گويىرايەلى ئەوانى ترى دەكىرد بق ئموهی که تیر بوون ئیتر دهست دریژنهکمن بق خواردنه بهتاماکانی تر، هـ هروهها

ناموزگاری دهکردن که تیر دهبن لهشهراب خواردنهوه دهست دریژ نهکهن بو شهرابه رازاره کان، هدروه ها دهیوت که زور خواردن خرایه بو گده و سدرو هزر، بعو خواردنه ده سمانه (سیدسی) خه لکانی ده کرده بعراز، تازایه تیش لهمیانروی کهمتر نید: (ثایا ئازايەتى دەخەنە رېزى شتە جوانەكانەرە؟ ـ بەلتى ـ لەنبىر جوانەكاندا ـ كەرات ئىنوە وای بز دهچن که سوودی نیمه بنز مهسمله بچووکهکان؟ وابنزانم لمهوه گمورهتریش بەسىوردە بىزى! لەراسىتىدا بىمھزى چاكەي ئازايەتپىموەخودمان تېك دەشىكىنىن و ژبانمان ریك دەخەين، يیويستمان بەئازايەتى يە بۆ ململانى كردنى ئارەزووەكانمان و بهدەست هیننانی نمو میانرەوپىدى كى خومسان بەھاكىدى دەزانىن چىدندە، ھىمروەھا كاتبنك مەترسىيەكان ھەرەشەمان لىن دەكەن يېرىستمان بەئازاپەتى ھەب، كاتنىك كه همرهشه كه گموره دهبني، همندي خدلكان بهشينوه يدكي دلسافي رووب مرووي مهترسی به کان دهبنموه بی تموهی دهرك بهدهره کیه کانی بكهن، تمههش رهفتارهش لەئازايەتىي يەوە نىيە، دەبىي ئەوە بزانىن لەئازايەتىدا چىمان رووبەروو دەبىتسەوەو چىي همره شممان لئي ده كات به شيره يه كو بهيريكي روون ره فتار بكمين، ثازابهتي لەنبۆەندى مەترسى يەكانو لەنبۆ شتە ترسناكەكاندا جى بەجىي دەكەين، بىدلام وا باشتر نيه كه خزمان لهو شته مهترسيانه دوور خهينهوه؟، بهييخهوانهوه دهينت بیانناسین و بیانناسین ۔ ئموانسی همل ده کوتنه سمر ممترسیمکان لمبمرئموهی شارەزانین لىزى كە وابىي ئازانىن؟ بەھەموو يىن داگرتنېكەوە ئەخبىر، سەياندنى ئازايەتى راستەقىنە زانستە كە پيۆرىستە جىلبەجىيى كەيت (بۆ رەفتار كردن چاكە) لەمەترسى يىەكى سىنوردارى ھەمەلايەنىە، (ئەوانىەي دەتىوانن سىوود لىەبارودۆخى مهترسیو ترسناك وهرگرن من وای بو دهچم كه ئموانه خهالكانیكی ئازا بـن، بــهالام

بنی دەسەلاتەكان ئەوە نــازانن؟ ئــەو خۆراگريــه چــييـه كــه بـــەزانيـنـی مــەترســــیـو بـــــیّ ئاگایی په رۆشنه، تەنھا ئازاییو خودی حەقیقەتىە كىە دوورە لەترسىنۆكىو ھينـزى پەكسانىيپەرە، سوكرات بەزۆر مەسەلەكە دەباتەرە سەر ليْكۆلينەرەي ئەر راستيانەي که ماندوو بوون پر بهییّستی خوّی دهبیّت لهکاتی خوّیدا بــهلاّم تــهرکی کــارکردنو به ها كه يسه تى ، كۆپلايسەتى لسەر سسەردەمەدا يسەردى سسەندبوو ، خسەلكانى ئسازاد نەدەسىلەمنەرە لىمورى كىم كار كۆپلاپەتى و دوور بىنىي بىخ، سىوكرات دژى ئىمو دپاردەپە بەتەمبەلنى لېك دەداتەوە، (ئەگەر سەيرى ئەر كەسانە بكەن كە ئازادن، كيّيان زياتر لاي ئيّوه بهختيار ديّته ييّش چاوتان، ئايا ئموانـمن كـم خوّيان دهدهن بهدهست بی ئیشی یموه، یان ئموانمی که بایمخ بهشتهکان دهدهنو سوودممندنو دەيزانن؟ ئايا تەمبەللى وبى ئىشى ياربىدەدەرە بىز بەدەست ھىنىانى ئىموەي كىم دەتەرىت فىرىيىت يان بىق يادكردنىمومى زانيارىمكان يان بىق يارىزگارى كردنى تەندروستى يان بۆ بەھيۆ كردنى بەدەن يان بۆ بەدەست ھيننانى خۆش گوزەرانى دريژه ييداني، به لام كاروچالاكي بر هيچ شتيك به كار نايه ت، سوكرات ياربه وەرزشىيەكان بەتاپبەتى مەشقى سەربازى بەيلەي يەكەم دادەنىن لەو كارانىمى كە گرنگی یی دەدری، مەشقە سەربازبەكان بەكۆملەنى دەكىرىن، بەلام ئەم مۆركە ياساو نيه برّ بايه خ نهداني لهلايهن تايبهتهوه، ئيّوه باش سهيركهن كه له چ ململانيّ په کدانو له چ پېشنيارېکدان، پهشيمان نين لهبهرئهوهي مهشقتان بههيزتان کرډووه، له هموو کرده وه په کدا سوود لهجوانی به ده ن و رئکی دروست کردنیه و وه وه گرین، تا وای بۆ دەچن كە بەدەن بەشيۆكى كەمىترى يىن دەدرى، ھەروەك حالىي كردەوەكانى ئيدراك، كێيه ئەو كەسەي كـﻪ نازانـێ چـﻪند ھەڭـﻪ دەكـات لەبـﻪر ئـﻪوەي مەشـقى

بەدەنى نەكردووە. بەھەموو راستىيبەكەوە دەڭيّم كە ئەم فيركردنانە نابنــە سېســتەم، نابــــن لــــهوه زيـــاتر خومــــان لەپەيوەنـــدى يـــه لۆژبكىييــــەى كـــه بـــهروونــى ئــــهو تيــــۆرە جیاوازیانسهی که کورتمان کردوونه شعوه گینل بکهین، لینرهدا نه و گفت و گزیانهی كسينوفون ئاسان ناكهينهوه لهبهرئهوهي ههندئ توخمي تبايه كه جياوازيدكي كهمي تیادایه که بابهتهکه لاواز دهکات یان کهم بهلایـدا دهچـیّت، دوای ئـموهی ئاگـاداری ئهو وردبینیه بووین که پیشتر دیاریمان کرد لهشی کردنهوهکاندا سهرمان دهسورمی لهههندي تيبيني نا بهجي دهربارهي چاکه جياوازيه کان که سيماي ناسابي سو کراتیانهی بهشیوه یه کی به هیز پینوه دیار بوو بهره و به ختیاری و به نیراده یه کی بههیزه وه ، همندی جار دهبینین هو دوزه کان دهبنه هوی دابهزینی بههاکهی لیرهشموه ئازار دەچيۆيىن ئايا لەبەر ئەرە بوو كە (هوميرس)ى دلياك لەھەنىدى كاتىدا سەھو دەكات؟، ئايا لەبەرئەرە بور كە كسينوفون بەھەللە تى گەيشترو، يان بەھەللە گويزراو،تهوه؟ ئايا سوكرات ئاستى خوى لهئاستى بيروراى گفتوگوكارانو سۆزبان دادەنى ؟ ھۆي كەي چەندو چۆن بېت، گەر بارەرىش بەكسىينوفون بكەين سوكرات رێگري ئەو سوكايەتيانەي نەدەكرد كاتتى مرۆۋ دادىيەروەر دەبىتى دەتوانىتى بـەرگرى لمخزى بكات بمرامبمر همر كمسيّكى هيرش بمر، كاتينك مرزة چاك دهبيّت يان کەرىم دەبينت ھاورى رادەكيشىي بىق لاي خىزى. ئىم رەفتارە سىوكراتيانەيە خىمرو يسه ژار امان داداتى، چىزن ئازار نەكىشىن كاتىنىك دارباراى ھاورىيىلەتى شىت دەخرىنىنىدە، (يان ئەرەتا ھاورى يەكى چاك ھەلىۋىرىن لەبرى ھەمور خىرىك؟ ئايا سوود لەنەسپىنىك يان دوو سوار چاك دەبينىن؟ هيچ شتىنىك لەر خزمەتە بايەخدار تىر نيه كمقاچهكانمان ييّشكهشمان دەكمن، يان همردوو دەسـتمان يــان هــمردوو چــاومـان

یان همردوو گویمان که لهسمرو توانای هاورییهکی بهسوزهوه نیه، ئهو کارهی که ینی همستام بز سوودی تایبهتی تز گهر گوی پی نهدهیتو پیی نهزانیت نهوا هاورېکهت گوي لني ده گري و جيگات ده گريتهوه بهمه دار دهروينيت بن تهوهي بەرھەمت بۆ بەدەست بهينني دوا جار وازى لئى دەھينىت، جوانترين بيستان كە بهرههم بينت بيستاني هاوري يهتييه، شتى باشترمان چاوهري دهكرد لهسوكرات، دوایی با دوو تیور بخهینه به رباس که له (گفتوگو نهستهقهکان)دا هاتووه که همردووکیان زور گرنگن به لام بی تهوهی کسینوفون تهو پهیوهندیهمان بو روون بكاتموه له گمل تموهى كم ييشوتر وتويهتى، يمكيكيان يهيوهندى ههيمه بهدادیهروهریو ئهوی تریش پهیوهندی ههیه بهدینهوه، دادیهروهری چییه؟ سوکرات يالْيشت بهتى گەيشتنى ياسايى يەوە وەلامى ئەو پرسيارە دەداتەوە بەلام بەئالۆزى ئاماژهی ين دهدات، سهرهتا باسا نهوهیه که باسای بهشهرهو لهههموو شارو همهموو دەوللەتئىكدا دانراوه، دادىھروەرى ئەو كارە ووردەيە كە بەينى ياسا دەچىنت بـەريوه، بهینی مانای یه که می فزنه تیکه کهی (کهواته ده لیم دادیه روه ری کار کردنه به پینی یاسا، کمواته نموهی هاوشیوه بیت لهگهل یاسادا ینی ده لین دادیه روه ری؟، به لی -بهلام زور بهیاشی لهوه تئ ناگهم کامه هاوشینوهی یاساو کامهیه ناوی دهنئی دادیمروهری! ئایا یاساکانی دهولهت دهزانیت؟ - بهلّی - چین؟ بهییّی پهیمانیّکی گشتی ئمو فمرمانمیه که هاولاتیان فمرمانیان ییدا یان نمهیان لی کرد، ـ باشه! ئايا ئەر ھاولاتيانەي ئەر فەرمانانە جىزبەجى دەكەن ھاورىي ياساكانن؟ ئەرەشىي ياخي بي ليني دوژمنيه تي؟ ئهمه زور راسته! ئهوهي مل كهچي ياساكانه داديهروهري دهيارېزي، بي گومان ئهوهشي لهياساكان لادهدات بهستهم ليكراو دهبيته

تاوانبار) به لام دادیـهروهری لـهو چـهمکهدا قـهتیس نـاکرێ لهگـهڵ ئـهو یاسایانهی (نوسراوه تموه) لمراستیدا یاسای تر همن که (نمنوسراونه تموه) له همموو جینگایه ك دەيبينينو مۆركى شوينيكى ييوه نييه، كه سهر بهرەچەي بەشەر نيه بەلكو خودايى یانه یه (نمی نیبیاس نایا دهزانیت کمیاساکان نمنوسراونمتموه؟ بی گومان لمناو همموو ولاتیکدا بلاوبوتموه ـ سان ده لییت که بهشهر دایناوه؟ چنون ده توانی وا بلیّیت سندره رای تنموهی کنه ننه پانتوانیوه هنممووی لمینه ک شنویّندا کویکه ننموه، لەلايەكى ترەوە بەيەك جۆرە زمان نادوين، كە وابنى بەلاي تۆوە كى ئىەم ياسايانەي داناوه؟ خوداوهنده کان بر بهشهریان داناوه، سهرهتای ئهو پاسایانه که باوه رییکراوه لەلايەن جيهانەوە فەرمان دەدات كە رېز لەخوداوەنىد بگيرى، دوايى ئايا ئېمە ئەرەشى تىا نادۆزىنەرە كە رەسپەتى رېزگرتنى كەسروكارى تىادابە؟ بى گومان ئەم پاسایانه هممان ئمو پاسایانمن که زمماوهندی دایكو باوك قمدهغه ده کات لـمكورو کچهکانیان، ئمو کاتمش که یپویست بوو ئموا فمرمان دەدری بهمندالهکان ژن بهيّنن؟ سوكرات مهسهله كه يوخت دهكاتهوه (ئهوه كيّيه فهرماني داديهروهري دەدات، ئەگەر خواوەند نەبىخ؟ ئەر شتەي كە خواوەند رازى دەكات، كەراتە ئەيبياس ئـ هوه داديهروه ربيـه، لههـ همان كاتـدا وبّـك چـوونه لهگـهل ياسـاكاندا، سـوكرات بهشيوه يه كى گەش بينو وورد بەكسىنوفون رادەگەيمەنى، ئىمومى ياساكان دەناسىي دەزانى چى يېرىستە بىكات، ئەمەش بەسە بۆ ئەوەى مىل كەچى ياساكان بېت وەك ييوبست، لەنبو ئەو كەسانەي كە ئەركەكانيان دەزانىن ئايا كەسىنك ھەيـە بتوانىي لتيوردني همين؟ تعممش ممحاله! _ كمسانتك دهناسيت كه يتجموانمي تعركمكانيان بن لمناو خەلكاندا، بىخشك بەدواى دادىمروەرى دەگەريين؟ بەھىرى بەدواداچونمان بىز

دادپهروهري ئايا ئيمه داديهروهرين؟ ئايا دەتىوانين بىھفۆرمىيكى تىر دايرېترين؟ كىه وابی دادیهروهرناس دهناسینو ییی ئاشناینو یاساکان دهناسی بی مامهاله کردنی له گهل خه لکیدا؟ وا دینه پیش چاوم بهو شیوه یه پیناسهی بکری و بناسری، همندی دارێژراو هـمن كـم لهلايـمن حيكمهتـم بهرژهوهنـدى يهكانـموه دادهرێـژرێ، پێويسـته حسابیّك بق تهمه بكهین ـ تهوهی سهرییّچی لهو یاسا نوسراوه خوداوهندیانه بكات يەكەر بارگرى سزاى تارانەكەي خىزى رەردەگىرى، ئەرانىەي سەريىتچىي لەياساكانى خوداوەند دەكەن ئەوانە سزايەكى دادىەروەرانە دادەبەزى بۆيان بەلام خەلكانى تىر همن که سمرییچی پاساکانی بهشمر ده کمن له گمل تمودشدا تمه سزایه نادرین، نمونهیهك دههیننیتهوه بهوهی که کهسیک ری بدات بر ژن هینان لهخرم بر تهوهی نموه کمی کممو کور نمبن لمرووی بمده نی و عمقل و ره وشتموه، چون پی نمزانینی چاکه دهبینته هنری لهدهست دانسی هاورن. بهراستی سوکرات لینرهدا دادیـهروهری خوداوەند دەبىنىن، ئايا ئىمو كەسىمى ياساي دانابىي بىمرزتر نىيە لىممرۆڭ كىه ھەر ياسايه که لهخزيدا سزاي سهريينچي کهري هه لاگرتبي؟ يان تهوهي سهريينچي ياساكاني بەشەربەت دەكات راستگۆيى خەلكان دەدۆرېنىي، خودى خىزى لەشار دوور دەخاتەوە، يەكسەر لەتوخىرو گەوھەرى بەھاى ژبانى دەدۆرېنىن، ئەمىـ ھـەمان ئەر تيۆرانەن كە ئەفلاتۆن لە (كرېتون)دا ئاماۋەي بۆ كردووەر ديارى دەكات، ئەمە باوەربوون بەبوونى خوداوەندەكانو رېزگىرتن بىۆ ئىايىن پەروەريەكىمى. چىۆن بىوونى خودا رەت دەكريتموه، ئەمەش كاتيك مەبەستدارېتى لەھموو شىتىكدا دەببىنىن؟ کيّ خاوهنداريّتي چاومان بوّ شي ده کاتموه که دروست کراوه بوّ بينين، همروهها دوو دەست بىز شت گىرتن، ھەروەھا قاچىش بىز رۆيشىن بى گەرانمو، بىز ئارەزىكى ریکخراو؟ نایا ئموهش جوان نیم که سروشت ناویشی تیادایم بـق شـکاندنی تینویتیمان، داریش بـق ئـموهی بمرهـممی میوهمان بـداتی؟ همرچـونیّك بـروانین شەينىموارى ئارەزوو چاكسازى خوداوەنديانە دەبينين زەوى پى بوو لەديارى قىشمنگو جوان بق گهشانهوهی خهالک کهواته با بهو خیره زورو به بهرهکهته بزانین که خوداوهند خۆشەويستى كردووه لامانو با بەپارانموه راوەستىن لەبەردەمىيدا، گىر زانىمان سروتی ولاتهکهمان بهریّوه دهچـێو چـۆن بـهییێی نـهریتو قوربانیــهکان پیێشــکهش دەكىرين ئىموا نزاكان بەدەسىت دەھيىنىن، ئموانىمش ھىممووى بىم (دليككى ياكثرو بى گەرد) دەچىت بەرىدە، تىنها داوا لەخوداوەنىد بكەين (ئىموەى باشىه بىق ئىنمىد) پینمان ببهخشی، لهبهر تفوهی نایانزانین به لکو نهو باشتر لهنینمه شارهزاتره، دهربارهی ئــهو شــتانه دەدوا، كســينوفون دەڭــى هــهر وەك چــوّن (بيتـــى) وەلامـــى ئموانـــهى پرسیاریان دەربارەی ئەو قوربانیانمی دەیانویست پیشکهشی بکمنو ئىمو خیرانمی دەبوايىم بىق رۆحىي مىردوان بكرايىمو ھىمموو كاروكردەوەكانى دىيىن دەدايىموە، قەشەكەش بەر شيوەيە وەلامى دايموه كى بەھمەمان شييوه تىمقراي خۆتسان ديسارى دەكسەن لەبسەردەم خوداوەنسددا، ئائەوانەيسە كسە سسوكرات دەي كسردو بەوانىشسى دادهنا، نزاو پارانموه کانی ساکار بوو، لمخودا دەپارايموه که نموهی چاکه بووايد يينې بدایه، بهو قهناعهتهی که خواوهند خوّی چاك بهرژهوهندی په چاکه کانمان دهزانتي، ئەممە ئەر توخمە گرنگانەن لەرانەكانى فەلسەفەي سوكراتىدا، ليرەدا بەپىيى بارەرى کسینوفون و بهییی گوزارهی (امیل بوترو) بهیه کی لهدامهزرینهری تاکار دادهنری،

ناکاریش داراکاریدکی شازه بق بهختیاری، فیربوون که چون بهختیاری سهر زهوی بهدهست بهینین که سروشتمان تری ده چی به پیریدی که خوداوه ند پولیننی کردین، بی گهیشتن به بهختیاری پیویسته سازکاری بکهین لهنیوان ناره زووه کانمان و رهوشتماندا، بهشیره یدکی ریک پیدهستی ده هینین نهمه ش بهجی بهجی کردنی نهم داد پهروه ری و تعقوایسی که برواداره کان همیانه لههینا و چاکسسازی خوداوه نده کاندا.

٣۔ ثموه دەمینیتموه بلین که سوکراتی راستی سوکراتی کسینوفون بووه، کمواته كمران يشكنين بعدوايدا نموا لميميقه كاني نمفلاتزني سوكراتيدا نموه خالمه كرؤكانسه دودؤز بنسعوه كسه سسازكاريهكي تسعواويان هميسه لسعنيوان هسمردوو دیکۆمیّنتدکانــدا ، یدکــممیان پــدیر،وی خــودی تــدو پدیڤاندیـــد ودك (ســرکراتی ئەفلاتۆن)و (سوكراتى كسينوفون)دا ھەيمو ييويستى بەقسە كردن ھەيە، بەھەمان شيّوه ريّگاي پرسيارو وهلام نهگريّت بعر بهلام خوي لعيهيشه دريّره كان نادات، لمسمره تادا بدیدکسانی بمرامبدره کمی راده کیشی و وای لین ده کات که همموو شتی دەزانى تا واي لىن دەكات لىنىزانىنى خۆي ئاگادار بى، ئىمسىش بىيىپى جىياوازى ييناسعي سميينداو لدگمل نمونددا دهيگهيمنيته نمو حالمته، لمبمرامبمر نعوهشدا يان دەرئەنجامى راست دەدۆزىنىموه يان بەرھىممى گىمورە دەدات بىدەستموه كىم وابىن تابلزی کسینوفون دەربارى (مايوتيك) لهگمل تابلزی ئەفلاتزندا وينك دەچىن، حمروها هاویدیانی شهر وید جونانعی زوریسی شعر کیشانعی کمه سوکرات دەيسىملىنىنى دىتىم بىمار چاومان، لاي ئىمفلاتۇن قىنوەزنى سىوكرات بىمدى دەكىمىن بمرامیمر لیّکوّلمرموانی فعلمك و زانایبانی فیزیبا نموانسی وا دمزانس كنه دمریبارمی همموو شتی بکولندوه، نموهی که سوکرات دهیزانی نموهیه که هیچ نازانی، فالچیهکهی (دلف) جهختی لهسهر نهوه کردهوه که هیچ مرز ڤیّنك لهسوکرات ژیرتس نيسه، بهمسهش سنوكرات يرسيار لههسهموو كهسيك دهكات بيق تسوهي بزاني كنه فالتحییه کهی (دلف) زیاده رؤیی نه کردووه، تهمیه شیالتی ییسوه دهنتی بنو لیکولینهوه یه کی سهخت بن ته نجامگیری ته صهی خواره وه ، زانایانی ته یستمزلزژی بانگهشهی نموه ده کهن که بهراستی نهسوکرات زیاتر دهزانن، به لکو نموان زانباریان كەممو كەمىر دەزانن، سوكرات خزى دەزاننى كەوا ھىچ شتى نازانى، ئەوانىش ھىپچ شتى نازانن، تەنانەت وارى نەزانينىشيان نازانن، نەزانين زيان بەخش نيـە، بـەلكو ئەو نەزانىنە زيان بەخشە كە خۆى بەزانا دەزانى و بريار دەردەكات، لەيەيقەكاندا ئەو دلرهقی په دەردەكموي بمرامېمر بيروباوەري سەفسەتائىيەكان و ئمو دەرئەنجامـەش كــه بهدەستى دەھيّنين، ئەوانەي كە كرى وەردەگـرن بەرامبـەر ئـمو زانيـاربانـەي دەيـدەن چۆن دەوبىرن و چىزن دەتىوانن ھەسىتەكان وزانسىت تىككەلاو بكەن، ئارەزايى ئەو قسميهش دەردەبىرن كمه بىزقىش وەك مىرزۋ ھمەموو شىتى دەزانىي، نەخۆشىيش نهخوٚشییهکهی خوّی دهزانی نهك پزیشك؟ چوّن بهربهست لهبهردهم نارهزایدا قوت دەكرېتموه كاتېك جەخت ئەسەر تاكە زانيارى بەسوود دەكەنموه ئىمويش وەرگرتنسى زانستی رەونبیّژی یه. بهلام ئیّمه دەزانین گەر گوتەبیّژی خزمەتی راسـتیو جـوانیو خير نه کات بايه خي نابي؟ ههمان قسهش دهربارهي (که تيبياس)ي سه فسه ته چي که بهرامبهر ییناسه یه کی هزری گشتی بی دهسه لاته؟، ریز کردنی نمونه هینانهوه دەربارەي شتە جوانەكان نامانگەيەنىتە زانسىتى سەرچاوەي جىوانى، ھەروەھا لاي سوكراتي ئەفلاتۆنى ئەو گوزارە گەوھەربانە بىەدى دەكبەين كىە بەشىي ئىەرتى لىەر

فەلسەيە خرارەتە يالى ئەمەش لاي كسينوفون بەدى دەكەين، (كەئىبياس)ى بچوك وا ئاماده کراوه که بهربّگایهکی ناراستموخوّ بمانهیّنیّته سهر ربّگا که (هیچ کهسیّك به ئەنقەست خرايە ناكىات) بىملام رېشىمى (ئەلسىيبياد) بابەتىپكىد بىز گفىتەرگىز، سوكراتي تيا دووباره دهبيتموه، بههمر حال، چاكه زانسته، ئموهي دهزاني خيرو کەرەستەكانى گەيشتن بەخير چى يە ئەوا ھەرچىۆنىك ئارەزووى بېت كارى يى دەكات، خرايەش تەنھا بەرھەمى ھەڭەو گىلىيىد، تىەنيا رېگا بىز ناسىنى چاكە بهینی گویزایهانی (ههیکه لی دلف) فیربوونه بن ناسینی خودی خوته بن خود، تهوه (کربتون)، که مورکی پیروزی کرده به پاساکان مندالیمانی گوش کردو ژیانمانی پاراست، دهشی مل کهچی بین بو نموهی دادیهروهر بین، رقمان لهخومان نەبىتتەوە، ئەمەش ئەويەرى بىزارى يە لەزياندا، ئەوەش (اوتىفرون) ، كە بەربەرەكانى دباندتی گوازراوه ده کات بر کومیدلیک جوالهی پهرستنو دیاندتی راسته قینه، فهرمان دهدات بهد لێێکي ياك نهبێ بهرهو رووي خوداوهند نهچين، دهربارهي هــهموو ئەو خالانە يەيقەكانى كسينوفونو گفتوگۆ سوكراتيەكانى ئەفلاتۆن وينك دەچن، ئەو سادە ووردېينە دەمينىتتەوە كە ئەفلاتۇن تىايدا لە (سوكراتيەت) دەرەستى و بە (ئەفلاتۆنيەت) دەست يى دەكات، ئىمە ئەر يرسيارە تايبەتيانە ناكەين كە دوايىن گفتو گۆكانى ئەفلاتۆنن، ئەبەرئەودى سوكرات بەشبۇد يەكى شىكلى يە سەردراى ئەرەش ئەرەي نوسىنەكانى قۆناغى يېڭەيشتىن ئەرە دەخوپنېتەرە ناچار دەبىرو بەرە رازی دهبی، با دوو فورم دهربارهی نهوه باس بکهین، یه کهم له (مینون) هوه دهست یتی بکمین، بتی شك گومانمان نیه لموهی که ئمو گفتوگزیه پهیوهندی بـهبیروباوهری سوكراتيه تموه نهبي ، هيچ ده لاله تيك نيه بق نهو كيشهيه باشتر لهو تاقي

سۆكرات

کردنموهیمی که بهسهر کویلهیه کدا ده کری ته تمنیا نمو پرسیاره بهسه که بهشیره یه کی ریخاوپیتك لی بكری بو نموهی لهخووه چاره سهری ووردی کیشهیه کی نه ندازه بیمان بو بدوزی تموه ، وینهیه کی چوارگزشه که رووبه ره کهی دوو نموه ندهی رووبه ری نمو چوارگزشه یه خوارگزشه یم خوان و قهشه نگی (مایوتیك)یانه یه به لام له پی نه نمو دراوه نهمه ش پراکتیکی خوان و قهشه نگی (مایوتیك)یانه یه به لام له پی نه نمو به ناوه نمو به ناوه نی گفت و گورینه و نورینه و نهری بو دو زینه و دو زینه و دو راستیه کان گهر خوی هه نگری نمو بیره نه بی ده رئه نجامه که شی نموه یه (زانست ته نها و ته نها بیر خستنه و به نه می نهوه یه ناگر نهی ته نها نهری نهم خالانه و نهری نهی به خالانه و نهیی نهره نه نهره نه نهره به نهره نهی نهره نه نهره به نهره نه نهره نه نهره به ناگر نهی نهره نه نهره نه نهره نه نهره نه نهره نهری نه نهره نه نهری نه نهره نهر

١ـ ههموو كهسيك لعژياني پيشودا بهدهستي هيننا بيت.

۲ـ همموو کهسیک ههر لهمندالیّهوه خزمایهتی ههیه: ئهم گوزارشتانه دهبیّته هـدی بخوونی قـول لهمیتافیزیکی ئهفلاتونیدا، ئایا سـوکرات ئهو بهلگانهی وینا دهکرد؟ که هیچ گومانی تیادا نهبیّت، ههروهها گومانیش لهوه نیه بهرامبهر پارچهیه کی تر له (مینون) خوّی. لهراستیدا وا دهرده کهوی که ئهفلاتون لهسوکرات جیا ده کریّتهوه، ئایا راسته (فهزیلهت ـ چاکه) زانسته، بهجوریّکی تر دهبی زانست ههبی بو ئهوهی مروّق چاکه خوازییّت، ئایا ئهمه بهسه؟ گهر مهسهلهکه بهو شیّوهیه بیّت چاکهخوازی بهوه دهست ده کهوی که باوك کوری خوّی فیر بکات، ئهم حالهتهش ئهوهیه چهند لهباوکانی (چاکهخواز) سهره پای همولّو کوششیان نهیانتوانی ههستو زموقی چاکهخوازی بگهیهنشه کوره کانیان! که وابی شتیّکی سهره کی تـر ههیه لهبهمای چاکهدا، شیّوهیه لههستیّکی راستهوخوّ، رهمه کی فالیّچیّتی، ئایا ئهم

فیرکردنه سوکراتیانهیه؟ پرسیاریّکی وورده، لهبهر ئهوهی کـه سـوکرات بانگهشــهی ئەرە بكات كە (چاكەخوازى ـ چاكەكارى) كارىڭكى زانستە ئەرا ھەمىشە بانگەشەي ئەرەي دەكرد كە خاوەنى (جنىزكە) بوۋە ۋاتە جنىزكەي ھىەبۇۋە، كىە لىمكاتى كىارى خرایه کردن هدمیشه تاگاداری دهکردهوه، بهالام نزیك بوونهوهیهك دهدۆزینهوه لەنتۇران ئەو جنزكەيەدار ئەو ھەستە راستەوخۆيەدا كە ئەفلاتۇن باسى لىرە دەكات، كيّ ئهو سنووره وورده لهنيوان سوكراتيهتو ئهفلاتونيهتدا وينه دهكات، زه حمه تیکی هاوشیوه دهبینین دهربارهی (فیدون) و زوّر نهگهری نموه ههیم کمه یمی دهچتی سو کرات رهزامهندی ههبوویت بهرامیه ر بهردهوامی (نهفس) دوای مردن، بمرگریهکمی سوکرات نمم پرسیاره دههینیته ناراوه: یان نموهتا مردن فهنای همموو هوشیارییو ئارامیهکی رەھایه دوای ئموەش ئەملە چاكەیەكە كلە هیچ شتێکی ناگاتىّ. يان ئەوەتا نەفسەكان دەرۆن بى ئەو شوينىەى نەفسىي وەچەكان كۆدەبنىەوە لنى وەك نەفسىي ھومىروس و ھىنربود و نەفسىي بىياوە بلىمەتلەكان، گەر ئلموه ئاھەنگى بى و مردن بۆمانى دانى ئىدوا بوارىك ھەيبە بى زال بوون بەسمىر تىرس لهمردن، با وای بر بچین گهر یهقین نهبی ثهوا بروا بـوون بهنـهمری لــه (تکایـه کی جوان) کەمتر نیه، بەم پییه ئەم چەمكانە بەشیوەیەكى راست ئەوا چەمكیكى سوكراتيانهن، بهلام ثايا وا پيٽويسته لهسهرمان كه سوكرات ئه و به ٽگانهي دهرك پے کردووہ همهروهك چون له (فيدون)دا هاتووه، وهك نكولي كردنسي گهنده لي لەلايەن نەفسەوە لەبەرئەوەي بىنەماي ژبانەو مردن تىي ناكموى كە د ۋيەتى، ئەمەش وهك سملاندني به للكهي همر درينك لهدرهوه ديت دهرده كموي، وا يينويست ده كات كه ژیان لهمردنموه بیّت همروهك چوّن مردن لمژیانموه دیّت؟ ئهممهش ئـمو تیوّرهیــه كــه

سۆكرات

پالپشته بدو تیزره یادخستندوه یدی له (میون)دا هاتووه؟ تدمه شه گدریکی زور لاوازه که سوکرات بکدویته نینو شدو به انگه وورده سه ختده الدوانه یه شه شاداتون بیرونی ید که می شه (فیدون) ده و شه فیربوونی سوکراتیده و درگرتبی، شه به انگاندش که پیشکه شی ده کات لموانه یه له شدر چاوه ید کی تره و و دری گرتبی، ده توانین شیره ی ثمو نمونانه به پینینده و شعوه ی پیشکه شمان کرد بی سملاندنی که مداله بدووردی ثمو جیاواز کاریه روون بکه پینده که له نیوان ثم فلاتون و سوکراتدا هدید، ندمه شدورای ثموه ی بدویدا ده چو یان له چ شوینی کدا دژی بوو.

٤۔ ئەم روردەكاربانـه ھەرچـۆنيك بيت ئەوە دەبيـنين كـه فيركردنـى سـوكراتيانه شنوه به كى روونى گشتگيرى ده گريته خن لههيله سهره كبه كاندا. ههندي لهيرمهندان وایان دانا که سوکرات وهچهی مهسیحیهت بیّت، سوکرات فورمیّکی خودی ئەرمرۆقەيد كە ھەمىشە فەلسەفەي بت يەرستى بۆ ترۆپك بەرزى كردەوه، بـەماناي ووشمى بههيّز سوكرات حمكيمه، حمكيم: لمرووى عمقلموه واته همولٌ نادات خوّى بخاتبه وهصموه وخزشكوزه راني بداتبه تبمواني تبر بمالكو بمشتوه بمكي خاكبانيه و بهووردی جیاکاری ده کات لهوهی که دهیزاننی و نهوهشی نایزاننی و نهوهشی که هممیشه نایزانی، دوههم حه کیم دهبی لهری پراکتیکهوه توانای مرز دورك پی بكاتو نهو داواكاريهشي كه لهبوون داواي دەكات، تهمهشي كرده نمونهو دواپي بەيىتى يېروپستىدكانى، سۆزەكانى، ئارەزووەكانى، ئاكارى، بەدوو ووشە رېك خستن ئەرېش ژبانو مردنى بوو، دواجار حـەكيم واتــاى ئــەوەى عــەقلْ بېـِـت گــەر بــەدەنى نەپىت ئەرا دەرورنى عاقل دەپىت، ئايا فەيلەسرفىنكى تىر ھەپبە باشىتر لەسبوكرات بتواني وهالامي تبهو پيناسهيه بداتهوه؟ لهوهش خومان بهدوور ناگرين كه فه لسه فه که ی بر به ختیاری هه آگری توخمه راستیه هه میشه بیه کانه، به راستی زور راستگریانه ده لی که به ختیاری پیریستی به ده روون پاکی هه به، نموه شراسته که ده روون پاکی سی مه رجی پیریسته که بی نم سی مه رجه نابی:

۱ـ مرزة خزى ناخاته نيو دۆخيكهوه كه رقى لهخزى بيتهوه وهك سهرپييچى كردن بۆ
 ئهو شتهى كه دەبئ ريزى لىن بگيرى.

۲ـ مروّق سازگاری بکات لمنیّو ثارهزووه کانیدا، لمبابهته کانو ژماره کانیداو رهوشی
 ژیانیشدا.

۳۔ دہبئ مسرؤڈ بموہ رازی بئ کہ دہسملاتی بہسمردا ناشکی و وہ بریاریکی خوداوهندي رهزامهندين ييي، يان لهقهدهرهوه بيت. همروهك چون همموو حهكيمه گەورەكانى سەردەمى نوپنو كۆن ناويان لىن ناو راى خۆيان كۆكردەوە بەشيۆەيەكى روون دەربارەي ئىمو فىركردنىد، لاى رۆژھەلاتىيەكان ھىممان شىپوە دەبىيىنىن: وەك (ساکیامونی) ئے او کاسمی کہ ئارہزوو بے ہوّ دوّزی ہے موو ئازاریّے دادہ نے و كونفوشيوس (كونغ ـ تسو) دەنوسىنى دەلنى (حمەكيم لەگمل رەوشى خۆيىدا ده گونجیّ و ئارهزووی هیچ شتیکی دهره کی خوّی ناکات) لهکوندا نموه بهشیوهی يجريجر دهبينين بهتايبهتي لاي (ابيقور) لاي ربواقييهكان لهسهردهمي نويّشدا لاي (مونتانی)، (دیکارت)، (سبینوزا)، (لابروید)، (دهولباخ)، (شوبنهاور) که له کتیبه کهیدا بهناوی (نمونه ده ربارهی حیکمه ت له ژباندا) به کورت کراوی باسی ليّره دەكات. لـهم دوايى يەشدا (ميترلينك) لـهكتيبى (حيكمـهتو چارەنوس) جمختی لئی ده کاتموه، ئهم حمقیقمته نموه دوای نموهی گرتموه وهك ئمو ئالتونمی كمه ناگۆردرى و ھەر بەئالتونى دەمىنىتەرە، ئەوانىدى كە خىق بىەخق لەنوسىراوەكانياندا

سۆكرات

دوو گوٽبژير لهگوتهکاني سوکرات

دوو گولبژیر هدلدهبژیرین لهگوته کانی سوکراتی دانا یه کهم بزچوونی سوکراته بدرامب می بخوونی سوکراته بدرامب می سه نستانی و گولبیژیری دووهم به رگری یه که یا که کاتی دادگایی کردنیدا.

۱ـ رای سوکرات دهربارهی سهفسهتائی:

ها...ئـهیبکرات دەروزیت بو لای بروتاگواسو پارەی دەدەیتى بو ئـموەی فیـّری شتیکت بکات؟ بهلام بوچوونت دەربارەی بروتاگوراس چی یه؟ ئهیبقراط کوس گهر بچیت بو لای ئموەی له (اسـکولاب) ووه ناوتی هالگرتووهو پارەی بـدەیتى، هـمر کمسینك هاتو پرسیاری لـی کردیت، جوانی لمپیدانی ئـمو بـره پارەیـمدا چـی یـه؟ چون چونی وهلامی دەدەیتهوه؟

۔ وا وہ لامم دەدایهوہ که نهوہ بو جوانی پزیشکی یه ۔ بو نهوهی ببیته چی؟ بو نهوهی ببیته چی؟ بو نهوهی ببیته پارهی بولیکلیت ارگوس یان بو لای (فیدیاس)ی نهسینی و بو فیربوونی زانست پارهی بدهیتی و لهگهل نهوه شدا پرسیارت لی بکات و پاره نهده یت بهبولیکلیت و فیدیاس نهوا چون وه لام دهده یتهوه؟

- وا وه لا مم ده دایموه - له پیناو په یکه رتاشیدا - بن نموه ی ببیته چی؟ بن نموه ی زوّر به به به به به په یکه رتاش - زوّر باشه! کمواته ئیستا همردوو کمان پینک موه بو لای بروتاگواس ناماده ین همر شتینك داوا بكات بیده ینی له پیناو فیر کردنتا، همموو نمو یاره یمی همته گمر به شی کارو یینداویستی یه کانت بکات؟ گمر وا نه ینت

ئەرا چى ييۆرىستە بۆ ھاورى كانمان بەكارى دەھينىن، گەر يەكىكىان ئەر بايەخە گەورەيان تېبينى كرد پرسپارمان لەسوكراتو ئەيبقراط كرد يېم بلېن،بەدانى ئەو همموو پارەيە بەبروتاگوراس، بەبۆچوونى ئېرە بەچ مرۆۋىكى دەدەن؟ چۆن وەلاممان بدایهتموه؟ ئمو ناوهی که (پروتاگوراس)ی یی دهناسری چی یه، ناوی (فیدیاس)مان بهیه یکه رتاش ده ناسی و ناوی هومیرس به شاعیر ده ناسی ؟ چوّن (بروت اگوراس) مان ناو دەنا؟ بروتاگوراسمان بەسەفسەتائى ناو دەبرد، باشــە ســوكرات ئــەوا يارەكــەمان دەدەينە سەفسەتائىيەك، گەر يرسيارى لىن كرديت دەبيتە چى لەگەل بروتاگوراسدا؟ ئەيبقراط وەلام دەداتەرەو رووى سوور ھەلگەرا (لەبەر ئەرەي تىشكى خۆر بېنېنىي رووي داميّ) گەر بمانەوي لۆژېكيانىە بىن ئىموا روونىە بۆمسان بېينىم سەفسىمتائى، بهناوی همموو خوداوهنده کانهوه چوّن تهمه دهبی شهرم لهوه ناکهین که خوّت وهك سەفسىمتائىيەك دەرخىمىت ئەسەردەم يۆنانىدكانىدا؟ بىدلى ـ بەزفس قەسىم ئىمى سوكرات، گهر راستيت بووي شهرمهزار ده بم لهوه، آه ـ ئا...ئهي ئهيبقراط لينت تسي ده گهم، مەبەستت ئەرەپە كە چوون بۆ قەتابخانەي بروتا گوراس وەك ئەرەپە كـە بچـين بۆ قوتابخانمى يەيكەرتاشى يان يزيشكى وەك ئەرەي بىچىن بۆ قوتابخانمى نەحوى يان یاری وهرزشهوانیکی دار. یان ماموّستای مهشق، همرخوّت نهجوویت بـوّ لای تـهو ههموو مامۆستايانه بۆ ئەوەي يېشىمى مامۆستايى فېربيت. بەلكو چووپت بۆ ئەرەي تەنھا مەشق بكەپتو فيرى ئەرە بيت كە شاپسىتەي مرزڤيكى ئازاد بينت، ئەمموايە، مەبەستى چوونم بۆ بروتاگوراس ئەوەيە، بەلام ئايا دەزانىت چۆن بەر كارە ههستيت؟ چۆن، خۆت لەبەرامېەر سەفسەتائيەكدا وون دەكەيت، گرەو دەكەم تىز نازانیت سەفسەتائی مانای چی، لەبەرئەرەی كە تۆ نازانیت مانای چی پـه، ئـەرەش نازانیت گهر لهبهرامهبهر کهسینکی چاکهخواز یان کهسینکی خرایهخواز بیت خوت بدهیته دهست کامیان، من چاك نموه دهزانم، باشه پیم بلنی سهفسهتائی مانای چىيە؟ سەفسەتائى ھەروەك چۆن ناوەكمى خىزى بەخۆپموەپمەتى و شاھىدى دەدات، پیاویکه همزار شتی جوان دهزانی ۔ دهتوانین ئمو وهسفه بمرامیمر وینه کیشتک و ته ندازباریک بلین، تمو که سانه شبی شبتی زور جوان دهزانی، گهر پرسیارمان له که سیِّك كرد كه چى دەربارەي ئەو شىتە جوانانىه دەزانىي، پەشىيمان نىين لىموەلام دانموهی دهربارهی نمو مهبهستانهی که هزری وینه کیش ههیهتی، گهر پرسیارمان لئى كرا سەفسەتائى چىيە، بەچ جۆرىك وەلام دەدەينەوە؟ بىەجۆرىكى ووردتىر ئىمو شيّره هونهره چې په که دهکريته پيشه، دهربارهي ئهوه چ دهليّين، چالاکي پهکمي واي لهخه لكان كرد بهجواني داهيّنه ربن لههونه ري قسهدا، لموانهيه راستيو حەقىقەت بلىين، بەلام ئەوە ھەموو شتى نىھ، وەلامەكەت يرسيار دەوروژېنىي، ئىھو شتانه چین وامان لئی بکات که سهفسهتائیهك شارهزاتر بئ لـهگفتوگۆ كردنيـدا، ئايا مۆزىكازانىك، قوتابىەك خىرى فىرى شارەزايى قسىه كىردن ناكات، بى نمونىه یاری کردنی دار؟ نهمه شتیکی راسته، له چ بواریکدا سهفسهتائیهك قوتابیهکی خزی فیری شارهزایی قسه کردن دهکات؟ تهنیا لهر بوارهدا نیه که دهیزانتی فیتری ئەوانى تريشى دەكات؟ سوكرات بەراستى ناتوانم يېتى رابگەيـەنم ـ كەواتـە چـۆن؟ هیچ مهترسیه نابینی که خوت بخهیته بهردهم مهترسی یهوه و ناچار بیت و بهدهنی خوّت بخهیته بهردهم دهستی پزیشكو ئهریش دهتوانی ئازار یان سوودت یی بگەپـەنبىّت ئاپــا ھــەزارجار زىــاتر ســەيرى بابەتەكــە ناكــەيت؟ ئاپــا كــەسـوكارو هاوریکانت داوا ناکهیت بو نهوهی گوی رادیری بو پیشنیارهکانیانو لهگهالیاندا بكەرىتىم گفىتوگۆ، يەكىمجار رۆژۆكى دوورو دريىڭ دەبەيتىم سىمر بىز برياردان؟ كاتيكيش مەسەلەكە يەيوەندى دەبيت بەخزتەوە، ئەوەي زياتر لەبەدەنتە رينزى لىن دهگریت، که خزت باوهرت پیزیمتی و کاریگمری دهکاتبه سیمر خزشی و ناخزشیت ئەمەش بە يىرى باشى و خرايەي، مەيارىرەوە داواى كات مەكە نىد لىدباوكتو نىد لهبراكهتونه لهكهسيك لمئينمهو نه لمهاوريكانيشت، چركهيهك بهفيرز نادهيت بـ ق برباردانی مالناوایی کردن لمو کهسه نامویهی که پیش کهمینك گهیشتوته جي، بهلام همر که زانیت دوای درهنگه ئیوارهیهك گهیشتنوته جیّ، همر بهیانی زوو لهگملّ خۆرھەلاتندا بى دور دالى خۆتى يى دەسپىرىت. زۆر بەئامادەباشىموە ئموەي ھەتمو نیتهو ئفوهشی هاوریکانت همیانه ده یخمیته خزمهت ئمو کمسه، واشی دادهنی ی که كيشه كه كزتايي يني هاتووه، بهومي كه خزت بدهيته دهست بروتا گوراس كه بههيچ شیرویه ایناسیت، نهمهش به پیی بریاری خودی خوت دویکهیتو بههیچ شنوه بعك گفت ركزت له گه لدا نه كردوره تعنيا به سه فسعتائيه ك نارى ده هينيت، له همان كاتدا ده تمويت خوتي بدهيت دهست وتهنائمت بي تموهي بزاني سەنسىتائى چىيە، سوكرات وەك خۆت دەڭنى ئەمە بەباشى دەردەكمون، ئەيبقراط ييم بلى سەفسەتائى شت فرۆشە، گەر شت فرۆشتنەكەي دەست فرۆشى بىت يان لمشورِننیکی جینگیردا بیت وه دوکاندار شت بفروشیت. فروشگای خواردهمهنی که دەروون يىنى تىر دەبىيت؟ بەزانست، ئەي ئازېزم دەبىيت زۆر ئاگادارى خۆمان بىن لەو سەفسەتائيانەي كە ستاپشى كەلوپەلەكەي دەكات، ئەر ھەلاماندەخلەتىنىن ھىمروەك هەلماندەخلەتينن، ئەوانە بى شارەزايى خۆراكو خواردەممەنى كە دايەشى دەكەن بعباشي بيفرؤشن، تعوانعشي دهيكرن شارهزانين لمستفعتي خواردنهكان همورهك دوکاندارهکه وان. تعمیش شیوهی حالی تعو بازرگانهیه که لهشارهکاندا زانست دەفرۇشن بەو كەسەي كە ئارەزووي زانستى ھەيە؟ ستايشى ئىمو شىتانە دەكىەن كىه دەيفرۆشن ئەمەش بەبى جىاوازى، زۆربەشىيان شارەزاى ئەو كەل وبەلانـە نىن كـە دەيكرن ئايا خرايه يان باشه بن دەروون؟ كرياريش گەر كەسيكىيان تىيا ھەلندكموي كه شارهزايي نمبي لهدهروونناسيدائموا لهههمان حالهتدان، تازيزم تهيبقراط گهر زۆر بايەخ بەر شتە بدەيت دەيى ئاگادارى خۆت بېت، ئەرا دەينىت ئەر شىتەي كە لهدنيادا زؤر لات خوشهويسته بيبهخشى لهبهر ئموهى مهترسي كرباري زانست لمممسملعى كرينى خواردن و خزراك بالأتره، بمهيچ شيوه يمك ناتوانين زانست بخهينه هیچ کهشتی پهکموه تهنیا کهشتی دهروون نهین، حالی کربارو دانی نرخهکهیو قبول کردنی نمو کهلویهلانه لهده رووندا یان خیری ییوه دهبیت یان شمر چارهش نبه ية دانمودي.

(ئەفلاتۇن، بروتاگوراس)

دوا گوتاری سوکرات لهبهردهم دادوهراندا

ئهی ئەسىنىدكان بەھۆى دەست لـەدانى ئارامىتان سىدىركەن چىتان يىن دەلىنىز؟ بههزی سو کراتی حه کیمهوه سهرزهنشت ده کرین، نهوانهی همول دهدهن که ناوبانگی شاره کهمان بزرینن، لهبهر نهوهی بق شهرمهزار کردنی ئیوه پیتان ده لین من حه کیم بووم، له گهل ثمرهشدا من وانيم، گهر ثيره كممينك ثارامتان همبوايه يان چاوهريتان بكردايه، تعوا مردن لهخووه دههات، ئيوه تعمهنم دهبينن و به سالا چوومو لـهمردن نزیك بوومهتموه، ئهم قسانهم رووبهرووی زۆرتان ناكهمموه بهلكو رووبهرووی ئموانهی دەكەمەرە كە بريارى مردنيان بەسەردا داوم، بۆ ئەو كىسانەي ھێشـتا قســەم ھەيــە بۆيانى بليم، ئىى ئەسىنىيەكان ئيوە پيتان وايە ھۆى سزادانم ناتمواوى بـووە لەقســە کردنمدا، ناتمواوی بووه دەربارەی ئەو گوتارانمی که بەھۆيموه قىناعمتتان يى دەكەم، تهرکه لهسهرم که همموو شتی بکهمو همموو شتی بلیم بن نهوهی لهو سزایه دهرچم، نهخير، بههيچ حهقينك، سزاكهم لعبهر كمم دوويي نمبووه لهقسم كردندا، بمالكو لمبهر نهبووني ئازايهتيمه، من نهمويستووه ئهوهي يينتان ناخوش بينت باسمي بكمه، بەلكى ئىرە بەو ئاواتەرە بوون بى ئەرەي سوكرات بەسلارىكى بەبۇلە بۆلەرە بېيىنى، که همندي شت بکاتو همندي شت بلني که نهگونجي لهگهلمدا، شتتان بـــ دروسـت کردم که لههمندی تاوانبارانی ترهوه گویتان لئی بوو بهلام شعوهی لهییشودا بیشیم همست کردنه بهممترسی دهبی نهو کارانه بکمم که شایستمی مرزِ ڤنکی نازاده. نمی بق نا، ئيستا تووشى يەشىمانى بووم ئەبەرئەوس بەر شىيوەيە بەرگرىم لەخىرم کردووه، مردنم پی باشتره دوای ئموهی بمرگریم لمخوّم کرد نــهك بــمو شــیّـوهیه بــژیم. لمبمرئموهی لمدادگاکاندار لمجمنگیشدا بر هیچ مرزفینک نیه نمبر مسنو نمبر هیچ کهسینکی تریش که خوی لهمردن رزگار کات، لهجهنگدا زور ههن ده توانن چەكەكانيان فىرى دەنو داواكارن بچىنە لەشكرى دوژمنىموه، لەھمموو مەترسىي يه كدا به هـ ممان شيوهيه، خـ م لكان هـ مزار جـ وره كمره سـ ته ده دوزنـ موه بـ و تـ موهى رزگاريان بينت لهمردن، دەتوانن ههموو شتى بكهن يان ههموو شتى بلين، بـهلام ئەي ئەسىنىيەكان رزگار بوين لەمردن زەحمەت نىيە، گىران، زەحمـەنترە لەنەھىيشـتنى شهر، خيراتـره لـممردن، لمحالّـمتي ئينسـتادا مـن لهسـمرخوّو بهتهمهنيشـدا چــووم كاميان لمسمرخوّتره لموى تر، بملاّم ئموانمى كه تاوانباربان كردم زوّر بمهيّزو زمان لوسن تووشی خیرایی یه کی زور بوون، تووشی شهر بوون، ئیستاش من لیرهوه دەدەچىمو لەلايىمن ئىنوەوە سىزا دراوم ئىموانىش بىمناوى حەقىقەتىموە بريار دراوە بهسهریاندا که پیاو خراپو تاوانبارن من سزاکهم وهرده گرمو ئهوانیش سزاکانیان وهردهگرن، لموانهشمه وا پینویست بووبیتت تموهی رووی دا رووی دابایم، وابنزانم مهسهلهکان دهبی وابی همروهك خـوّى چـوّنه وابـی، دوای ئـموه ئـارهزوو دهكـم كـه يينشبيني ئەوەتان بدەمى كە خەلكان دەتوانن ئاينىدەي خۆپان بخولانىدو، كەراتىد ئەي دادوەران ئەچركەساتى دەرچوونى ژيان ئەبەدەنم پيٽشبينيتان بۆ دەكەم كە دواي مردنم مل کهچ دهبن وهك سزايهك لهلايهن (زفس) ووه، بينزاري دورده كهوي بهوهي بهسهر منتاندا هیننا، ئیستا به کوشتنم بریارتاندا به و هیوایهی که رزگارتان بیت له لیپرسینهوهی ژیانتان. من بوتانی دووپات ده کهمهوه که نهوهی روو دهدات لیتان پیچهوانهکهیهتی، ژمارهی ئهو خهاتکه ئۆيۆزسيۆنانه دهبينين که گرتوتانه تا ئنستا لەزيادبووندايه بى ئەوەي ئاگادار بن، لەبەرئەوەي گەر ئىيوە بەكوشتنى خەلك واي بىر بچن که ژبانی گەندەلتان لەپو بگۆردرى ئەوا ئىزە بەھەللەدا دەچىن، ئىمو رېگايىمى به کارتان هیناوه بق نموهی رزگارتان بی لمره خنه نموا ریگایه کی به جی نید، به لام جوانترین ریکاو ئاسانترین ریکا ئموهیه خزتان تەئدیب بکمن لمبری ئـموهی دەممــی خەلك بېەستن، ئەوەي دەتوانم ئەو پيٽشبينيانەيە كە دەمويسىت پىنتانى رابگەيـەنم، ئیّره بریارتان دا بهسهرما، دهشی بروّمو لای ئیّره بهجیّ بهیّلم بهلاّم دهربارهی نموانه که بن تاوانی منیان راگهیاند دەمموی لهم ساتهدا قسمتان لهگهلندا بکهم، بـهلام دادوهران سەرگەرمى كارن، نامگەيەنىتە ئەو شوينىى كەوا تىيايىدا دەمىرم، كەواتىم ئمی هاوریّیان چاوهریّم کمن تا ئمو کاته، هیچ شتیّك بمربمست نابیّ بق ئمومی قسم لهگهڵ يهكتردا بكهين چونكه كاتمان زۆر بهدەستموه ماوه، دەمسموى وەك ھاورىيىلەك ئەوەتان بۆ دەرىخەم كە چۆن چۆنى بتوانم ئەوەى ئەمرۇ رووى دا بۆتانى راۋــە بكــەم، ئمى دادوهران لمراستيدا لمبمرئموهى ئيوه شايستمى نازناوى دادوهرن لمزبانمدا شتیکی نامز رووی دا، بمردهوام تمو دهنگه خوداوهندیمی که دام هینا قسم لەگەلدا دەكردو گويم لىن دەگرت تەنانەت بۆ ھەندى كارى بچوكى بى بايىمخىش، با رووبهرووم بیّتموه گهر بن کاریّکی خراپه ئاماده بوبیّتم، بههمر حال ئـموهی کــه ئەمرۆ رووى داھەروەك خۆتان دەيبيىن شىتىكە كە دەتوانىن بەبچوكترين خراپـە داینیّین، که مالم بهجی هیّشت سروشی خوداوهندی نهم بهیانیه رووی نهگرتمو هموهها كاتيكيش هاتمه نيو هۆلنى دادگاشموه رووى نەگرتم همروهها لمهـمر چـركـه ساتى گوتاره كه شمدا رووى نه گرتم، همرچهنده ئهوهى دهمويست بيليم له گهل ئهوه شدا لههمندی بارودوّخی تردا لمنیوهی ریّگادا رای دهوهستانم ئـممروّ بـم پیّچـموانموه

لــه کاتی گفت و گۆکــه دا خــۆی نه هیّننایــه نیّــو مـهســه له کهوه، بـــۆ ئــهوهی دژایـــه تـی كردەوەيەكم يان ووشەيەكم نەكات، كەواتىه ئەو قەوارەيىە بىز چ چاكەيەك داريتژم، پیتان ده نیم شعوهی رووی دا شعوا لهبهرژهوه ندی من بووه، ناتوانین بهریکایه کی تەندروست بريار بدەين كە مىردن خرايەيە، ئەوا لېپرەدا بەلگەيەكى گرنگ دەبىــنىن، لهبهرتفوهى سروشى داهيننرأو رووبهرووم نهبؤوه كمهر تمهرهي يسيى همالدهستام تمهوا دژی خوّم دهبوو، تهمهش ته و پاساوانهی ترن که وا دهکهن مردن خیّری پیّوه بیّت، لهم دوو شته یهك مهبهست ههیه، نهوهی كه دهمرئ دهگوردری بو عهدهم دوای نهوه هوِّشي شته کان وون ده کات يان ئموه تا همروه ك ده ليِّن مــردن جـــيّ گوركيّ بــه كــوّچ کردنی دەروونه بۆ ئەو جێگايەی که خۆی بۆی دەچێ، گەر مردن کوژاندنــموەی ئــمو ههموو سۆزه بينت، ئهوا لـهو خهونـه قولله دهچـێ كـه هـيچ شـتێكى تيا نابينين، تهنانهت له خهون بینیندا دهسکهوتیّکی سهیره که دهمرن، گهر ناچار بین بهوهی شهوينك لهو شهوانه ههالبـ ثيرين و خومان بدهينه دهست خموينكي زؤر قوالي بي خەونەوەو ھاوتاى كەن لەگەل شەوانو رۆژانى تردا گەر بپشكنين دەتوانين بليّين بە چ شیوهیه کی خوش نهو شهوو روزانه ژباون زباتر لهو شهوه، وای بـ و دهچـم کـه نـهك خەلكانى سادە بەلكى يادشا خۆى بەلايموه ئاسان نيمە ئىمو شىموو رۆژانىم ھاوتا بكاتو بيانژميري، گهر مردن هاوشيوه بي بهوه ئهوا راى ده گهيهنم كه سهركهوتنه، لەبەر ئەوەي ھەموو بەدواداچونىپكى زەمەن تەنھا يەك خەوتند، لەلايەكى ترەوە گەر مردن يەرىنەوەيەك بيت لەم دنيايەوە بن شوينيكى تىر، گەر راست بنت ھەروەك دەوترى ھەموو مردوان لەو شوپنەدا كۆدەبنەوە، ئايا ئەي دادوەران دەتوانىن واي بۆ بچین که گمورهترین چاکهیه؟ لهبـهر ئـموهی لهکوّتاییـدا وای پیویسـت کـرد هـمر بهگهیشتنمان بهدوّزهخ دوای تموهی رزگار دهبین لموانسی ناوی خوّیان ناوه دادوهر لهدۆزەخىدا دادوەرى حىمقىقى بىمدى بكىمين، ئموانىمى كىم بەيەكسىانو دادوەر بمناوبانگن وهك، مينسوس، رادامانت، ايساك، تريبتوليم، همموويان له ياندا دادپەروەر بوون كه وابى بو ئەو سەفەرە تالله نەگرىنەبەر؟ لەولاشەرە لەگەل، اورفى، موزی، ایزیود، هومیروس، کودهبینهوه، که وابئ به چ بههایهك نهو بهختیاریه بكرين؟ بهلام من همموو كاتيك ئهو مردنه يهسهند دهكه، گهر ئهم ريوايهتانه راست بن، آه، بهشیّوهیه کی تایبهت دهربارهی خوّم چ سات و کاتیّکی خوّشه لهوی له گهل (بالامید) و (تاجاکس)ی کوری تیلامون گفت و گو بکهم. هـ دروه ها له گهل همموو ئسهو پالموانانسهی کسه لهسمردهمه کونهکاندا بسههوی بریساری دادگسا ستهمکارهکانهوه مردن، وای بو دهچم که کهمنی جیاوازی بهدی بکهم بو چارهنوسو چارەنوسى ئەوان لەمەش چېژېك وەردەگرم بەلام چېژى كەمم ئەوەيە كە كاتى خىزم بهپرسیار کردن بهسهر بهرم لهگهل جینشیندا. ههروهك چون لیره پرسیارم ده کرد، بق ئەوەى بەدى بكەم كى حەكىمە تىايانداو كى دەيەوى رۆلى حەكىم بگيرى وخىزى به حدکیم بزانی، لهگمل ئموهشدا وانینو خوّیان بهحهکیم سمیر دهکمن، ئمی دادوهران بهچی ئیرهیی بەربن، بەرامبەر ئاراستە كردنی ئەو پرسپارەي كە رووپـەرووي ئـەو کهسه بکریتتموه که لمشکریّکی گـمورهی راپـیّچ کـرد دژی تـمړواده، یـان بمرامبـمر (الیس) یان (سیزین) یان خه لکانی تر، پیاوو ژن، ده توانین ناوه کانیان بلیّین؟ قسه كردن لەگەلياندا ژيان بەسەر بردن لەگەلياندا، تاقى كردنـموەكانيان، ھـمموو ئـمو شتانه خرّشی و چیرژه و وهسف ناکری، بههمرحال لهدوزهخدا بروامان همیه که بههری گفتوگۆوه سزای مردن نادری بهسهرماندا بههمموو شیّوهیهك زوّر بهختیارین لیّره، نهمر دهبین گهر نمو قسمیه راست بینت، همروهها ئیوه نمی دادوهران، دهبی لمبمردهم مردندا وهك يياويكي چاك خوتان دهربخمنو شتيك بخمنه ميشكتانموه نمويش نموهمه که خراپه تیخمی پیاو چاك ناگری نه لعژبانداو نهدوای مردنسی، خوداوهنده كانیش بايهخ دەدەن بهچارەنوسى، چارەنوسم دروست كراوى رېكىموت نيد، بىمروونى ئىموه دەبىنىم كە باشتر وايە بمىرم لىدم ساتىداو لەھمەموو ئازارنىك رزگارم بىنت، لىنىرەوە دەردەكموێ كه سروش ئێخـىى نـەگرتم لمھـمر چـركەيەكداو بـمرقو كينــه نـيم لـمو کهسانهی کهسزایان داومو تعوانهشی که تاوانباریان کردم، راسته تعوان بهبریاردان لمسمرمو تاوانبار کردنم جیاواز بوون دەربارەی من وایان دەزانى كى خرايىم يى دەكەن ھەبۆيە لۆمەيان دەكەم لەگەل ئەرەشدا داراكارىدكم ھەيـە لسىريان، كاتىنىك منداله کانم گهوره دهبن نعی نهسینیه کان سزایان بدهن و ه ک چوّن من سزاتانم دهدان و ئازارتانم دەدا، گمر بینیتان دوای سمروەتو سامان دەكمون یا شتیك كـ لـمییش فهزیلمتموه بیّت و بزانن شتیّکی به نرخه سمره رای ئموهی نمو شتانه هیچ نین ئـموا شەرمەزاريان بكەن ھەروەك چۆن شەرمەزارم دەكىردن، لەبەرئىودى ئىدركى خۆيان جيّبهجيّ نهكردووه، ووريايان بكمنموه لمكاتيّكدا بيّ فمزلّ بوون گمر واتان كرد ئموا بعدادیمروهری مامه لمنتان له گه ل مینو منداله کانمیدا کردووه، تعمیش دوا ساتی رؤشتنه من بو مردن و تيوهش بو ژيان كئي بهشي جاكدي يئي دهبري كس شدوه نازاننت تمنيا خوداواند نسنت.